

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Samaritanus christianus - Cod. Schwarzach 18

Rauber, Placidus

[St. Blasien], [1633]

Liber primum

[urn:nbn:de:bsz:31-227164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-227164)

LIBER PRIM, 1
DE SAMARITANO OPTI-
MO MEDICO.

Id est
De Instructione eius, qui Scru-
pulosi hominis curam habet,
et cuiusvis aliter afflictj.

CAPVT 1.

Periocha, seu Summa utriusq; libelli.
Exponitur, quem Samaritanj, quem
Vicatoris ab hoc persanati loco hinc
sistamy. Et quare utrumq; affe-
runtur rationes.

Legis olim peritus aliquis, in
Amore proximi sui practice non ita clarus,
~~et~~ ignarus quem inter homines eo nomine
Lex diuina vellet, cum christi Dnm propterea
sive ut tentaret astutus, sive rudis ut disceret,
cupidor orasset, rem totam in parabola
perinde ut in tabula depictam eleganter ^{depictam}
accepit. Homo quidam dixit Jesus, de ^{Lucas 10.}
scendebar ab Ierusalem in Iericho, et inci-

De Samaritano Amira Medico. lib. 1.

dit in latrones, qui eum despoliaverunt eum; et plagis
 impositis abierunt semivivus relicto. Accidit autem
 ut Sacerdos quidam descenderet eadem viâ, et visus
 illo prateriit. Similiter, et Levita cum esset secus
 locum, et videret eum, pertransiit. Samaritanus
 autem quidam iter faciens, venit secus eum: &
 videns eum, misericordiam motus est. Et appropians
 alligavit vulnera eius, infundens oleum, et Vinum,
 et imponens illum in iumentum suum, duxit in
 stabulum, et curam eius egit. Et altera die protulit
 duos denarios et dedit Stabulario, et ait: Curam
 illius habe, et quodcumque supererogaveris, ego cum
 rediero, reddam tibi. Dixit, et homo qui
 rogauerat, iustus audire exequi, et facere similes.
 Auditor, scio, patiens; nescio si tam diligens
 Caecus abiit.

Aurem huius Lectoris benignam, et oculum
 fixum. Audi: vide.

I. Jacet in via plagsus homo, totus in
 sanguine, et mille vulneribus triste Spectaculum,

Caput 1um. De summa ^{utriusque} libelli ^{utriusque} 3.
nec uere uiuus, nec mortuus plane.
Fert ad hunc, Via Sacerdotem; miserum
uidet, praeterit. Aduenit et Leuita;
iam propè est, pede scilicet; sed ope et
manu nec finis aliquis tam procul
abfuerit: et ~~pertransit~~ uidet, peruerasit.
Ferreor homines! Ore suo Christus huius
acerrius configit, et his similes illi
nostri Sacerdotes, quibus unica haec, et
non alia magis, perpetua cura deberet esse,
quam descendenti ab Ierusalem dimi-
ni, et à peccatis anime latronibus
grauiter vulnerati sanctè consulere,
eiusdem ingenij non paucos argui, quòs
omnes ad parem Iustissimus Centur
de tanta negligentia, pœnam notat.

II°. Samaritanis, non statim, ut uidet,
celerem adinuere manum, non remediis
applicare praecepti uoluit: Hominem
prius ex vulnera probe inspexit, singulorum
uim, et cogitantis anime malum
perscrutatus intimè didicit. Tum

7.

De Samaritano Aia Medico, liber 1.

demum ligare vulnera, oles lenire, purgare vino,
et agere Medicum. Cogitare ^{lucis} poterat non suum
hoc, sed Sacerdotis munus esse, id est meliore illud
iure pro te dicere. ^{potest} Sum Custos fratris mei,

a. Gen. 4.

Medicus, hominis sci licet huius, sum ego. a.

Non ita durus, mollior fuit. Egrejiam manum
tam male Valenti porrexit; et Stabularij deinde
fidem proposuit; et hunc Medicum instituit, Artem,
Tem, et Agrum commendavit.

Hoc duo in Sacerdote, Leuita, Samaritano.
Aliud duo in Viatore.

I. Ab Jerusalem miser Viator quia descendit,
omnis hinc mali principium fluxit. Inde ab
Amicis ad Sarrones, ab opibus ad mendicabulum,
à summa pace et Salute, ad extremum bellum,
et vitæ prope interitum devenit.

II. Ager oles, vino, ligamine, curâ multorum
dierum, Stabularij vicariâ ope; et diuturnâ
patientia suâ, pavendi promptissimâ voluntate,
et constantia, deniq; feliciter tandem pro voto
suo confanatus est.

Caput 1°. De summa ueriusq; libelli.

Eni mi lector, aperui me ferè tibi, et aliquam ad ea que tibi sum daturus, lucem posui. Vide, si oculum habes, quantum potes; sed hoc prius.

Samaritanus Curator latine dicitur; appositiè ualde mihi. Hoc ego in ^{a. Arias Montan.} ^{b. Samaria.}

nomine deinceps anime tue Medicum, à Confessionibus ^{tibi} qui esse solent, dicendum status, rectissime, uerissime, ut qui tui custodiam, et non alius magis, ex officio debet habere.

Jerichontino Viatori à mille pluyis homini facto, semiuino, scrupuloso, re quia simillimus est, idem etiam mihi ~~et~~ nomine erit.

Fertur Hispanus quidam miro artificio specula efficere, in quo uiui, iuxta et morui homines geminas Imagines, si quis inspicit, uidet. Curiosus es! Experi si verum placet, quere scrupuloso ~~hominis~~ hominis cor miserimum: hor inspice: Non inuenies in tota Hispania

b. Berger. tom. 3.
Corc. 2. Daps. Calenati
ex Pagn. Caunco.
fol. 12.

6. De Samaritanis Aia' Medico. Lib. 1.

speculum magis syncerum, in quo uerius
et Virg' et Indruj uideas Imaginem.
De hoc tu uerissime semper dixeris: Quod in
Larones, spoliatus est, semiuuuis est.

Ita Scrupulosum si uidisti, audacter, et iterum
dico, uidisti hominem semiuuuum.

Huius sanando hunc nrm' mittimus in
Orbem Samaritanus, Catholicum, Christianum,
misericordem, ab illis Euangelicis religiose
instructum, Practicum. Jam rem totam habet.

Quo Viatorem illum modo et ordine sanatum
Domini Euangelium narrat, hoc ex non alio
Scrupulosum sanabit nr' Samaritanus.

Sic ergo mihi propositum est, ~~Hunc~~ in primo,
in altero illum libello producere. Ordo hic erit.

In primo libro. Ipso in limine cui uenia tua
aliquid merori mes dabo. Non enim non possum
ut graui ex vulnere altissimum suspirare, ^{quando} cum
saluatore caro sacerdotem ex Leuitam uideo praeterire
transire; quod oculus meus gemitu breui sequitur,
ex Orbem Eprianum celeriter peruagaty, idem

Caute utriusque
libelli.

Lib. 1.
s uenit
m.
mudie in
est.
et iterum
imus in
Christiana
religione
totam hanc
sanatum.
ex non ali
maniam
hanc in prin
Ordo hie
tia tua
non possum
are, ^{quod} ^{tu}
uideo ^{prole}
atq; sequit
atq; idem

Capit. 1. De summa utriusq; libelli. 7.
hac Uitate nra à non paucis fieri tribuit,
simul muncium quia refert, Samari,
dante, qualem Chrs huc ipse depingit
Magistrum dabo. Huius officium,
Artem, ut inspiciant, et faciant secun,
dum exemplar quod uidebunt. ^{a. Exodi 25. u. 40.}
omne Studium, fidem, et ipsam Animam,
ut adferant lex à Coelo lata est. Pny
Pastor Animam suam dat pro oib; suis. ^{b. Ioa: 10. V. 11.}

In secundo libro.
Scrupulosus prodivit. Vulnera, et
horum causa pandent, et Remedia
pellendo malo practica dabuntur.
Atq; hoc imprimis debes S. Obedientie.
Superiorum meorum sanctum hoc imperium
et serium mihi cretenus, et ling literis
singularibus datum. His ego, ut lex
Dei omnem meam Voluntatem tradidi,
ita voluntatis meae Studium, et huius
breuem laborem sanctum et deuotum, uolo.
2° Ex Confratribus, et Amicis aliquorum
necessitati. Quibus ut hoc officium ^{pariter} ~~genus~~
facerem, Officium meum, et; Iusbita fecit.

Causa utriusq;
libelli.

De Samaritanis Aie Medico. Liber 1.

3: Non parum ei me accendit Ethnicorum longe
 pulcherrimum Exemplum, quibus pro lege fuit,
 medicinam ^{contra morbum aliquem} ~~aliquam~~ ex usu certam et
 probatam, in tabella consignatam publico
 bono in Templo Dianae Ephesi suspendere.
 Commune ergo Bonum, ^{causarum} ~~mea~~ ~~facto~~ fuit.
 Alloqui quos coram non possum, proterea liber.

Multa enim saepe utilius calamo docueris
 absens, quam praesens ore. Soli libri, ait ille,
 qui Regi Ptolemae suasi, de Regno, sibi et Impio
 libris, quos ligeret, compararet, monere Reges

^{a. Musarchus Aegypti, postquam} ^{reg. ad Traianum.} ^{De Romae in Thale,} ^{non dubio,} ^{sunt} ^{quos} ^{libelli} ^{nostrum} ^{videbunt,} ^{quos}
^{rev.} ^{propius} ^{amissi} ^{alloquentur,} ^{quos} ^{lectores} ^{habebunt}
 patientes et modestos, Auctoris vix verbum,
 vix oculum praesentis in pace sustinerent.

Omnia quae mea sunt, omnibus esse volo.
 Obsequi superioribus, succurrere Amicis, adesse
 miseris, servire omnibus, Animus hic mihi est.
 Hunc habes. Nunc ab hoc quid aliud, accipe.

Caput 2. de paucitate Samaritanorum. 9.

CAPUT II.

Sacerdos, nisi illo preterierit. Luc. X.
Pauci Samaritani reales, Demi:
nales multo.

vidit hoc nos ter ubiq, et semper experit
est orbis, Non esse Ariem scilicet, non Sci:
entiam, quae plures habeat Magistros,
et Doctores, quam Medicina, Non,
si peritos, si reales Samaritanos velis,
quae pauciores. Quot homines, inquit
Terentius, tot sententiae. Sic ego; Quot ^{a. Terent. Phorm.}
homines, tot Medici.

Stratonicus olim Philostratus, urbem
aliquam ingreditur, quotquot in ea homines
vidit, ebrios vidit. Bene uelatis oculis
per plateas singulas circumductus, et in
qualibet ubi esset, edicere iussus, in
porcina sum, respondit ubiq. Redeat
hic ab Inferis, et in urbibus vris, Oppidis,
pagis, ut Philostratus olim sanx, sic ceter
hinc inde uagetur, quotquot occurrunt
Galenos habebit, et quacumq, uenerit,

10.

De Samaritanis Aëti Medico. Lib. 1.

dicit in Charmacopolio sum.

a. Ectici. 1. v. 25. Horum certe ut Stultorum infinity est numerus, a.

Da mihi humili ex casa Rusticum; da, qui
Dentibus antiquas solides producere pelles,
Et mordere luto putre, uetusq; solum; b.

Martial. Epigr.
lib. 9. 55.

Va, cui

tres in ore dentes,
da uetulam rugosam: Caput ego querar graue,
aut igne interno coqui, aut acutum pungi;
aut cerebrum defluere; Oculos querar lippientes,
pectus humoribus potestum malignis continuis
ille docebit, medicinas hac confestim recitabit,
suadebit hoc, dissuadebit illud. Quem admodum
nulla est Mulierum, ubi Paris, que se non
Helenam; Nullus militum, ubi horis, qui se
non Buquodum aut forlem Gallium; Nullus
Philosophorum, ubi Scholæ, qui se non Platonem
putet aut Aristotelem; sic nemo ferè mortalium
est, ubi morbi et languidines, qui se non
Galenum iacet aut Hippocratem. Adès quisq;
abundat sensu suo, et ut Jupiter olim fabulosus
Palladem, sic cerebrum hi pregnante Appol Apollinem
serunt aut Esculapium. Verum ex tot mulieribus

Cap: 2. De paucitate Samaritanorum. ii.

Græcia unam tantum Helenam; Ex tot
Austria militibus unum, dñi Buguodum, unum
Sampierum, Tillium Bauaria tm̄ unum;
Ex tot Philosophis unum tantum, habet
Antiquitas Platonem; Ex tot Medicis
unum Hippocratem celebrant Athene.
Alterum hoc nimirum semper fuit, Medici
Nominales multi, reales Samari:
tanti pauci.

Ita, tam facile tu inuenias Anima
tua, quam Corpori Medicos, sanè multos,
sine numero. Sed ex his numera tu mihi
Samaritanos. Unus è tribus, unus hic
est. Vix tu ex centis alibi inuenies unum.

Testis est uerbi mei qui iacet in via
Viator Semiuuius, unum
cui toto in corpore vulnus.

Accidit, ut Sacerdos quidam descenderet
eadem viâ, ex uiso illis præteriuit. ^a Alfyng ^a Luc. w.

si suspex, aut hoc in puteum illapsus,
continuo extraxisset, et die Sabbathi. b. ^b Luc. 14. v. 5.

Legem profero: Inimici iumentum si cadax,
erigere, si erret, in viam reducere iubet.

De Samaritanis Anima Medico. Lib. 1.

12.

Si occurreris bovi Inimici tui, aut Asino erranti,
reduc eum. Si uideris Asinum edentem te, iacere
sub onere, non pertransibis, sed subleuabis. a.

a. E. di. 23.
V. Fel. 5.

Vidi iacentem hominem facer homo, uidit;
ignem sub pedibus, credo, sabuit; praeteriuit.
Alloqui, misereri, solari, consilio, bono saltz
uero, si non manu, recreare debuerat.

b. Crad. De Ponte
lib. 2. Eleg. 9.

Conueniens homini est, hominem seruare. — b.
Homines et iumenta saluabis. Pral. 13. Nihil
hominis, in hoc homine est. Videt, praeterit,
Despicit, legis oblitus est, non se, non suos querit.
maior ipsi de Asino cura. Puduit, pauper erat.
Praeda leuis est, non pro sua culina, quam
uenetur, haec fera facit. Filerit opulentus,
ex Pilati aut Herodis familia; putas, praeteriisset.
Pauulorum Magistri, Animarum Medici
Confessarij! uobis canitur haec lamentatio:
Audite, diuum uocul est, ~~hicini~~ est. Videt, praeterit
Etiamnum plura infirmus orbis; legit haec, et
crimine ab uno

c. Aeneid. 2.

Disce omnes. c.

clamat, pauos inter Nos Samaritanos
reales, Nominales querit ^{admodum} plus quaz mul tos, et

Caput 2. De paucitate Samaritanorum, 13.
identidem hæc: Multi, heu! multi in
via passim iacent, in regia via, quæ lata est,
quam ambulat omnes, via benè spirant,
et cægrè Cœlum uident, tristes, pusillanimes,
afflicti, vulnerati, tentati, scrupulosi &
morbus et vulnera monstrant, confitentur;
exrem cægro pectori rogant. Vident, audiunt
Sacerdotes, prætereunt, transeunt. Scis, ceri
qui ad suos Animarum suarum Custodes
uenerunt, qui plagas à latronibus inflictas,
peracta qui, tentationes, scrupulos fideliter
aperuerunt, cor totum de uiderunt: Sed,
cum flexibus flere; agnoscere moribus, ^{a. Rom. 12. u. 15.}
uulnera ligare, affundere oleum, imponere
iumento, et curam horum agere, de suis
quiduis elargiri, et erigere iacentes qui
debuerant, riserunt, ut homines cerebri
parum boni; Viderunt, transferunt,
legis et muneris obliti sui. Sic, boni
paruuli perierunt panem, et non erat
qui frangeret eis; abierunt, fame perierunt. ^{b. Thron. 4. v. 4.}
Quoties hæc uerba, Hominem non ha,
beo; cum lacrymis cœlum sunt in,
gressa! Audiu. Da, Deus! nunquam ^{d. Jac. 5. v. 7.}

vi.

De Samaritano Mīe Medico, Lib. 1.

post me secundus audiāt. Crediderunt tamen
homines hoc unus sibi superesse remedium

a. Aeneid. 2.
in medicis.

Inna salus, vicis, nullam sperare salutem. a.
Exitus rem probauit. Tristitiam super tristitia,

b. ad Philipp. 2.
v. 27.

habuerunt; ab hac absorpti alij mentem,
animam alij ferme periderunt. Textus est

c. d. Corinap.
e. i. Corinth. 7.
v. 15.

Sol, qui altus è Caelo omnia nr̄is hæc temporibus
vidit in non paucis locis. Quid iuuat decem
millia Pædagogorum habere in chr̄o, sed non

multos Patres. ¹⁰ quid totidem Sacerdotes, totidem
à Confessionib. sed non multos Samaritanos, qui
succurrant, qui porrigant manum!

d. hom. 26.

Principe aut, Chrysothomy, qui subditis nil proffit,
miserius nihil. ¹¹ Nihil miserius Sacerdote, Medico

nihil, qui suorum morbis non afferunt opem.

Ex Poetis ueteribus ^{Archilochus} ~~quidam~~ ^{Jambos} ades mundaces
in Lycamben inimicum suum ^{torfit} quem si Hercules

clauā petiisset, tam certo et lato uulnere uix
strauisset. strauit occidit uersus.

e. Ouid. Eleg. 13.
Christ. 5.

Plus ualeat humanis uiribus, ira Dej. e.

Plus ualent hæc commoti Dei, in inimicem
Sacerdotū paucula ūba, ūba duo, uixit præterit.

f. Jerem. 1.

Ipse enim dixit: Verba mea sunt quasi ignis,

Caput 3. Quis scrupulosa curam, dat? is.

et quasi malleus conterens petram.

Prout, si leguntur; grauis sub his laeex
ignis, ira grauis; terrent et sternunt si
audiuntur, multorum conterunt corda;

Utinam omnium! Audiant Sacerdotes,
non pretereant, searediscant, et nomen
suum infirmis opere probent.

CAPVT III.

Sacerdos, uiso illo preteriuit.

Scrupulosi Samaritanus quis
esse debeat, et eius curam agere?

Plurimum sane referi, ad scientiam ali-
quam ex Arcem si peruenire uelis, scire
quem in qualibet Magistrum Sabeas;
Ad sanitatem, quem Medicum.

Regem Alexandrum Philippus Macedo
Rex, natum suum Philosophum uoluit
optimum; Praeceptorem Aristotelem dedit,
hominem Ethnici quoniam orbis in
Philosophia principem. Esse prior in Aula
filius suos Arcadium et Honorium
Theodosius Imperator optauit. Arsenium
pietatis Magistrum, ab Aula postea
Regem ad filias, a frequentia hominum

De Samaritano Ance Medico. Lib. 1.

ad fugam, à clamoribus ad silentium, à turbis ad quietem caelesti vocatus voce, quosivuit, invenit. Omnibus hoc ingenium est, qui sapiunt, principio quod desit, velle; mox eligere, quod è pluribus est optimum. Tertia hoc idem à rebus gestis

magnus ille vomitor Orbis, in quaerendo Medico.

Cydnum aliqui annem calidissimum ingressus, exijt frigidissimus, et delatus in tabernaculum cum morte luctari ubi iam capisset, plurimi

adesse Medici, quisq; sua quae poterat polliceri et parare opem. Unus admissus est ex tanto numero; is Philippus erat, homo, quem fidum sibi

quem peritum novit, et felicem eè sanandis

a. Cuius lib. 3.
cap. 10.

expertus est. Ita faciunt dico, qui sapiunt; aliter, qui minus ingenio et prudentia valent.

Illi in rebus omnibus faciunt electionem, hi peritibus nullam. Illi si puerum volunt eruditum, Arcepsorem quaerunt, sed Diistotelem; si ferro et armis

ut futurum militem, exercendum, Duceem inuscat sed Caesarem, sed Pompeium; si aegrum à morbo

liberum cupiunt, Medicum, sed Philippum, sed Chrysiippum regant.

Haec duo te

Capitulum 3. Quis serupulorum cura hat?

mibi semper obsecra. Indoctus | primus et Doctorem.
 Miles | es? | cogitare | Ducem.
 Ager | | | Medicum.

alterum est iudicare in specie Quem. si ^{Magnus.} ^{felix!} ^{peritus!}
 Ab hac regula multi quia discedunt, in ^{serupulis de:}
 tipium, in campo deficiunt, in morbo magis
 egrescunt, nihil discunt, nec mstra, conficiunt,
 sanantur nunquam. Primus hic adesse et Rem
 suo malo veram probat Galienus Imperator.
 Pedem a podagra et pessime affectum cum haberet,
 Medicum adhibuit, cui Fabato nomen. Tortorem
 et Carnificem uerius diu ubi culisset, postulatam
 aliquam ad se bis mille sestertijs donauit his verbis:
 ape tibi mi Fabate hoc aurum, omne tuum est,
 ex dono meo, non quod me sanauit, sed me sic sa-
 nare concepit ut desinas. Certe Galienus, aut
 ex integro conualuisset, aut maiorem saltem podagra
 uires non sumpisset, si Medicus quoniam accessisset, Quem
 accesserit, attendisset. Utque adeo multum est scire
 quem habeas, cui vitam tuam credis; si peritus,
 si felix, si sit, cui te si dederis totum, non percas
 totus, sed integer, sed maior post breuem curam tibi
 reddaris. Quos ego non audiuisti, seu animus
 imbuedus literis, seu, corpus medicinam restituendus

a. Aurea Ep. to
 Queuarr. fol. 1.
 p. 1.

De Samaritans Aue' Medico. lib. 1.

pecces, in Fabaros infelices qui inciderunt!

Maximilianus primus hoc nomine,

ordine sextus ex Austriacis Imperator

sero licet, tñ conquestus est et dixit: h, qui

^{puer} ~~puer~~ mihi Praeceptor fuit, Imperatori non

adesset, ipsum ego hodie docerem, quae ipse ^{me} ~~me~~

docere ^{puerum} ~~puerum~~ quondam debuisset.

Hor alij multi de suis, quibus usi sunt, seu Medicis,

seu Magistris et Praeceptoribus, Causa est, pleriq;

vident, ut habeant, non ILLUM habeant.

Idem profus accidit in Causa Animate.

Ex eius ut scrupulis meo quaram, non qua leuicuz

te quem sciam esse Medicum.

Facile inueniam; eum dixit quasi monstrat

Saluator Chrs' et dixit, hic est.

Tu tantisper intende quarent; et animo praesens

esto. In via propè Jerichontinam urbem

miser ille Viator ut iacuit, ex Sacerdotibus quidam

et alius ex Leuitis propius uenit; Vidit, praetorij

uterq; transijt. Lata via, via regia ab homi-

nib frequens est: non alij, putas, et plures

tunc uenerunt? Venerunt omnino, transi-

erunt omnes. sicutum de his silentium, nec ubi

Nicolas Ballys
in Austriae saepe
manu edidit.

Cap.
memoriam, ad
Cypria hunc
Leuica, hunc
inquit thri
Thueni Sa
Tutia Olo
aliqua con
Pulnera
in Anima
Pulnera
Huius in
P. Impicere
fatare
corrigere
Multi g
seculo sunt
panam, q
Animam
Obseruati
neri puy
erat tunc
Red hunc
hodie hunc
immuene
suaul con

Cap. 3 Quis curam scrupulof. hat!

memoriam, à Christo, aut censuram habent.

Transit homo sacer, et sacro homini à ministerio
Leuitica; hi soli notantur obseruari. Praeterit,
inquit Christus, ille; et hinc uiso homine, transit.

Uenit Samaritanus, Ulyrum sanat, et tandem
fert à Deo. Digna mihi consideratione huc
aliqua ueniunt; haec sunt.

1. Vulneratus Viator ex semiuivus; homo quicquid
in Anima Ulyer, nobis specialiter scrupulof. est.

2. Vulnera, Animo morbi, peccata, sunt. ^{tenues}

3. ^{errores, scrupulof.} Inspicere plagas, cognoscere, curare; est per ore
factam confessionem, peccata uidere, et uisa
corrigere, emendare. sic et tentos, scrupulos.

4. Multi qui uident, transeunt, nec notant; ex
populo sunt. Culpam hi nulla Sabent, ideo nec
penam, quia nec officium, nec scientiam sanandi
Animam mali affectam Sabent.

5. Obseruatur Sacerdos: mali audie, et acriter
ucri pungitur uerbo, praeteriit. Et uis enim
erat cognoscere lepram, morbum leuitici, emendare,
sed praeteriit. Unus feritur, sed plures
hodie huc sentiunt ictum, sentiunt, quoby uis
inmemores sunt officij sui, Sacerdotes, qui
sic uis conscientias miserat uident, praeteriit.

De Samaritans hinc Medicus. lib. 1.

Eccē. Animus malē affecta Medicus Christus suo
 digito monstrat, et dicit hinc est. Est Sacerdos
 non qualitercuq; sed qui tibi à secreta Confessione
 qui mentis arcana vulnera perspecta habet.

Hunc ego Scrupulosus, non alium assigno.

Nemo te inuenit, nisi qui te nouerit, et
 Scrupuli tui radices et originem nemo ueniet,
 nisi qui mentem ingrederis tuam. Confessarius
 ergo homini meo, homo-Deus est, Medicus
 est, Saluator est. Et ne Fabritius Galienum
 inueniat, ita scilicet cum Scrupuloso agat
 imperite, ut post factum melius fruisse deprehen-
 datur, non tetigisse vulny, et Aurum ides mere
 ut desinat mederi; aut Maximilianus aliqui
 sic doceat, qui diu deinde se manus bene doc-
 torem ipsum docendum clamee, Samaritanus
 fuit Euangelicus celo datus Medicus
 scito. Hunc audiat et discat.

Capitulum de Samaritanorum officio. 21

cap. 14^{thum}.
Samaritanorum Evangelicus Medicus.

Officium ^{San} Confessarii, Agentis ad
Scrupulos, et qualibet alia
Anima Regra.

Præceptum Medicorum est, suadere ^{San} Cornelius
Colpiti, sanare scilicet celeriter. Tu to.
succundè. ^a Tria verba: quæ si qui libet medicina ^{a. lib. 3. c. 4. de}
proficientium tam religiose, quam aurum, tuum pallens ^{cur. diu. gen.}
obseruet acute, optimè sanè de utroque accum putat.
Tu ualebis bene, ille splendide. et sic habebit utroque
quod in animo suo uouit. Verum, uel ab uno si
tantisper distat, duo, mihi crede, quæ in optimis
habes habes, perdidisti. Animam, Aurum.

Interfui aliquo Consilio Medicorum: Tres fuerunt
in Medicina Doctores, et Chirurgus unus, et in
Arce sua celebris; bimulum quendam infantem, cui
crassicula quædam in ~~periculis~~ ^{periculis} caro, ad nucis
denè magnæ formam, mobilis, aliquantulum pendula,
molliuscula fuit, consueverunt; idè conuulsi, ut
si qua ratione malus tam deforme et periculosus
tolli posset, facerent experimentum.

Primo, Quis? quosdam: si caro? si uera, et
cum sanguine? inueniunt quid dicerent, et

De Samaritano Meo Medico, Lib. 1.

et quod darent, nomen. Mox mali causam,
 vires, radices hinc hinc. Quilibet quas putavit,
 ut quas scivit, in medium protulit. Singuli
 celeriter, iucunde rem agi, verius horum
 contra duos illos, et tutum agi posse, contendit,
 et fere vicit. Sed quia timor dubius erat, ne
 glebulam illam in formam resedat, radices relique
 hinc infra locis cum tempore Lerneae, hyemem
 immitate, nullum deinde essent inventur ce
 Herculem, in verbis res omnis finem accipit
 et Consilium conuicio conuulsus fuit et Auro.
 Non male meo iudicio: Melius est, celeriter
 et iucunde rem quamuis tentare scias et
 prosequi, penitus nihil mutari, et ne digito
 quidem attingere, tutum perficere si non possis.
 Celeriter, iucunde rem aggredi et non tutum,
 est animam meam dare fortuna; intermittere
 est illam per committere. Tutum sanari si neque
 malo me hinc, quam celeris et iucunde
 licet, sub manibus esse fallacis esse fortune.
 Solum ne celeriter sanes, si non et iucunde
 nobis iucunde si non celeriter, nec hoc, nec

Caput 7. De Samaritani officio.

illud volo, ni tertium pari felicitate praestes.

Cito sanat qui bene sanat, nam

Sat cito, quod sat bene est.

Bene non sanat, qui non illeunde; nec celeriter.
nec iucunde, qui non tuti. De tu mihi
commendes purgationem qua ita stomachum
purget, ut ne citiam amplius inuenias. Errere
non euasere debes omnium debes. Da potionem
que ferri, que tolerari potest, non que ad odore
gravis, amara gustu, uirtute potens, id ante me
mortui uelim, quam propinata, ex sauriam.

Ne si iucundam prorigis, unctius illeunde me
sanasti, si malum sua sede non totum expulisti, et reliquis,
Semina mali, mali tunc circumfero. Aut nihil,
aut fac omnia. In hac tria uerba mihi iura,
et Medicus esto. Me beatum dixerim, te talem
si habuero.

Intram mi Lector
boni Medici tedi, Corpus et vitam dat, qui

Prodi.
Samaritanus ecce! quidam iter faciens,
Veni secus eum; et uidens eum, misericordia
motus est. Et appropians, alligauit vulnere eius,
infundens oleum et vinum: et imponens illic,
inumentum suum, duxit in stabulum, et cura
eius egit. Et alio die protulit duos denarios,

24.

De Samaritano Aëti Medico. Liber. I.

et dedit stabulario, et ait: Curam illius habe,
et quodcumq; supererogaueris, ego cum rediero,

a. Luca 2.

reddam tibi. ^a

Quam celeriter! quam tuto! quam iucunde!
Singula, et in singulis plurima susbrement.

Celeriter sanat

Præo, quia

Primo, Videns eum, misericordiam motus
bona et prompta iuuandi voluntas hinc
elucet ex compassione de proximi miseria.
Descendit de Lyco, et charius habet
proximi bonum in necessitate, quam propria
sine colligii; iter facit, et alio neperia

alia et forte propria uocant, que proponit.

Quia

Secundo, Hominem et vulnera confestim inspicit
morbum, et singula cognoscit.

Tertio, In promptu medea habet, hoc expedire
tuto sanat

Quia

Primo, Multa docuit experientia, peritissimam
uia facit, et nouit sua quid valeant remedia
2º, Sanus ipse, non llyer llyrum tangit.
Si Diligens, sollicitus est, ipse rem agit, et
uia restituit, ut heri qui conualuit et hodie
Valeat, et erat ^{et} cum Coruo victurus.

Cap. 8. De Samaritanj officio. 25.
Mucunse sanat

Primo Suavis, benignus, Verbo, re.
Verbo; blandè solatur, meliora proponit, pro-
mittit opera suam et artis certitudi-
nem.

quia

Re: vultu. et medicinâ.

Vultu: Comis, humanus, graciosus.

Medicinâ: Oles, quod lenis, et acceptabile è:

emplastris facilioribus. Mligat, tractat
leniter, non rusticè vulnera premit.

Varietate ipsa hæc Vinu, et oleum
alternando. Mutando locum seu locu,
in Jumentu' du' ponit, et stabulario com-
mendat.

Secundo. Discretus. Prius enim oleum
post vinu' affundit. Diligenter ei attendit,
quò, quò, quamdiu et quoties qualibet ap-
plicanda.

quia

Tertio. Patiens. Audi ceteru' usi fuerant,
querulorum, impatientem: Vulnera obinqueis,
sima vide que emplastru' tuunt ^{effollicissima} ~~validissima~~.

Quid olens pus, quid fortes dicam? quid tar,

De Samaritano Aie Medicus. Lib. 1.

diorem spem valetudinis? Nil enim, non machinam
fastidium cui non creassent? Duravit, secit, tulit
oia patientissima. Nouit in Vere, non in hyeme
colligi rosas. Imposuit in iumentis, in stabulis
vixit, Cura eius egit.

quarta } Quarto Liberalis. Omnia frustra, nulla
spe mercedis, sua contentus charitate & virtute
fecit. Profert duos denarios, stabulario com-
mendat itinere sedaturus, et expensas suo de aere
in reditu solvendas spondet.

Tam bene nec Apelles Alexandrum, nec Zeuxis
album in throno Iovem pinxit, quam Medicus
Lucas hic celestis pictor effigavit Samaritanum.
Tu negas hunc viuum vidisses, alium dices.

Diligenter hunc unum, et semper intueri debes,
qui iacentem hominem quendam, ab anime morbo,
suscipit erigendum.

Et ceteris er sanes

1. Oculum habeas, quo scrupulosi miseriam
videas. quam ut propriam habebis. Bona si
Voluntatis, et promptum manu porrigere, paratus

Cap. De Samaritani officio. 27.

2° Scrupulos, tentationes, afflictiones, ho-
minem ipsum probe inspicias, discas, et cognoscas
antequam vulnera tangas et liges.

3° Eum habeas scientie thesaurus, ex quo noua
ex vetera pro in promptu remedia proferre poteris.

a. math. 12.
v. 12.

Ut tuto sanes:

1° In iuuando sis peritus. Sequaris Sanctorum
et doctissimorum hominum doctrinam, multis pro-
batam et certa scias. Ita fiet ut malum facile
pellatur, et pulsu amplius ^{reuer-}renasci non poterit.

2° Scrupulosus ipse non sis, qui Scrupulosum
vis iuuare. Alius esto ab illo, quem sanare cupis.

3° Ipse rem omnem serio agas.

Ut iucunde sanes:

1° Suavis sis, comis, et humanus, rebus. verbis.

2° Ex sanctis, ut multi Samaritani fuerint suaves,
exemplum capias quod imiteris.

3° Durior si sis, quantum noceas pariter cogites
et exemplo alienis sapias.

4° sis discretus. Intempore omnia fiant, suo modo &
inmensura. Scias uariare. quoniam, quomodo, quibus, quoties,

De Samaritano Nice Medico. Lib. 1.
 quamdiu singula applicanda.

5° Cur Terugulosi sepe non sanent, causam
 examines, ut vi deuites.

6° Patientissimus sis. Hoc inter summa &
 prima requiro.

7° sis liberalis. Cui de aere ad hanc rem feres.
 Sacra facias, orationem in singulos dies pro
 salute Aegri tui Fundas.

Omnia haec certis capitibus tractabimus.

CAP. Vtium.

Videns eum, misericordiam motus est. Luc. 10.

Ut celeriter sanet

Perspicacis oculis ad videndum Aegrum, et bonae
 Voluntatis ad iuuandum tu Samaritanus.

Videat, et misericordiam moueatur.

Per forum forte transit opulens homo, Lazarum
 medicum quendam ulceribus plenum obuium habet;
 si nec sponte nec rogatus, ut dolens Teu! sepe uidi
 inopem minutulo aere plectur, in res alias liquila
 licet et Lynx quantumuis acutum uideat,
 Scy ipse centuplo oculatior Aegro, Coecum ego

Cap: V^{tu} Samaritanis bñ uideat, et sic bona uolens.
29.
tn' et caecum centies dixerim. De equam oculus est.
qui sponte tam caecus est, et dum m'xē uidet, nihil
uidet; hic ubi se sic et audire, in se manum charayri,
cam facit. Etiam in lacum nostrum foris qñ ueni,
unt miseri, hoc accidere potest; dicerem, s'let, si Cato
essem. Cato. Opulentus es homo, mi Sacerdos;
Caeli thesaurarius es: Ad ^{scilicet} ~~scilicet~~ Penitencia ~~scilicet~~
^{scilicet} ~~scilicet~~ si inopes veniunt, et pedibus tuis aduolunt
uuntur, uideas quibus ulcus in Anima, qui
Semiurij; penetra, peruide; eē non rogatum mo,
ueat miseria propinxi. Obsequentem oculum, 30.
na comiterur Voluntas.

Bona voluntas est, qñ nec sexum, nec rotatem,
nec fortunam in Agro contemnis, et hoc solum
dicis; homo est, miser est; moueor, ah! misereor; do
manni brachia; eleuare, erigere uolo.

Mulier, puer, infans, horis ei seu Inimicus fuerit
in via ad muros Jerichon tioris, idem Samaritanis,
dang fecisset. Bona voluntatis fruib.

Bona voluntas est, qñ ei tua nouisti,
subinde, vel semper, si rationabiliter fieri potest,
postponere, ut consulas saluti mali ualentis.

Bona voluntas est, qua inimicam
aliorum iudicia tansi non facit, ut a chari.

De Samaritano Aie Medico. Lib. 1.

tatis et iustitia officio propterea uel tantis
recedere uelis.

Importuni sunt plerumq; seculosi, temper
pro solatio adueniunt; sunt ex otiosis hominibus
aliqui quibus ut alia ^{bona} multa sic neq; hoc placere
soler, ritu et more suo Momum agunt, quid
hoc est clamant? quid ille uel illa uel illo
quid heri, quid hodie?

Tempore, loco, modo debito diuino, superiorum
et uoluntate, exigente necessitate persone
fiat, Bona uoluntas non curat. Est, quod
est inq; Anima est, de hac agit.

cum muliere Saluator ad fontem colloquia
miscet, sanctissimus cum peccatrice, cum homi
nemina Deus, solus cum sola, et mora longior

2. Jon. 2. Aquam perit; familiaris, comis est. Tu,
quid exigas? Bona uoluntas est. Aie negat.

Ad pedes Magdalenam lacrymas fundentem
et amantem mulierem, inter conuiuas iniquiores
bonae uoluntatis censores ut amanter fouet,
ut laudet Amantem. 1. b. Tu, quid exigas

6. Luca 7. Simon! Bona uoluntas est.

Accusant adultera C. Barysoj, legem adferunt,

Cap: V. Samarit: bn' uideat et sic bona Voluntas.

31.

Lapides loquuntur superi homines: hanc tu er,
liberat Chri et solat. cu' sola solus omnibus
abeuntib' haeret. a. Amavit dicis; dicas:

a. Ioa: 8.

Bona voluntas est. Est

Bona illa Voluntas que Vitalis Monachus
quendam inter impuras feminas mulierculas
insomnes ducere noctes, melioris ~~illius~~ ^{illam} Vita,
docuit.

Est illa que Abrahamus Erenicola, Num
ad impudicam Neptem ex filiis in urbem comi,
tata fuit:

Est, que Captricius Abbatem ad Thandz
notate scorum in abditissimus domus cubiculus,
intulit, et cu' preda celo digna gloriosum proe,
donem extulit. Nihil huius Voluntas curat,
nisi ut bene sit, cui male est; ut celo uiuat, qui
seruit Inferno: hoc querit, hoc agit unicum.

Bona voluntas est, si ab itinere cum
Samaritanis deflexis, de lyuo descendis; rem
tua, scilicet et corporis tui curam docet pro,
habere comudo miseri Viatoris; et prandiu
deserere cu' Tobia, ut mortuus sepelias. b.

b. Tobia: 2

Bona Voluntas alas habet, perniciosissimi
Volax, omnia circumspicit, odit moram uel adictu

32. De Samaritano An' Medico. Lib. i.

oculi: quiduis, quod agit, actu' colerrime cupit.
Hanc ideo Cassiodorus à Volatu dicam ait
qm' Animus quò vult nimia velocitate trans,

a. In Mal. 13. fertur.
v. 2.

Bona Voluntas, ut omnia dicam, Unima
Moysis; pectus habet Pauli; Cachomij oculos;
Cor Chrysothomi; Viscera S.P.D. Benedicti;
Dominici corpus, et Petri ambulanti in
mari pedes.

Moyses. Ductor ille Hebraei populi, ut iratam vidit
populo peccanti Numen; Aut dimitte, cui hanc
rogam, dixit, aut dele me de libro quem

b. Exodi. 32. scripsisti.

S. Paulus. Non aliter Christiani populi Ductor et Doctor,
c. 6. Rom. 9. qn' pro suis Anathema fieri optavit.

Lacrimis peccatorum irruentis Cachomius
quoscunq' sciuit, uberrimis lacrymis, quam
saluos vellet, testari consuevit.

d. Dauront. ex Sario.
c. 3. Flor. Saep. Tit. 3.
De charit. orya propi.

Milles aureis oris Chrysothomy optavit
esse coecus, si per hoc liceret suorum Animas

e. Id. ibidem ex
ipso Chrysothomi homil.
in Acta.

conuertere.
Quantus et qualis hic S.P.D. Benedictus
quas non dies chunrum sed et Inimicorum dominum

f. S. Gregor. in
eius vita.

Voluit, et ut haberet Deu' precatus est.

Scruyt in suum Dominicus corpus, et pro Animis
egris urere, secare se uoluit ut sanarentur.
Nunquam enim fatigato corpori nisi bn' fla:
yellato quietem dedit.

a. Lippeloo 9° Aug.
in eij Vita te Julio

SPetrus, cum audisset, D^{ns} est, non expectauit,
in mare se confestim iux bn' induty, misit. b. l. Joa. 21. v. 7.

Nep incongrue huc retulerim, audies.
Vel nunc tandem uides quid bona sit volu:
tas: Non satis est uidisse, et ipse moueri debes
et mouere similiter.

Si, qui graues in se Rej manus prouocauit
peccator; si captiuus Orci, si Scrupulosus, Tentatus,
pusillanimis ad te Ducor, et Doctorem suum
uenit; Dimitte clama dimitte Dⁿⁱ ei
hanc noxam, Cupio Anathema esse pro hac Ani:
ma tua. Fiam, si ita vis, coecus, ut uideat illa.

Fac nimirum ut de te, quod Chrs de Samaritano,
dicere potim, Videns eum, misericordiam motus est. c. Luc. 10.

Geme cum SP^{ro}dicto, et manu tua, contra te
arma cum SP^{ro}dicto; nihil non ageas ut Anima
lesam salues. D^{ns} est clamat SP^{ro}dictus;
uerite cantu; Dⁿⁱ est, Dⁿⁱ Anima: sic tu cantu.
turre p mare, unnez moram periculy suum
puta. Chrs uerbu est Dⁿⁱ est, imo Dominus
est, curre, mitte te in mare. omnia age. Quam n.

39. De Samaritano Aie Medico. Lib. 1.

diu feceris uni ex his fratribus meis minimis,
a. matth. 25. v. 40. mihi feceris. ^a Ecce! Dñs est.
Magnes est, bona voluntas, attrahit, quem,
cumq; iult. Per nobis hanc Bonam Voluntatem,
qui omnia plus ex ipsum Magnetem ad se
trahit Christus.

Cap. VI.

Celeriter sanet.
~~Hic~~ Samaritanus non an' vulnera alligavit,
curavit, quia, insperit. sic
Animi morbus, scrupulus, et huius cause
prius cognoscantur. Et ad hanc ut venias
Cognitionis, dispensanda dantur.

Proximimum est, si vidisti Infirmum, morbi
speciem, vires, effectus, naturam, causas et
originem perscrutari. Genera llyritudinū varia
sunt, singulorum species multa, et harū
cause ierum in qualibet alie atq; alie.
Exemplo Febris vi: Ea est omnino multiplex:
Ephemera, que latinis Dyaria, Hectica, Putrida
tertiana, quartana, Continua; quotidiana,

Cap. 6. Cause morborum prius examinentur. 35.

Quælibet harum alias diuersas species; hæc plures effectus, et hi certas causas unde proueniunt, habent. Humor enim unam, alteram frigus, hanc calor, cholera nunc rubea illam, nunc alia, nigra gignit. Sunt sua cuiq; remedia certa, certa curandi ratio. Omnia scies, si multa legisti, plura audiisti, didicisti plurima; nunquam non aliorum queris, si lecta, audita, præcepta repetis, agere cum doctioribus, cum his tua conferre, ab his et ab usu quotidianis perfici si semper studes.

Est ex ^{febre morbo} morbo aliquis qui decubitu ~~ante~~ vocat Medicus: hic continui manus, arterias tangit, sexus, ætatem notat; faciem, tempora, oculos, obseruat: petiit urinam, inspicit; multa de somno, cibo, querit. Principium mali inuestigat. Non ante quam hoc nouerit, pilulas expedit, aut puluerem; hoc ubi deprehendit, statim; Morbus tuus est, inquit, illo, febris talis, et talis; Causa huius hæc: et illa est. Patientia! breui melius ualebimus. Tollere causas debemus, et effectus maligni, ardores, lassitudo, capitis dolor, oris salsedo, insipiditas, tollentur. Cum demum que fugienda, que sumenda prescribis. Reite, Non purget, quam prius, quam quid purgandum maxime significat. Perpetua hæc in pellentis malis Regula est.

De Samaritano Arte Medico. Liber 1.
 tolle causam, et tolles effectus. Huc currendus
 primò est; huc primò querenda, prima si inuenit
 exterminanda.

Pluuia sunt in cubiculo tuo, in totis aedibus
 huc et huc ^{aqua} ~~unda~~ scopam rapis, occurris malo, sed
 crescit aqua, dum minuitur; tu tantum agendo
 nihil miris agis. Quere causam, quae tam
 audaces fecit aquas. Tectum male tectum est,
 uide, sunt rimae, sunt foramina. Huc prima
 tu offer manus, huc prohibe fortuna² fluente;
 hoc si facis, iam alterum fecisti, et ab Aquis tibi
 culus eripisti; nam tudendo deinde quae prius
 illapsoe fuerunt, dispergis. Sed rimam unam implent
 et obtinuendo, noua facere n' debet. Facient huc
 qui pilulis tibi caput, potionibus euacuant Ho,
 machu, alterant pulueribus corpus, et causam ignorat
 morbi. Pulsus sanant, et vulnus faciunt nouum.

Non auferunt, inserunt malum. Agritudinis
 meae principium cholera, uel ignis est; frigida
 ministranda sunt, offerunt calida; huc bibunt,
 recreare debent, plus uerant et feri neant.

Caput b. cause morborum prius examinentur.

Voluptas est hic legere quod aureus i ble Gueuarta
 Medico auidam ex nomine Melgar, quo usus in
 podagra fuit, atiqn' scripsit. Pedes sanare debuerat,
 in his enim vnum dolorem non utia in parte, sed iste
 toruerat Ager: et ille in stomacho causam latere
 ratus, hunc herbis, radicibus pessime multauit.
 Nonim' se non sanauit, sed insuper hepar insuper
 ante ualens et integrum, plus nimis accensum,
 huiusmodi ipsam Romulus inuictam scribit et
 lamentat'. Capere se ait minimò posse, cur
 pede peccante stomachus luax innocens..
 Optimum, cognoscere causam, pessimum, hanc non
 uidere. Quanto citius te vertit et ceteris, qui febris
 tue noui originem, tanto longius te turquet et Mar-
 tyrem facit, qui hanc ignorat. Lentà te nec
 perimit et ad preceptu, seientis Caligule
 facit facit ut sentias te mori. Peccant sic Noui:
 ty plerumq Galeni, hinc ubi tales, ibi nouum ut
 aiunt, Camiterium et quotidiana funera uisunt.
 Da uocem moruis, uerbà se medicorum peryste
 nemo putas, clamabo it'. Vide ergò quàm non
 modo ad ualitudinē sua te non perducit, sed ab ea
 potius et quā, longissimè abducit, qui febrem tuam

a. Aur. Epist. a.p. 1. fol. 102.

b. C. Suet. Tranq. in Caligula.

c. Plin. lib. 29. fol. 200.

De Samaritano Aia Merico. Lib. 1.
 siue hectica siue Eptimeram, cui causa sua
 non didicit cognoscere. Ille suas aquas in domo
 nisi tectum ruptum, hic podagram in pede, nisi
 causam reperiat, semper habebit. Intelligis
 tandem, hæc quorsum dicam. ~~Deo nihil fit~~ ~~verius~~
~~sed durat malum quomodo ad originem non penetravit.~~

Deo nihil fit
 visibiliter, sed durat
 malum, quomodo
 ad originem non
 penetravit.

Ager est ualde, qui scrupulosus est. Talem si
 uides, morbum, effectus, uires, causam examina.
 Varia febres, sunt uarij scrupuli: causa horum
 ut illarum, plures, superbia, uita proterita turpis,
 Debilitas cerebri, Timiditas animi, Tentatio
 diaboli, de quib in 2° libro.

Scire debet Medicus, quid sit febris, et hæc an
 acuta, an putida, si causa humor, si sit ignis.
 Scire debes tu, quid sit scrupulus, et hic an propter
 superbia, sic puniendus a Deo immissus, an ex
 cerebro oculi ortu trahat, quo deinde hic, quo illi
 potissimum modo emendetur. Agrius oculum
 res huius desiderat, et in promptu alia atq alia remedia.

Nemo unquam morbo medicinam sustulit oes,
 si facile febris alius, fallit, sic scrupulus confestarij.
 Esse pot Melancholia naatis, exotica; potest esse
 Timiditas, Ingenij mena, seu capitis infirmitas

Cap. 6. Causa morborum prius examinanda.

39.

quidam esse p^r, quam tu scrupulum putas.
Quamvis ille noceat qui frigida pro calidis, hoc pro frig:
gini ignarus et imperitus somniat, tamen tu nocere
si unde huius uel ille scrupulus, huius uel illa vexatio animi,
trebra et uacua tentatio proficiat, ignoras, si sanguinis
causam et infirma complexioni adscribis. Ab herbis
à Galeno tu opem petenda, sectionem uenarum,
hec et alia suades. Animum uigilandum non stomachi;
confessionem non sanguinis missione, non herbas,
ardentes preces, non Galenum, Remorseum, Ger,
sonem, et his hodie proximo, Prepelium ego suades.
Scis quid loquar. Experti sunt suo damno non pauci
quid sit, cum Spiritus languet et Anima, corporis
peccatum, ^{et} natura morbum dicere; huius persuadere,
hoc esse non aliud, docere pertinaciter. Lumen
hic Scientia, ne cæcus errando aliud pro aliud
iudices, sed clare omnia intuearis, accendit.
Medici hoc lumine, herbarum, radicum, gemmarum,
rerum quarumcumque, quas Terra fecunda parit,
morborum, naturas, uires, principia, remedia, Ant:
dota uident. Vident corpori quidquid prodest, ut si
conseruandum, petendum ut si, uident, quidquid obest.
Hoc lumen legendo, audiendo Auicenna, Galenus,
Hippocratem, Aristotelem, Cardanum, usu multo,

De Samaritano Ric' Medico. Lib. 1.

et consuetudine cui Myfici docetis, peritis, quare
conferendo, tamq[ue] gloriosè acquirunt.

Et tu Sempulosis, Tentat[us], Pusillanimum, Peccat[us]
qualemunq[ue] sanare si vis feliciter, hui[us] homine
Vitionu[m] naturas, vires, effectus, principia, sicut
Antidota, Virtutes et virtutu[m] vires, indagare,
et scire debes. Scire debes quib[us] Animus hominis
conseruet[ur] erectus; nosse, deiectus quibus idem
remedijs erigatur.

Hanc Scientiam adsequeris his potissimum
Compendijs, que Montium ille suorum Chryso-
sthom[us] Philippus Borquier in Scipione Claudi-

a. Tomo 3.
fol. 225. Scip.
Claudio in h[uius] Conc.
XIII.

cantra ponit. Sunt hæc.
Compendia acq[ui]renda scice.

- 1um. Oratio ad Deum.
- 2um. Communi[us] frequens.
- 3um. Auditio crebra { Concionum.
Lecctionum.
Doctaru[m] narrationum.
- 4um. Repetitio earu[m]q[ue] vespertina.
- 5um. Lectio.
- 6um. Solitudo.
- 7um. Seditio.

Profuerit multum, Autorem ipsu[m] legere,

Cap. 1.
loc. Me
ingi p[er]t, n[on]
1-
2um
3um
4um
5um
6um
7um
8um
9um
10um
11um
12um
13um
14um
15um
16um
17um
18um
19um
20um
21um
22um
23um
24um
25um
26um
27um
28um
29um
30um
31um
32um
33um
34um
35um
36um
37um
38um
39um
40um
41um
42um
43um
44um
45um
46um
47um
48um
49um
50um
51um
52um
53um
54um
55um
56um
57um
58um
59um
60um
61um
62um
63um
64um
65um
66um
67um
68um
69um
70um
71um
72um
73um
74um
75um
76um
77um
78um
79um
80um
81um
82um
83um
84um
85um
86um
87um
88um
89um
90um
91um
92um
93um
94um
95um
96um
97um
98um
99um
100um

42. De Samaritano Lic' Medico. Lib. 1.

Subdidit: Cum animus ad legendu' appelles,
anquam libru' ipsu' aperias, sic ad Deu' dirige,
et di: Domine, iste uilissimus seruus
tuus, indignus omni bono tuo, uult ingredi
thesaurus tuos. Placeat tibi ut eum introdu-
cas, et des ei in his uerbis precissimis te cog-
noscere. Ut te diligat, et tantu' des ei diligen-
tiam, quantum dabis ei cognoscere, non des sibi
amplius cognoscere, quam diligere, quia
non uult te cognoscere, nisi ut te diligat.

Oro efficax
an' studia,
ad acq uirenda
scientia;

Talis mens, aiebat Hieronimus, prima libri apertione

a. Soliqui
Lom. 3. fol.
426.

statim inueniet Deum suu'.

Compendium 2da.
Communio frequis.

Hec caelestium diuitiaru', ariam et scientiaru'
omniu' thesauru' conferet Chrm.

b. Joa. 8. v. 12.
c. Lucie 11. v. 33.
d. Joa. 1. v. 9.

Lux Mundi, Sapientia Dei, Verbum Patris,
Sed Chri' est ipse. Quomodo si lumen habes,
non uideas? Sapientia, et non sapias! Verbum
Aeterni Patris, et nihil scias! Tua culpa est, si
Romae es, et Capam non uides; si Chm' sumis,
Lumen, thesauru' Sapientiam, et uerus,
inops, indotus manes.

Cap. 6. Compendia scie' acquirende. 43.

Compendium 3um.

Passiv Dominica.

Ordibus hinc hinc insculpta, quotidie sane conside-
randa. Christiani hominis liber omnia con-
tinens Rex est christi. Omnia scias, nihil
scies, ex hoc si non hausim libro. Bona tibi
omnia à Cruce uentura, ille qui hoc nomine
dicitur et sanctorum est Remanendum, docet. S. Tho-
mas Angelicus Doctor, cui paucos annos libris apud
hunc aliquid comperisset, admiratus rogauit unde,
tandem sua, que maxima fuit, compararet scias?
Nihil hic cunctatus in cubiculo abiit, exultu
uenerunda e ligno Dei crucifixi Imaginem,
dixit: Hic est liber uite, in quo omnia
scripta sunt. Semper hic liber apertus est,
clauditur nulli, imo inspicere et lege.

a. Petrus Sanchez
in Regno Dei
edit. germanice

Compendium 4um.

Singularis in D. Virg. Amor.

Preces huius dicende et dicende semper. Gratia
plena sit, et non ei scientia, Scientiam, sapienti-
am qua genuit olim. At ab hac obtinuit suam
Rupertus, Germanus, Abbas Luticiensis. b. Obti-
nuit Vto Pnesul Magdeburgensis. Obtinent
hocicq; multi. ~~Huius omnes scies~~ In hanc oes

b. Pet. Conf. de
Maria deipam
lib. v. c. 20. fol. 55

De Samaritano Aut Medico Lib. 1.

ij eode tunc docent, quoque in scholis Christi-
anis, Romanis, literis imbuunt. Non tam
quotidie libros, n' ex his prescriptas lectiones quae
Rosarii, aut Psalterii, Virginit recitant.

Vel infantes iam hoc patim tenent, possuntq' docere
his ex aliorum exemplis, aperiri ingenio ipsi maxime
impleriq' pulcherrimis artibus, qui maxime
adhucant Virgini Marii.

Psalterium huic crebrius dicere consuevit
Monachus aliquis, et subito aliqn' raptus
in celum omnem continuu, rudis ante, scientiam
habuit. An' conspectu diuinae maiestatis potuit

Psalterium
B. Dny. omni
causae seiam
Monachus

infinito Magnitudinis librum, in quo vis scientiae
ad oculum plena descripta fuit, prope Dumen laeque
iudic. Dupio hunc Psalterium suu' ad suu' filium
Maria Virgo, cui supplex facta, obtinuit, ut
in oblato legeret libro. Legit, et intellectu ^{confessio}
dilatale, plenitudine scientiae sibi cata, sensit.

Adiutus sibi ipse, si uera errorum, quae uideret,
miratus, experiri uoluit. Praeq' ad libros curritur,
inuenit, omnia intelligit plenissime. Cum
subitus doctor cu' alijs loquitur, superat omnes.

Caput 6. Compendia sci' accipienda. 45.
 nemo qu' quod erat, Dumine; scyge omnes
 in se sum paxabunt; Tam res hac omnibus
 rara, et incredibilis visa fuit. Iste deinde rei
 et Materij quotidie pfaller' dicendi predicator
 et doctor fuit, quod ut dona hae scientia, ita
 tamq' p' se hae gloniam meruit beatorum.

a. J. J. J.
 a. Joan. And. Cypri
 in Alano Red. ius.
 parte V. c. 48. fol. 47

Compendium V^hum.
 Conscientia bona.

Et haec docet facit hominem, assuetu praesertim
 seipius se purgare.
 Bonitatem, et disciplinam, et scientiam doce me,
 orat Regius Vates. Ordinem nota: Vides a boni-
 tate, a vita iusta, a disciplina viam fieri ad scien-
 tiam? Ita sane: In malevolay animay non in-
 trabit Sapiencia: Douit hoc et Quintil., c. Sap. i. v. 2.
 anus, qui Rhetoribus bonitay vita commendat,
 et Oratorem, Vir bonus si non sit, nullus probat.
 Christiane ab Ethnico hoc tibi cape.

b. psal. 118.

c. Sap. i. v. 2.

d. lib. 12. Orat.
 Institut.

Compendium 6um.
 Concium.

Audicio crebra } Lectivum.
 Doctrinay Narrativum.

Quibus cauat lapidem, non vi sed sepi cadendo.

quidni } Concio
 crebra } Lectio cerebrum tuum?
 Audicio

46. De Samaritano Anē Medico. lib. 1.
Compendiu' 2^m.

Repetitis uespertina eorum, que per dies audiisti.
Infidelis ualde est memoria, vult sepe muner.
Compendiu' 8^m.

Lectio
Nulla sit dies, qua non aliquod Caput, si in plura
ex Biblijs legas. que toties gloriatus est Alfonso
IV. Aragorn Rex, quater et decies cum Glossis et Commentarijs
se perlegisse.

S. Hieronymus ad Celantiam Matrona. Sine diuina
Scriptura semper in manibus tuis, et iugiter in mente

a. Epist. famul. Voluani. n.

20. lib. 2. fol. 384.

lib.

Cor. S. Scripturam D. C. C. legas. Suadet idem
Sanctus in Epistola ad Laxam Matrona de Institutio
filie. Cypriani opuscula semper lege, in manu
teneat. Athanasij Epistolas, et Hilarij libros inoffensos
decurrat pede. illorum tractatib. illorum delectetur

b. Epist. 15. lib. 2. ingenijs.

fol. 307.

Item ad Furiam Viduam. Cora Scripturas Sctas,
Doctorum hominum tractatus lege, eorum duntaxat
quorum fides nota est. Hec feminis, mulieribus
hec, et puellis, quid tibi putas scripisset?

c. lib. 2. Epist. 19.
fol. 307.

Lege etiam hos iuxta, et S. Aug. De Ciuitate Dei.
S. Aug. Confessiones, et alia opuscula seu libros.
S. Gregorium, presertim in Moralib. in Pastora
S. Hieronymum, S. Edmundum, S. Bernardi opa.

47. Caput 6. Compendia sua agenda. 48.

R. P. Bart. Schumacher, S. J.
Doe, et lege Kempensem, Gersonem, et Cluj nri
aureos libellos R. P. Hierem. Gregelij. Jam tibi
nec mille alij, quam hi sufficient ad hoc, ut
sumantani officium egregie geras. Inter hos
tu uiue, dormi, vigila, his quotidie colloqui
uelis.

Hos inter, Coruus si sis, Luscinia fiet.

Compendium 9um.
Solitudo.

Imitare Teruadinom.

Te tua per campos, comitetur testa per vrbes;

Te solum hic, a tibi sis licet, esse puta.

Qua furem, quidquid hinc te aufert, nisi aut
Deus ipse sit, aut res aliqua Dei, aut proximi.

Alij te sciant, uideant, conueniant, non tu
alios.

Compendium 10um.

Lesio.

Ariduam operam Ars tua postulat. Distrabi,
diuagari, hinc inde non ire tunc sed uolare.

animo, pede; haec ~~per~~ doctum te facere posse si
putas, et Muscam nihil non scire putabis.

Urandum, Fumendum, ^{tolere exulium} ~~Vimen~~ ~~stipulam~~ ~~passis~~.

Amanda Ciux. Colenda Virgo. Recte uiuendum.

Quiuendum, repetendum, legendum, fruendum domi;
tedendum est. sic scire postumus. |.

Cap. VII^m.
Celeriter sanet.

Cognito morbo Samaritanus in promptu
remedia sciat et habeat.

Parum profuisset miser Viatori Samaritanus, si
vulneribus inspectis, et cognito morbo, dubius multum
secus disputasset de cura, postulasset librum, ut disceret
quae media potissimum adhiberet; si haec, vel illa; videret
quae prima, quae postrema.

Est aliquid, fateor, cognovisse morbum; sed hoc nihil
est, nisi morbi certum noveris remedium. Est aliquid non
remedium, et dicere posse, hoc bibendum, sumentum illud
sed hoc et illud, manum si morbus postulat, non sapere
libere dico, minus est quam sit nihil.

Ullud hinc in Medico, quae semper vdi.

Si legere incipit praeccepta Medica, cum medelam
afferre conveniat; si quaerit, consulit, disputat, igno-
quid dandum, quid negandum. Si morbus et Aegrum ten-

Quum Medium si novit, sed hoc in promptu nullum,
non secum, sed alibi, sed domi habeat, ut res praesens pati-

Volo, quis sciat, cui vulneri vinum, cui infundendum ole-

Volo, qui hoc, qui illud quia venit, habeat secum, ut

habeat saltem in tempore possit.

talem ego corpori Aegri Medicus, talem Animo Aegri
Samaritanum volo. Exemplo alienis rem-
claram simul & iucundam facimus.

Cap: 7. De remedijs in promptu tabedis. 50.

S. Arbercius Presul Hierapolitanus, Romam aliquo
profectus, rerum suarum mirabilis Providentia, egregie
sibi et suis Comitibus tanti itineris, providisse fertur.
Misit in unum dolium Vinum, Oleum, Acetum, Aquam;
singula mixta, confusa; sed quae distincta, si voluit,
effluere. Fortè fuit, qui petijt vinum, & ius illud excipere,
manavit vinum: Oleum quis rogavit? Oleum, non vi:
nū fluxit. Fluxit acetum, fluxit aqua, quoties hunc
aut illud in usum desideravit. Rem notarunt
famuli; obsecraturus est suis votis dolium crederent,
et maxime Vinum. Esse volent iucundi, ignaro
ridiculi festi, Praesule. Suppliciter ergo doliole arentes
Oratores fiunt, Vinum euscant, Vinum solum, purum
clarum. Auritum est, ecce! fluxit, sed cum oleo, sed
cum Aceto, sed cum Vnda.

Obserua primò.

In via sunt multorum dierum in itinere longo Scrupulosa
et quilibet alij Anims miseri; semper egent, & quaerunt te
Sacerdos; te, mi Confessor ambiunt, nunc hoc, nunc
aliud rogant. Omnibus esse debes vel Samaritanus
vel Arbercius, Oleum, Acetum in dolio, sive Aqua,
sive Vinum.

Quod, inq; hoc } Oleum!
 } Vinum! } que Aqua!
 } Acetum!

Unicum dolium, unicum tuus caput est: Multiplex in

a. Audiui ex
Amice cuiusdam
Insignis Cononati
Ord. S. Benedicti.

50. De Samaritano Nic' Medico. Lib. 1.

dolis liquor, est multiplex in capite tuo doctrina.
Est oleum. I. Bernardo, misericordia hymbolum,

a. In Cantico
form. 15. lra 9.
Iuxta, pascit, ungit.^{a.}

Est lux in tenebris, pastus in fame, Vncio in doloribus
Est ea doctrina, que solatur, ea que pascit inest
Animum, que lucem in tantis tenebris; serenitatem
aliqua inducit; que mitigat. Ita Guil. Parisien.
c. 20 In Passion: christi, mibi folio LII.

Quod hoc vinum?

b. in pralud
74

Vinum Cassiodoro^{b.} celeste est mysterium, huius
scilicet cognitio. Eidem pual. 59. Vinus, Virtus est,
que in bonum propitium, studium nostre Volun-
tatis immutat; et facit recta sapere.

Vinum Orosio doctrina Evangelica est, vel, Euan-
gelium ipsum, quod peccatoribus ut vinum vulneribus
infusum, asperus apparet. Conc. 2^a. in Pnica 12ta post
Pent: fol. 22i. Res clara est, tu eam bñ tene.

Quod Acetum?

c. Guil. Par.
In pass. Chri
c. 90. fol. 190.

In aceto, inquit Parisiensis^{c.}, intelligitur ea pars
sacre doctrine, que ex presentis suavitatis Vina
nobis facit desipere, et tristitiam ingerit sapien-
tencie.

Que aqua?

d. Ecclesi 15. Aqua sapientie salutaris. d. Aqua, Scriptura
Vers. 3.

Cap. 7. De remedijs in promptu habendis. 51.

Sancta est haec et haec verus potus. Ita Paschasius
Ratbertus Abbas Corbiensis Ord. S. Bened. In Lament.
Jeremiae. lib. 2. c. 2. fol. 68.

In ubi omnia S. Ambrosius dicit, in humilia super
Euangelium hoc de Samaritano. Multa medicamela,
aie, Medicus habet iste, quibus sanare consuevit.
Sermo pius medicamentum est. ~~Haec ille.~~

Ecce! Vinum tuum, Oleum tuum, Sermo tuus; Sermo
tuus est, Acrem tuum, est Aqua tua, Sermo tuus.
Si Samaritanus, si Confessor es, videam oleum tuum,
videam medicamenta.

Omnia mea mecum porto, ait Dias Chrys. a. Dion. Laert. in
Vit. Phil.
Val. Max. 1. 7. c. 2

Omnia sua, doctrina sua dixit.

Omnia haec, ut tua, tu tecum feras. In promptu
Verba, sententias, exempla, Argumenta ex Scriptu-
ra, ex Euangelijs, ex S. Patribus, consilia, remedia
vel iustus, vel iustus proferre scias, quibus
hum. si Scrupulosus, si tristis, si deiectus, ut
oleo aliquo terias et soleis, spem, veniam,
auxilium, misericordiam predicando; humi ut
Aquam irriges, si rudis, si siccus in bono, si sterili
de terra sit, ^{docendo, instruendo;} humi ut Vino, et si opus fuerit, ut
Acreto mordeas, qui Mundi filius uanitatis et
risum sectatur in voluptate, qui caput induit

52. De Samaritano Aie Medico. Lib. 1.
Pharaois, durum, nulli tractabile Moysi; Virga
flagella, Egyptia mala, Iudicis Dei omnia
videntis grauem manus, Justitiam, Leuitatem
inculcando, terrendo, absteruendo.

Obserua secundò.
Scrupulosi, multi te, ut illi suad. Arbercium sequuntur,
qui non eam semper, quam tu vis, doctrinam hauriunt,
eam, quam ipsi, non quam tu probas, uolunt.
Sunt uinofi, uino ut plurimum delectantur.
Clarius loquor: Aegro tuo peccatori, opera haec et
illa commendas, iniungis: sunt aqua ^{ut} sunt uicium
ingrata habet, trinitas ad ea est impotenda. Vinum
ignaro te quare: ea scilicet facit opera que
propria dicte voluntas, nec placent; in his ut
uino aliquid dulci, miramur quam delectentur, ab
tatis suis, non tuum putantur est. Breuis nec
est voluptas, nec puru uinum, nec Acciu, nec
oleum distinctu sentiant, mixta imbibunt.
Avertunt scilicet, nec accendi se plus ad amandum
Deum, nec displicere peccata magis, nec ^{inuitos} fr
leuiore tentos, nec affici sese amplius ad vitam
meliozem, sed bella redire, imò fortiora, et ferere

Cap. 7. De Remedijs in promptu habendis.

53.

omnia magis. In promptu sic, hoc dissuadere, suadere illud, ut nihil sine tuo nutu et uenia faciant, Sempulosi, atq; similes, morbo grauiore, miseri. Hec tenet adhibere, huc funde doctrinam.

a. i. Cor. 9. v. 22.

Omnibus omnia factus sum ad Aptus. et tu omnibus omnia fias et facias.

FONS es; Semper argenteas a fonte pecimus Aquas: Omnes ad tuas sitientes ueniant Aquas; Veniant, quoties sitient; bauriane, bibant, quantum lubet.

Os tuum Oraculum est. Labia Sacerdotis cui, Audiunt scientiam, et legem requirunt ex ore eius. Sis paratus responsa, si uolueris, dare; responsa salubria, uera, certa responsa.

b. Malach.

Ad rem Ezechiel Vates, et finem huius Capituli facit. Librum hunc diuina manu qui fuerat scriptus, intus et foris iussus est comedere. Apertis, inquit, et meum, et cibaria me volumine illo: et dixit ad me; Vop scilicet coelestis: Fili hominis, Venter tuus comedet, et uiscera tua complebuntur volumine isto, quod ego do tibi. c.

c. Ezechiel. c. 2. et 3.

Locum, quod diximus Sacery, et quod volumus dicere, Sabes.

In uisceribus tuis Biblii sine, sine libri Sacery:

54. De Samaritano Aie' Medico. lib. 1.

Quisquis in te, ut in libro aliquo, quam quare
Animo huc doctrina inueniat et Medicinam.
Certe uolumen illud. Inuis et foris, tra
appareant, his uiscera compleantur.

Ita nunc Samaritani discipulus, alio miser
inspicere huius et cognoscere uulnera, expedita mox
habere remedia pellendo malo, si didicisti, officij tui
partem primam que celeriter sanare iubet,
optime impleuisti. Pergitur ad eam que
tuto sanat.

Cap. viij.

Tuto sanat.

Sic Samaritanus peritus, et remedia
sua certa, probata, cui libet sciat applicare.

Tribus in aduerbijs officium boni Medici possumus
que sunt; sanare celeriter, tuto, iucunde.
Media officij huius parte sanare tuto, optima est,
est potissima. Hinc quidquid celeritate, quem inditate
quidquid possumus, auferendum est. Ars, ad hanc
sua quem non ducit, multies preuenat, rem celeriter

Cap. 8. Si peritus et certa fuerit remedia. 56.
quantumcumque fecerit et incundi ^{omnino} fecerit. Hostem
plerumque suum qui perit, et n' perimit, audacior em
facit. Cernimus non rari decumbentes, peius ex
morbo sentire illo, qui medicinam cepit urgeri, n'
viem expelli: Verè Poeta et non sine naso, Dato
canit: Eripit interdu' modo dat medicina, salutem.

a. a. Ovid. Trist. lib. 2
fol. 191.

Eripit huc, non dat. Si ego
Pascitur ipse sua morbus quing' medela.

Tuto te sanat Medicus.

Partem bene valentem, agra sanando, si non tardet.
Tuto sanat, si malum suum arte fugat, ut semel de
seroam n' facile repetat domum.

Tuto sanat si restitutas confirmare vires, si
confirmatas in tempora plurima conservare potest.

Tuto sanat si ipse sanat, et novit, quae attribet
eod' certa, novit in alijs probata, medicamenta.

Qui Romae fumantis restringit lignes
se continuo proximus ardet Valeyon, hepar potest
accendit, splen obstruit, non tuto sanat.

Quies à morbo hodie, est legro bene, sunt centus
beati dies: rem salua putat, iam, clamat, iam
evasi, viuis! Sed, horre stante quibus sic Victori,
am clamat! redi Antiqua febris, insolentior,

57. De Samaritano Aia Medico, lib. 1.
pernacior, nec in animo sellenda heret: celeriter
non tuto sanavit.

Non te, si valeas licet liber à morbo, sed virescens
fractile sunt ut vmbra' aliqua hominis non
hominem ipsu', alia' Imagin, referas, non te sanauit
doto. Sanasset, si quàm doctus est, tuum perit
edder. In quo quing' doctus est, in eo non ideo
ei peritus est.

Quis doctus? Esse doctum, est multa legendo, audiendo, iudendo,
cepisse, cognovisse.

Ea quae nosti, recta ratione, usu ipso didicisse adhibere
utiliter, prudenter, feliciter, omni tempore et loco, qualem
Quis peritus? Latet est, expedire; mens quidquid vel à se vel ab aliis
concepit, parere manu; quod ab Artibus ^{medicis} Regalis
parat' est ab eo, et à bono finis intenti non
aberrare, hoc est esse peritum.

Peritus, qui rerum bellicarum assidua lectione ita
bellandi Artem teneat, quem si audias loqui,
Doctus. Alexandrum possis, vel Caesarem opinari.

Tutus ille fuit Philis Chormio, qui coram Hannibale
tot tantibus Romanorum celebrato Duce multa de be-
de belli Ducis Optimi officio, de regendo milite, de
Acie instruenda, de hoste nunc fallendo, nunc fundendo

Cap. 8. Sit peritus, et certa sciat remedia.

58

Thrasimicè peroravit. *Doctus fuit, non peritus.* a. Cic. de orato.
Inter libros haec non inter hastas; domi non iudex
in campis. Quae sciuit, quae docuit militem, quae
Pucem ipsum, Dux ipse uel miles scriptus, usu docendy
fuerat.

Est alius, et ex alijs tu ipsemet forte, qui sic de
quacunq; alia arte seu scientia doctissime loqueris;
Sed nunquid propterea faber es, quia fabrilis loque-
ris? nunquid es Apelles, quia de coloribus, de pingendi
Artificio rogatus disseris?

Ferri parandi, formandae Imaginis rationes nouisti?
docuus es, non peritus es. Es peritus, si ars à
capite in manus uenit, et haec illam post mille
opera sine timore erroris aliqn' futuri in
mibi re ipsa, probauit. Peritus.

Doctus est Medicus qui Galenū memoriā qui
tenet Hippocratem, Auiennam, Pleinum. Doctus
est, qui omnia praest, sibi uerba; nihil, si opera
proce.

Peritus est, si quam herbis, quam floribus,
quam radicibus contra morbum tuum uirtutem
naturā dicit inesse, non theoreticè tm, sed practicè,
sed nouit experimento.

De Samaritanis Aie Medicis. Lib. 1.

Peritus est, si quantum capite, tunc ^{valere} manu, si herbarum vires non tunc experientus est, sed eas morbis et expugnandis, ac conservanda hominum nature acmodum.

Laus in Medici, in Actione, non in cognitione consistit.

Peritus est, qui percipere didicist cogitatione futuri et ante constituere quid possit accidere in utramque partem, nec committendum aliquid, ut aliquando

dicendum sit, Non putaram.

Peritus est, qui in antiqui dubioque morbo, ubi resetas, tempus semper aliquid novi important, celeritimum consilium capiat, et medendi occasionem e re nata arripit. Lemnius ibidem citatus.

Sollem quisquis; nemo, qui sapit, Ager aduocat Imperitum.

Et hic non tam doctus, quam peritus querebatur Samaritanus, qui hanc officii sui partem albam, sanare nimium. Cuius religiosi spiritus implere modis omnibus enitatur, et tanto magis illo peritior et diligentior, quanto maius est anime semper quam corporis periculum.

Multi ubique docti, non ita multi ubicunque per-

Cap: 8. Si perit, ex certa fiat remedia.

60.

Sciri quid doctissimi in curandis Animis suis
in singulis expellendis sunt experti, de periticia
tibi quia non habuerunt, minime felices et
tibi sanantes sentent. Cedere qui debuerat
morbus, vires suas auxit et crevit. Tantum
noceat qui crassus hic et imperitus est. Factus
supponimus verbis.

Iner libro, quos ad hanc rem legendos de legi,
forte in manum ueris, quem minime uolueram,
Canonis libri Auicenna Schutberane Biblio.
thecae, formis antiquissimis. Aperio, ueneratq
antiquitatem, et ecce! prima pagella, congluti-
nata quod e ligno est, operimento, querelam
habet m.s. de Medico Imperito. Cines hanc
quidam de Fürstenberg, qui Praefecturam Agri
Ortenauuensis in Castro Ortenberg tenuit Anno
1510, filium suum medicinis eximium deplorans,
scripsit. Haec est.

Querela Co
de Fürst
de Medico
perito.

Leetori Salutem.
Ingenue fateor candidissime Lector, dum hunc respecto
librum (Auicenna Medici Algii) horreo, et eximi-
mis contremisco: quia ex his et alijs medicinis quaz
Physici illi docti magis quam experte conin-
narunt, meo Amantissimus filius, Illustris ac

Di. De Samaritano Aic Medico. Lib. i.
Generosus Comes de Finstamburg Wolfgangus
mortem gustavit prematuram et dolorificam.
Nam hunc equidem Duicennam pro eius cura
mecum tuleram ad Arcem Ostunburg, frustra
tamen pro dolor! Vae homini ad quem Medicus
quantumvis doctus, tamen imperitus venit.
Poterat homo ille ad minimum 20 Annos uipise,
Sed, requiescat in pace beatissima. Amen. Vale.
Hæcenus Verba Comiti quæ propria manu scripta
Obserua, doctus Medicus inquit, tamen non sanauit?
quid ita? imperitus fuit. Sapere potes mi
Samaritane mi Confessor, si uoles. Quid erit
Anime quæ Samaritanum doctissimum licet,
tamen imperitum experit, quid? quæ nec doctus
neque peritum? Certe hæc ego, ut Comes ille
exclamauerim: Vae homini, Vae anime, ad
quam Samaritanus, quantumvis doctus,
tamen imperitus uenit. Verius hæc, si non sanauit
occiditur.
Hæc peribus, hæc queritur Samaritanus.
Præcibus in Germania Urbe aliqua clara, Immo
ali, ex Medicis quos scio, felicissimus hæc etiam

Cap: 8. Si perit, et certa sciat remedia. 62.

hic aliqui ad me: Annoso aliquis et peritonaei
ex morbo miser, Medicus multa experientia clarus,
hi duo, alter alteri, sunt ex voto. Si Aetius
sustinuit, huiusmodi Aetius respondit. Uoluerit, hinc
videtur hinc vult hinc rimandus. Preciosum
Verbum! et recte ad memoriam hinc meae, et
calamum venit. Gbi dicitur et scriptum sic Sama,
vitane. Non ex voto tu illi es Agn, qui hinc
Simpulofus, siue aliter atq; aliter tentatus sit,
Simpulofus, si, uel mali huius et illius pellemi perit,
tiam nullam habes: minus ex tuo talis est
voto tibi. Tu neq; tandem ab illo, neq; ille sanitas
a te reportat: Imo ille tibi, non tu illi prodes.
Pro te facit, in illo experiri que potes, tu discis
Pro voto eris, si peritus fueris.

Dies, et tunc ei et peritae sanalis, si quod faciunt
Physici, consulis aliis huius artis ^{te} peritiores,
consilia cui tuis accepta confert. Si Sanctorum
Patrum, et Doctorum Virorum remedia, sanctis
pluribus usitata, totis libris publice commendata,
non tua tui cerebri ab his dissentanea, noua
duntaxat, ficta, dubia sequeris. Galia Person

63. De Samaritano Anē Medico. Lib. I.
passim in operibus suis, specialia in Parte 3.
Ludovicus Blotius In Consolatione Pusillanimitatis
Cassianus in Relationibus Caeum. ^{Reb. Barth. Insuper in Porta. Latini} Hieronymus
et aliqua in suis familiarib. Epist. dispersa.
Gregorius in Batavali. In Moralibus. S. Augustinus
in Confessionibus, et alijs suis Opusculis.
Bucens in Arca Medica, et Viridario Christiana
Virtutis, plurima. Maximus Fornarius in Insti-
tutione Confessoriorum. Claudius Aquaviva in In-
structione Confessoriorum. Antonius Peret, Benedictinus sup. Reg. S. P. N. Benedicti
alii complures et Veteres et Recentiores.
Et ego hoc quod tibi do consilium, semper susceperis
scio, quod tibi suadeam, et quod scio, commune tibi
mecum facio bonum. Quae me lectio frequens
eorum quoriam recitari, quae me aliquorum
Religiosorum, quos magno scia, experientia, et
Admirabiles audivi, ^{variorum Ordinum, doctrina;} ~~narrationes, et scripta;~~ quae
me usus aliquis qualiscumq; tandem, tibi aliquis
docuit, remedia practica, in maioribus Animi
morbis curandis, non pauca suo loco in 2do libro, tradidit.
Ades me tibi bonum, probare cupio, ades te alijs
bonum esse vult Samaritanus, felix ades, et perit.

Cap: 8. Si perit, et certa sciat remedia. 64.

Son ea Nobis Samaritanis, quae Physicis, sunt
Privilegia. Vae homini, exclamat ille Comes
ad quem Medicus imperitius venit:

Vae Medico, cantandum est, Vae Samaritano
qui talis est.

Medicis omnino corporum nostrorum Privi-
legia ^{quae sunt} sunt semper et ubiq; terrarum salua.
Caecitas Plinius, Medica lib. 29. fol. 201.

Medicorum Privilegium ^{sum}
Discunt periculis nostris.

^{2^{us}}
Per experimenta, mores agunt.

^{3^{us}}
Medico, ^{quum} occidisse hominē, hūma impunitasē.

^{4^{us}}
Nulla legem habet, q̄ puniat insidias, capitalem.

Magna Medicorum libertas. Suis iam silentio totus
Orbis subscripsit, et haec ipsi Privilegia de novo
confirmavit. Ita esse, multorum millium sangui-
ne res est signata. Sensus mi Confessor,
non sit barbaritane, in Arte nostra, non in Armarum
negocio. Anime mea, periculo discere tibi non
licet, non licet experiri, scire debes quid agendum, quid
mittendum. Gothorum lex olim quae fuit, ea
Mibi, tibi perpetua hūc est. Narrat hanc, forte
ex Olas Magno, Antonius de Guearra in Epitamy

65. De Samaritanis *Vie Medico. Lib. 1.*

Aurcanus p. 1. fol. 108. edit. germ.

Medicus et Ager hoc modo conveniunt. Me Sani-
tatem, hic pretium solvendum proponit, et iuramentum
alter alteri fidem fecit. Medicus bene si sanasset

Lex puloa
Medicorum
Festus.

promissum Ager ex pacto numeravit aurum: Si male
non tamen nihil postulare, expectare nihil poterat; sed

huic insuper cere, quidquid pro Ager ex Pharmacia
petitum, haustumque esset, solvere ^{Medico} ex lege debuit.

O pulcherrimam legem! quam hodie insanit Orbis,
qui eam non reuocat, tam iustam, tam divinam.

An fero haec valet sacro, valet in nostro.

Animam tu perdis? Animam tuam, tuo sanguine, san-
tam, *Medico* solues. Lex est, audi, pronuncio:

Sanguinem, eius, de manu tua requiram. Praes
legis tam severae, sed iustissima. Ezechiel est. c. 3. v. 2

et c. 33. v. 6. et 8. Nosti vocem: Eadem in 3 Reg.
c. 20. v. 39. Custodi virum istum, qui si lapsus fuerit,

erit Anima tua pro Anima eius, Aut talentum
Argenti appendes.

Custodi scrupulosum tuum, Agerem tuum, qui si lapsus
fuerit bene scilicet cura, tuto, perire sana, qui si

lapsus fuerit tua culpa; ^{probo} ^{tuas} Argenti ^{tuas} uires, si non
tamen non abspicias, sed maiores ei admittis, erit

tuus non abspicias, sed maiores ei admittis, erit

tuus non abspicias, sed maiores ei admittis, erit

tuus non abspicias, sed maiores ei admittis, erit

Cap: 9. Samaritan, n^o ipse scrupulosus. 66.

Anima tua pro anima eius, talentum argenti
appendes. Ecce! operam perdidisti, et perdis te ipsum.
Precium perditum hominis tantum exigit Animarum
Princeps Deus! tantum est, esse peritum,
qui se Medicum; tantum esse, qui se Animate
Samaritanum profitebatur.

Caput IX.

Tuto sanet.

Samaritanus non sit ipse ceger
et scrupulosus.

Et omnino, ut qualem me vis esse, talem te
videam ipsum. Vis in adversis rideam! patienter
te videam Jobum. I, prae, et sequar. Ad ponendam
mihi doccor es iram, monitor ad mansuetudinem.
Malam cavere, Sane iubes amplecti! Cave, me vivente,
iracundia te accendat, ut clamet insolentius.

Fertur à Scholis in paternas cedes puer abijctus
reductus vidisse parentem, inflammatus nimis;
et vehementius ^{magna} contentione usiferatus, ^{notasse,}
~~scripsit~~ et dixisse; Apud Platonem huc se non
vidisse. Idem de te canere velim.

Anime meae morbus, scrupulus, tentation, tristitiam
vis sanare? scrupulosus ipse non sis et animo

67. De Samaritano Aë Medico. Lib. 1.
pusillus homo. Fac ut dicam: Aë quid Samaritanum
meum hoc nunquam vidi.

Aeger Aërum non sanat, sed Aërum sanus.

Hic tu; Animas, inq[ui], et corpora, cura quibus est
sanandi Proctores, quibus male valent, et cum
Aëris aëri ipsi agunt? Agunt, et me testem ipsi
verbi tui habet, fateor libenter. Ite, cui Deus det
esse diuissimè, qui, scio à morbo homin[um] eripuit
aliquem, ab eodem ipse 20 annis detentus, ut
ipse confessus est, dimittendus ab eo, nisi cum
à vita deseretur.

Ex Sacris Medici, quam male, si renes perscruta-
mur ex cōna, nunciantibus male sic facis,
aliqui valent, quam sunt infirmi, quam languid.

Re quibus non medentur è cathedris concionando
qua, et quanta n[on] remedia multis felicia ferunt

Ferunt; ei hoc ut illud, uel ipse talis, affirmo.

Tamen dico, Aeger n[on] sanat Aërum, sanat Aërum
sanus. Ex his si sunt qui sanant sanandi
ipsi, ij certe sunt, quorum uulnera alijs, n[on] it[erum]
tibi prospecta sunt; tu sanos, iustos, integros cre-

Cap. 9. Samaritanam n' sit ipse scrupulosus. 68.

Teo sint, mali qui malos, sine Cyri qui Cyros
curent, neq enim inficior tales aliquid esse pideri,
Teo nunquid lupus si est, ieiunium tibi facile
reddit. Scis quidem: ^{Secunde eorū} opera quae faciunt nolite
facere, facite quae ^{aiū} uobis dicunt. Qui faciunt
quae tales dicunt, n' sane Cyri, sanissimi
sunt. Si malus qui est, alios sanetos facit
qui mali sunt, ~~Teo~~ non humana tu mihi
opera, miracula loqueris. Nec est, ut à corpore
ad Animam argumentum trahas. Quin hoc
dico; doceat è suggestu, malum quem sciam;
dilectior, quod placuit ante bonum, quod tam
à malo docetur; et non raro talis Auctor uult,
nora facit, dum uulnera uulnerata ipse tangit.
Proculit Atheniensium aliquis, sceleribus
publicis notissimus homo, uerbum egregie bonum;
Noluit prudentissima Ciuitas à pessimo homine,
tam pulchrum dici pulcherrimam doctrinam: iussit,
optime uita Virum suo proferre ore, et repetere
audire, quod omnes à nebulone percepissent.
Simuit ne praclara doctrina à scelero prolata
et nequa uim, obsecuro bonis omnibus feret.

Matth. 23
Sep. 3.

Malus n' boni
docet.

Exptm egregie

69. De Samaritanis Aia Medico. Lib. 1.

Proquendi ueni et Sapienissimi ex Veteribus
fuit Medicus Aegypti, Aegypti medici tui non prode,
Sanus ero, et sana.

Qualises, et uideris, talis esse discis quem doces,
infirmus. Nihil scias, nec litera, quidem, uel solo
tuo exemplo erit, qui tu es. Auctus, pnt Exempla
tantum, facta pnt et uisa.

Verba probatus qui rem probauit Iacob ouium
quondam pastor Laban pceri sui Vario uoluit
et multicoloris oues colore, albas, nigellas, maculose

Artem ab ingenio manus caput: tollit ex populis
Platanis, Amygdalis uingas, omnes in serpentina
decorticat gyros, et aquarum canalibus immerget.

Has sic uirides, albicantes, Venere et siti ardenti
greges inter lasiua praetia intueri; conipere
ex uisis similem maculis effundere fetum.

a. Gen. 30.
v. 27. et 28.

Recte in memoriam illa mihi hic Romana
mulier uenit: In cubiculi sui haec pariete
Aethiopem pictum, nigerrimum habuit. Doctis

Vis Imagino.
Romis.

aliqua et thori sacro usa privilegio fecit in
huni lumina cepit. Filium tandem peperit
toties aspecti simillimum Mauri, atrum, formi,
dabilem. Vehemens siquid, hoc fecit Imagi.

Cap. 9. Samaritanorum n' sit ipse Seruulofy. 70.

natio, ad quam ut S. Bonaventura in parte
3. Centilogij lect. 21. fol. 121. docet, quinq; sensy
ut lineæ ad sua centum concurrunt, et hinc
ligantur. Representat hæc formas prius receptas
a particularib; sensibus quamuis absentes, quas
dum identidem uersat, spirituum internorum
et humoru, concursu, facti, rei per cogitationy
fixam reuoluce figuram imprimit.

Imaginatio
q'ma operetur.

Flaua gens Sueuorum, ob auream cesariem, quam
naturâ singularem habet, sola Romanis ante alias
gentes uenustissima credita fuit. Aureos crine pue-
ros ab hac petitor illorum Maronæ ante oculos
habere, hos aspicere, hos cogitare, ut simili comary
auro, uenustæ edere ut paruis, solenne dabuerunt.
Verissimum nimirum est, quod uidemus,
hinc uidemur, et firmus.

Fortiter apprehendunt Seruulofy, et quilibet
alij minus sani, Imaginatione sunt tenacissima.

Non minus in hac ualeat, quicumq; quem uel
infesta tentatio circumagat, uel tristitia maior
absorbet, uel immanis precipiat desperatio.

Quid aliud parturiat, quid agat et sequatur,
quam quod oculis ipsis exprimit? Athiopem

71. De Samaritano Aio Medico. Lib. 1.
profero! Aethiopem habebis. Chamaleontz
puta Scrupulosum, omnes induci figurat.
Aureus es! aureus et ipse fiet. fiet Sueuus
cum Sueuo Romano infans. Scrupulis tu ipse
Menues! ipse trinitia delectus! hoc et illo tu
tinctz ipse colore! morbo, vultu dicere, hoc uel illo
laboras! Uxor te uidet, te vnus aspiciat, cogitat
Vnus: mox tibi simillimus est, et manet. Plautz
Erobum patrem esse oportet, qui gnatum suum.

a. Plautz in
Pseudolo. Act. 1.
Renart. v. 28.

Esse probiorem, quia ipse fuerit, postulat.
Saniorem tu natu' tuu', quem in thro' tibi
gemis sedebes, si desideras, sanu' te ipsu' oportet
Indeta miraris, si patris filius.
Scrupulosus sub Medico, scrupulosior esse Uxor si
discat? Descis, duo sunt ingi' item, qua

b. Cic. De Oratore. maxime mouent. Similitudo et Exemplz.
c. Seneca lib.
Reclamat.
Filius quid imitandu' si discet exemplo. Hoc si
malu' male discet. Dic mihi quem Crotus
castum faciat! quem quietu' Cati' ina' pacificu'
quem Cetheus! quem fidele' et sinceru' Judas
Proditor Luminis! quo ieru' dic mihi,

Cap. 9 Samaritanorum ut sic ipse Serupulus 72.

carbone parietem dealbabis! Cum Clodio
quisquis est, Clodicabit; cum Carthina tumultua,
bicus, turbas cum Cethego mouebit, cum Juda Belli
fronet. Quae uidemus, haec discimus, haec facimus.
Visa mouent, hinc sumus quod uidemus.

Uter et Ulyn egrescet magis. Lingua
tu niger si fueris, proximus dealbabis. His
Serupulus, Serupulus iniqua tu meos sanabis.
Quomodo sanabit percussu, qui vulnus in
facie portat! ^{a.} Cecus caeco ducatur praestat,

et ambo in fovea cadunt. ^{b.} Ue uobis Duces
caeci. Jobum tibi cum Samaritano sicut Ma-
gister, huius doctrine. Oculus sui caeco, inquit,
pes claudo. ^{d.} Pulcre S. Greg. in Moralib. lib. 19.

^{c.} § 66. et 67. super haec uerba. Multi, autem,
proximis quasi opera misericordiae impendunt, sed
iniustitia facta non deserunt. Qui si ueraciter
proximis misericordiam facere studeant, sibi ipsis prius
debuocant iuste uiuendo misereri. Qui ergo mi-
sereri uult proximo, a se trahat necesse est originem
miserendi. Scriptum namque est Diliges proximum tuum
sicut teipsum. ^{e.} Qui ergo alteri miserendi pius est,

a. Greg. in Pastora
c. 9.

b. Matth. 15. v. 14.
c. Matth. 23. v. 16.

d. Job. 29. v. 15.

e. Matth. 22.
v. 39.

73. De Samaritano Aie Medico. Lib. 1.

qui adhuc iniuste uiuendo fit impius sibi metipso.
Qui sibi nequam, cui bonus? Bene itaq; per B. Job
prius dicitur: Iustitia indutus sum, et uestiui me
suis uestimenti, et sic chademate iudicio meo; de
a. Job. 29. deinde subiungit, Oculus fui caecus et pes claudus.

Atacteny S. Greg:
In ead; feri uerba a libi diuina. In ead; apud Ecclia;
Miserere animo tuo, placens Deo, et contine;
congrega cor tuum in scititate eius, et trinitiam,
(scrupulum peccatum hui; attigas licet) longe
repelle a te. b. Oculus caecus es, pes claudus.

b. Ecclia. c. 30. ¹ 24. Quid aliud enim illa sibi ubi uolunt: Vos estis
c. Matt. 5. ¹ 17. Rex Mundi. ¹ 20. Ipse caecus es? Medice, clama
d. Luca. 9. ¹ 23. cura te ipsum. d. Miserere prius tui ipsius, te

primum uestias Iustitia: opere scilicet prior esto, post
ut sim secundus, oculus caecus, post pes est claudus.

Qui enim, ut idem S. Greg; alibi, loci sui necessitate
exigitur summa dicere, hui; ead; neitate compellit
e. In parabolis summa monstrare. Te libentius audiet Alger tuus
c. 14. et sequetur facilius, si doctrina uita commendat,
si quod loquendo impens, ostendendo factus adiuuas,

Cap. 9. Samaritanam n' sit ipse scrupulosus. 74.

ut fiat. Cum malo male, vel peris, peruersi,
discimus agere. Ita Reges sentiant, ~~caute~~ rursus
es, si aliud somnias. Bonus est, est sanus,
bono est, per te ger tuus, et bonus erit. Quem
te uidebit, eum ^{et} tu uidebis. Certum dico, te
presente, te si uideri simpulosus, erit, et ager,
qui te absente aut nunquam, aut difficulter,
et agere nullo modo potest. Solo exemplo. Si
tecum si, bono; factis, nunc ^{ita} uerbi, quo uolueris,
trahes. Plus liquidem pro uicere nos debet.
Exemplum bono ad bono proficiendum, quam ma-
lorum, ad uitam malam. Kempensis lib. 1. de
militi Christi c. 18. num. 4.

Res horrore plena est, per furentis uel Aheni, uel
Danubij insanos fluctus, trepidante pede moliri uia;
Ad conatum hui tu mihi auctor es et alij; sed
uero rem omnem agis: Anie ad me aqua, quae
ad aqua ^{vel} ego uel alius: In metu sum, ne seius
quam doces, accidat: Me quod uides, tenet et
nouet. Uideam quod audio dexte, exime, qui
retro uocat metum, prior auem tenta, succedit?
magis sequar, erit. Factum eo sacris literis

75. De Samaritano Aë Medico. Lib. 1.
narro: Fui, ut populus ille, delictis Rej, Iudæis
lacteam abiurus in terram, in terram illam
celicis promissam, melleam, non nisi per Jordanem
horrificas undas perungere posset. Ergo hic est,
tentanda Aqua, calidanda, à Cælo sic mandata.
Quam putas meticolose mulieres, quæ pauidi putat
cum tremantibus pupi matribus Aquearum montes
inspicere? qui fluctus, à uisis fluctibus, in Animam
ins omnium surregere? Ardua, impossibilia ad
interitum facere, uisa res est. Superauit hanc
difficultatem imaginariam omnem sciendæ
gregia Virtus. Alii primi, in flumen ingredi,
terere undas ausi, et sacra preferentes Arcam,
Securus hinc et hinc cedentibus Aquis transitum
animose fecerunt. Vidit, etposito timore, audax
Egressus est populus de tabernaculis suis ut
transiret Jordanem.^a Per se in sanis sibi
Mare quisquis eundem putat, qui suspulor, qui
tentationes, superare afflictiones qui iubetur.
Recte putat: Hoc opus, hic labor est, talis
exclamat, quære Herculem, uocera Atlas, nec

x. Josue. 3.
v. 14.

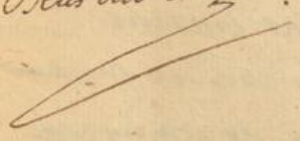
Cap. 9. Samaritanus nisi ipse scrupulosus,
 nec hic, nec ille ferendo est. Male ~~clamat~~.
 Inquit hic agit? Ex sacerdotibus, ex Samari-
 tanis es, es homo Dei: tu ipse trepidabis! dabis
 ipse cum fletibus lacrymas? Ad terram sic
 nemo uenit promissam. Primum intra
 Jordanem, i. prece, dispelle fluxus. Videbis hoc
 Ager, et te audacem sequetur Auctorem. /
 Hoc agere, tuto est, hoc bn, est sanare.

Thomas de Kempis lib. de fidei Dispensatione
 §. 13. fol. 632. sanandi dicaculum, et de iur. fabulis
 leuiculus homine, Regulam Sani prescribit:

Regula q
 garrulis,
 et leuiculis
 hominibus.

Non potest, ait, quis melius tollere fabulatio-
 nes leuium Dominum, quam ut ipse leuis in
 uerbis, et moribus suis, non videatur.

Eadem tibi pro scrupulosis sanandis Regula
 esto: Non potes melius tollere scrupulos aliquorum
 hominum, quam ut ipse scrupulosus non vide-
 aris. Sic age, sic tuto sanare ut possis,
 Deus dabit.

77. De Samaritanis sic Medicis Lib. 1.

CAP. X.

Curam eius egit. Luc. X.

Et utò sanet

Ipse vulnera liget, et curam habeat
Infrmi Samaritanus.

Quam Studiosus in hoc fuerit Samaritanus, ex
ipso clarum est Evangelio: Duxit in tabulum,
a. Luc. 10. et curam eius egit. Ipse scilicet cum Viatore
suo vulnerati fuit, ipse cum hoc, n' cum aliis
frequentius opere, animo, corpore. Dedit s'z
rem bonam i'z fieri, si bona qui vult,
faciat ipse.

Ipse agas, quod actum vis bene,
Samariti quovis die cantant.

Non ultima est Medicina, Medici presentia,
est penè ipsa sanitas, eius presentiam, quem ob
Præsencia Ma. suam felicitatem ab omnibus celebratum, uel in
dici Cyro multi
eum confort. nobis ipse aliq'n felicitatem experti, nouimus.

Tantum herbis, pulueribus, potionibus inesse
Virtutem subinde non credimus si absens
mittat quantum, si porrigat presentis.

Quidlibet tibi ministrat, frigidam dec puram
de fonte hauritam, iubeat bibere, de gemmis, de

Cap. 10. Si præsens, et oia ipse agas. 78
univibus dicat esse; credis et impiger hauris;
mox forti Spiritu, mutato ore, panem sanus,
Valeo, dicit.

Ad rem Rusticus quidam est: Longior hominum
bonum morbus tenuit. Medicum (hunc novi) su-
spirij diu noctuq; inuiscacum, per munciu' bandz
postularit. Inuiscacum, non fuit, ut mox ueniret;
Veni ergo alio tempore: inexpectatus; Ab itinere
cui se dederat, ad hunc forte deflectit. Nihil
quod male ualentem daret, habuit secum: frigida,
de fonte, claram, crystallinam offert: Uter
nobilissimam potionem ab Arte, rarus, opt. spe
optima plenus habuit, et re ipsa bibit sanitat.

Rusticus ager
sunt, bibis, et
valet.

Alterum accipe, et hoc lepidum et festiuum est.
Pagi alicuius Pastori sacro, infirmo; piscium
grandiusculas pupillas ex tempore. Medicus,
cum cui nihil ex alijs medicinis in promptu
fuit, deaurauit, et ut pilulas singularis precij
et virtutis, deglutiaret oculis, iussit. Caruit
libenter: dictum factum: ambulando, conclaue
iterum et iterum metitur; operatur non pilula,
Sed fides de Medico concepta, et huius presentia;
O qua, bene, exclamat, sentio! Nunc iud uerum;
Medici presentia, ex ipsa medicina?

Quida' pro pilula
piscium oculis
sumit, et ualet.

79. De Samaritano Aie Medico. Lib. I.

Nudias et tertium, ^{cui} quod aliud omnino est,
tepida, ridiculum, quod uerum uel his annis
factum scio: Taces libenter locum, et personas.

Rem affero, tu contine risum, et audi quod est.
Germania Abbas est, et huc Camera famulus
natus ad lepores homo, modestus, bonus sane et

Factum capi
di sumy.

Utilis, cui aliqua et medicina talis qualis cognita
sed usus et praxis nulla. In sua hic custodia subire

Quida de
Cera pilulas
sumi, et
long est.

uaria remedia, de que in omnem euentum pro-
dener Carobia pro suis Religiosis, ~~hab~~ curam
habet. Hinc nomen ^{illi} aliquod inter reliquos

loci seruulos et quoslibet homines, nescio quomodo
tamen aliquod, ^{natum est.} ~~peperit~~. Ceterum quid nescio

Stabularium, Abbasis aliqui toru. male habuit
scio, et maior timuit malum. Dissimulauit diu,
tandem spe bona Camerarium, illum, socium suum

adire, remedium rogat: Serius, et promptus per-
tudum homo, tectè tri' et ~~de~~ ^{dexterrime} ~~terre~~; bono Animo
iubet esse, se facturum, ut melius sentiat.

Secedat paululum, de pura cera pilulas format,
inaurat; mox adest, infirmo, celerrimè totas infuso
dente, demittat in stomachum, suadet, et imperat.

Adire, sudandum, per duas horas aut tres ieiuna

Cap. 10. Si presens, et oia ipse agat.

80.

tanti, enim temporis sumptis pilulis ad dif-
fundenda virtutem in affectas partes, neces-
sarium. Obsequentem habuit: abijt, in lectu-
se recepit, sudavit, esurivit, et bis eo die,
familiariter tedit. Ipse confessus est, et pilulis
gram omnem adscripsit. Iterum ergo, veni-
est, dico, Medici presentia est optima sanitas.
dummodo tu Medicus credas, et de Arte non
diffidas. Nihil non potest ad sanitatem pra-
clarande Medicus concepra optimo, constans in huius
fiducia, nihil non huius presentia, aspectus,
Alloquium.

Audivi qui sepius hoc: Et caelo beatorum ali-
quem, aut ipsum Numen advenire toties in
morbo putavi, Medicus quoties coram vidi:
confestim remittere dolor, meliora omnia esse:
Credidit, ut alij tamen multi tenent, male non
esse ulli, et si male sit, continuo bene esse,
presente Medico. Ita clarissimus in hac
Arte, piscitantibus super mensam aliqui
si longius liceret bibere, se presente festivo
respondit.
Et hic noster Viator quis dubitat, et peritius

81. De Samaritanis M^o Medico. Lib. 1.

et ceteris conualuit, presentem Samaritanum
quia habuit, quem uidere, quem audire, quouum
ipse loqui et agere potuit. Fecerunt emplastrum
aliquid, potuit aliquid infusus uulneribus oleum
minis forte potuissent, uel nihil omnino, Sama-
ritanus inuens si non fuisset, huius ora, uideret
uultum miser si non uidisset. Sanauit, quia
curam eius egit, ad fuit, uisus, auditus fuit.

UNA haec maxime exigit presentiam tuam, non
Animitantum, quae est cogitare seruo de Celo,
de medicinarum effectu, nihil quod necessarium,
negligere, sed et corporis tui.

Oculus dⁿⁱ, aiunt, saginata Equus: sicut Oculi
Medici sanabit Clypeum.

Exempla quae sic faciendum et docent, et inuitum
mouent, praeter hunc Samaritanum Egypcium
capere licet ab Infirmis communiter omnibus
et ab ipso Christo.

1° Agri ^{sani} communiter omnes, post innumera
sumptas medicinas, clamant, Veniat, Veniat
ipse Medicus. Videam, audiam ipsum. Ipse uideat
audiat. sanus ero si uidero, si audiero.

Cap: id. Si presens, et via ipse agat.

82.

2° Ipsa omnium Agyrum Salus, et Medicorum
Doctor Christus Iesus, rogatus per nuncios à Centu-
rione ut descenderet ad servatum Agrum respondit;
Ego veniam, et curabo eum. ^{a. Matth. 8. et}

quid opus est? Potesse, absens potest sanare? Potes;
tū, Veniam dicit, Minimi otiosum v'bum putes.

In itinere cum esset, iterum mittit Centurio, et
ait, Domine non sum dignus ut intres, tantū
dic verbo. Valde modesti, quod ante rogavit
hic deprecatur. Tū Chri, iam n' oratus, Venire
sed manere ubi erat, tū dicit, Veniat, et venit.

Ad Agros peccatores quoties revertit? quoties impro-
rius h'rum aedes fuit ingressus?

Imperatoribus Romanis sancitū quasi fuit
Coloniis festis in publico providere, ^{et potissimum}
locū per plateas in publica populi supplicatione
providere, ubi facile à miseris et captivis con-
tingi possent. Erat enim hoc libertatis genus
et medicū, si cui captivus victorū ea oblige. Per feli-
citas, ut vestem contingeret Imperatoris.

Ista Rudolphus Imperator Austriacus ita dicit, multū
placere et providere populo, si faceret, quem nemo
non videre, et convenire omnes libere possent.

De Samaritanis Ance Medico. Lib. i.

Cum frequenter ad eum populus conflueret, et
 Sarollites, et facti impedirent, Per Deum simile
 homines ad me venire dixerit. Non enim ideo
 a. Lippinus lib. ad Imperium vocatus sum, ut in arcula iretur.
 Alonit. polit. 17. Quoties hic Christus Rex Imperatorum Deus, in publica
 nunc in plateis, nunc in campis, nunc in
 urbibus uisus ideo, ut quotquot aegri essent seu
 Animo seu corpore, accurrerent, uestimenti
 b. Matto. 9. v. 20. fimbriam ^{ut} Chanaan a illa contingerent,
 et sanarentur a languoribus suis.
 Ignatius Jesuitarum Princeps, Jesum hunc seculi
 hominem desperandum zelosissimi Animarum
 Venator accessit, ipse tandem eum ipso egit, donec
 deuium ad uiam reduxit, et saniori restituit
 menti. Omnium se seruus fecit S. Paulus.
 c. i. Cor. 9. Credas mihi, iuuat coram agere, iuuat os illud
 uidere, quod loquitur; licet, ut uidearis et uideas;
 Audias eum, et audiaris.
 Est ipse Medici oculus, uultus et os medicinae
 instar. Peni sanus est, qui Medicum de quo
 summa sperat, uidet, quem alloqui potest.
 Bonameryo Aegypti tui Curam habes, si praesentia

Cap. 10.
 quam habet.
 Praesentia
 quare sit
 facile, ut si
 paratui et p
 panti facti
 sunt es.
 per loquunt
 uis occidit
 potentia, si
 appareat qu
 nihil negat
 lite, tuam
 etiam non
 Vel ipse ad
 Si cum ipse
 alii eum nunc
 tu nomine
 Praesentia
 Curare, im
 aliquid Cesar
 entes fuer
 an, uel et

Cap. iv. Sit praesens, et oia ipse agat. 87.

tuam habet.

PRÆSENS es, si aditus ad te facilis.

Siquæritus copiam tui non negas sed ut
facile, ita facilis inuenir is.

Si paratus et promptus ad iuuandū acurris, et
quantū satis est ad rem, pro loco et persona, cui
Agro es.

Inter loquendū, si nullas queris celerius abe,
vni occasione sine causa, si nequeia alia n
pretendis, si nihil in uultu, in uerbis nihil
appareat, quod inuitum te prodāt.

Si nihil negas Agro quod iuste petit.

Si te, tuamq̄ opem sponte offert.

Si etiam non vocatq̄, non rogatus accedis Agro,
vel ipsū ad te aducas.

Si cum ipse non possit, quia alia agenda, uel
aliū eundem, alium immitdis, idoneum, qui
tuonominē soleur et adiuuet.

Persuasū tibi sit, quemadmodū presente Julio
Cæsare, militū nemo timuit hostem; Ipse enim
align' Cesar meticulose nauata inter tumule,
antes fur scientis Oceani flucty, Cæsarem
aī, uehis, quid times! si presente Medico

Qu' sit praesens

85. De Samaritano Nihil Medico. Lib. 1.
Nihil mali habere sepi non potest. Ceteris
uulgarum ipse sum; Sunt ex secularibus, et Religi-
giosis, quos Deus amat, qui animo infirmiore
cum Medicis sacris se fuerunt quoties fuerunt,
confitentur libenter et narrare sepius, toties
confestim ut tentatio in ipso ritu euadit,
omnis tristicia dispulsa nubes, et serenitas meli-
inspina fuit. Ita est, scio, nec alij ubi cuius huius
credo aliud sentiunt et dicunt. Scrupulosi
anxij, tristes, deiectiones ^{tecum} Samaritane si
sunt, melius habent confestim; ipsi cum admi-
ratione ipsi non rogati, sponte dicunt. Sed
redeunt mala omnia exemplis, et quasi ante
fures Cella, morantur, que excentes exip-
iunt: Et hoc dicunt, suo malo ^{rem} experi.
Vel iam uide et intellige, quid inter sit presentem
esse Medicum, Samaritanum miserum Viatori.
Pulsus, Oculus, Os, et oris ipsa Voc, n' uerba
tm' solantur et mouent. Singula hoc Animum
qualis sit in me, tuum findunt, nec mentis

Cap. id. Si praesens, et oia ipse agab.
facile possunt.

Mirum, quantum iuuet oculus, quantum totus
vultus commendat ea, quae ~~est~~ loquimur.
Nihil ferè prodest mihi, si non ades. Te uolo,
potius quàm tua. Sciam praesentem, videam,
audia, sic amabo, sic sperabo.

Pulchrè Seneca et ad uotum omnibus Aegris
facit lib. 4. declamab: ubi ait: Nihil magis
Aegris prodest, quam ab eo curari, à quo volunt.
Solunt autem plerumq; quem uiderunt, quem
audierunt, quem deniq; audire adire, quem,
quoties opus est, habere possunt.

Non alia mihi mens est, Anima mea si
malè valet; si scrupuli torquent, si angunt
I me sanet et iuuet, quem uolo. Cum et ego
quos uolo, cuius mihi copia semper, est certa,
quem noui, ex vultu, doctrina, fama, dexteritate.
sic Aegre et ~~utro~~ sanabis, Artisq; tuae et
officij alteram partem atrequeris. Esto praesens,
et ipse omnia age, quae
acta uis esse bene.

87. De Samaritano Nic' Medico. Lib. 1.

Cap. XI^{ma}.
Iucunde sanes.

Si ergo
Samaritanus noster humanus, comis,
affabilis.

Humanitas hic nobis, non Natura hominis, sed
Virtus est, que consistit in exteriori subuentione,
condescendendo defectibus aliorum. Hanc, qui habet
humanam, et quod idem est, mansuetam, lenem,
mitem, facilem dicimus.

Nihil tam hominis est, quam esse humanum.
Nihil tam Medici, tam nihil est Samaritani, quam
esse hominem. Homo est, et humanus, si ad
iuuandum cegum, ^{huius} defectum, miseriam, calamitatem,
intus in corde maxime moueris: qui motus de-
litescere et occidere diu intra te non potest, sed
mox erumpit, et per Comitatem et Affabili-
tatem, se prodit, atq; demonstrat. Est autem
Comitas ornamentum Humanitatis. Huius
inclinat nos vultu, gestibus, sermone, cum
quada' suauitate declarare, quam pectore clausa
erga alios beneuolentiam gerimus.

Cap. 11. Sit humanus; Comis, Affabilis.

88.

Comis ergo es, si uultu alacrem pra te fers,
si ipsi oculi, gestus et tui, si manus loquuntur
recta in mensura^{et} decenter, commiserationem
loquuntur.

Ita senex inter alios Thomas Kempensis libro
de fidei dispensatione. Benignus et alacer
apparere debes, ne horrore sis, maxime verecun,
dij et modestis fratribus.<sup>a. Kempensis
p. 5. 3. fol. 633.</sup>

Ita Petrus Blesensis Epla ccv. Pastor, pami-
tentem blandè suscipiat, nec ipsu graui et tyran-
nica uultusitate confundat.

2° Comis es, si placide audis, quòd Ager tuus te com-
pellat, si de remedijs sciscitarur, si querelas ponit,
exponit dolores, si benignè respondes: si non
exaggeras, n̄ eleuas defectus, si non exprobras,
non contemnis. si quem deniq' fers hilari vultu.

Docet S. Franciscus terrestris ille Seraphin re-
ferente de eo filio Ord: aetate nra' de populo
Chiana' Monsiu suoru amicum suis optimè
merito, Philippo Praxudero: Lectatores melius
reducuntur cum dulcedine pietatis, quam
cum increpatione crudeli.

Tom. 3. Uni. 1.
fol. 5. In catechismo
Baptiste Catenali

Fluat ergo ut ros eloquij tui, n̄ ut torrens in-
c. Deuterom: 32
v. 2

80. De Samaritano Aia' Medico. lib. 1.

undans. Nec ipsi Sanci aliter, quam comiter
tractari volunt.

a. Act. 13.
vs. 22.
b. psal. 119. v. 5.

David ^{secundum} ~~secundum~~ Cor Dei Vir ~~secundum~~ ^{secundum} inuentus a.
aia: Corripiet me Justus in misericordia.
Non uult, neq' a sanctorum se, a viro iusto non
uult rigide corripi, sed comiter, sed leniter.

Eqm tu corrigendus ipse in millibus, tunc su
misericordia, immemor infirmitatis tuae, non
memor meae, tam despotice mecum agis!

Cicero. in 2° offic. Difficile dictu est, quanto opere
comitibus animos, comitas, affabilitasq' sermonis
A Medicis et placeat discere. Prere, sciam
membra si debent, inuitos, difficiles, se ostendunt
Non dure alloquuntur, non aspera manu rustici
uulnera premunt, leniter tangunt, suauiter
alloquuntur, blandiuntur. Non insultant, non
exprobrant uicia scoldi, unde morbi et uulnem
na. Pharmacia amara si parant, et alia
qualibet remedia, saccharo ea dulci, aut suauis
melle obducunt, aut amabilia, splendida
faciunt, et sic oculu, os nrm' laudabiliter et
prudenter fallaces, saluberrimi decipiunt.

Agilis humana, comis, affabilis.

Cur non sic suavioribus uerbis tu monita et
correctiones increpationes!

Et Matres optimè hinc docere pnt, et audiri
uuliter sanè. Paruuli ad ubera haerentes
pupis, lacrymis, et clamoribus omnia implent;
si mirantur et tenellus Minimus iræ alicuius
flamula incendit; Ut caseat infans, ut quiescat,
ut erratula mens ad se redeat, quid faciunt
bona quid humanissima Matres? Meministe
licet, quæ licuit uidisse. Ore, oculis, uultu, sua
uitarem induunt, mel et fauic, ^{reru omu} ~~meas~~ pulcri-
tudines, loquuntur, cantillant, exerunt ubera,
quiduis faciunt, ita iucunda, ita sunt suauis.

Ipas ferias non alia arte magis et certius et
frequentius cicuramus; Tales quales uolumus,
Comitate facimus.

Et cur apud hominem homines sine iniquiore
loco, et conditione, quam canes quam sine lupi!

Ipse est firmis qui est, ut Alger tuus te amet,
te uelut unum, te audiat, tibi credat, te sequat
in omnibus et sic sanet, Comis ut esse dicas,
inter summè necessaria, vel in primis exigat.

Ut enim sepi Cibum, non quia tuum bonum

91. De Samaritana Aia Medico. Lib. 1.

Suauius, Sapidus, Preciosus; sepe pomum, non quia
Hesperidum de horto aureum, sed quia de manu eius
qui tam dulcis et preciosus tibi est, Dabe accepisti,
hunc nam cum voluptate comedis, suavissimum, dulcissimum
ipsa suauius, et dulcedine dicitur; sic Alger tuis
admonitiones, prescriptiones, correptiones, non propter
ipsas quia tam bona, tam salubres et Divina, sed
quia tu tam suauius, tam Omnis et dulcis es; propter
modum, mores, uultum, sermonem bonum et Amorem ad
voluptate accipiet.

Omnis non uides? efficiens Mens et Voluntas tua
Mens, si iugiter propiterea te natum, ut ad hominibus
bonum agas; pacis, Amicos, sermone, officijs, facias, et
uniuersum omnium tibi Animos concilies.

Voluntas, si menti tuae tibi dicanti prompta et pa-
ta est obedire, et ad mentis omnino dictamen et omnis
linguam, uultum, gestus regere ut omnibus suauius
uidearis. Adiuuas maxime Naturalis dexteritas
quodam, Item Prudentia qua docet, quos loco, quos
tempore, apud quas personas, qualiter loqui,
agere, et qualis semper esse, debeas.

Perum scias, suauius, mollis, et sacchari dulcedine

Cap. II. Si humanus, comis affabilis. 92.

minimū quam pars sit, ubi semitur, nihil insuavis,
amarius tibi esse. Ita Comitas placidissima
hinc pennis, Si uicinia. Similior erit quam Virtuti
nullū si habeat modum. Masculi hinc aliqui plerūq;
magis excedere solent, quam Viri ~~quidam~~ alioves.

Ex his neminem, ex illis aliquot est uideri nri, qui
hinc ad congressus et colloquia ueniunt, Comemoriarū
nō tam doctores Magi sūt, quam libris feri ipsos,
unde petunt, non iniuriā, dixeris. Ita ad singula
libra, oculus, vultus, manus, pes sua attudit modo,
hinc modo.

Similes hi mihi uidentur, Coquis, qui offam in,
pinguant tua tū, non et salient, quo mox, de sale
parim si inieceris, saporis et gratior esse palato.
Comitatis et humanitatis Sal rē, q̄ proxima ē

Affabilitas. Huius officium est, non verbis
tū et facis delectare, sed et propter aliquid opus
bonū faciendū, vel malū fugiendū contrisbare
debet. Petrus Alagona in Compendio S. Thomae,
ex 2° 2^a q. cxv. de Adulatione. fol. 429.

St. Paulo, si uerba non capis, exemplū habes illustre.
Huius ad Corinthios Epistolam 2^{am} si legeris; Mater
uiget, aliqua p̄uior cum filiis esse potest. Tamen
hinc quos ita dilexit, contrisbauit, nec propterea non

a. Quis 2.
Humanitas

93. De Samaritano Aet. Medic. Lib. i.

fuit humanus, comis, et affabilis. Ipsi audias, legas
loqui, scribit: Etsi contristavi vos in Epsta, non
me penitet: sed etsi peniteret, videns quod Epsta ille
(etsi ad horam) vos contristavit; nunc gaudeo, non quod

Ad Corin. 2.
c. 7. v. 8. et 9.

contristati estis, sed quia contristati estis ad penitendum.
Rex Agesilaus, nocte aliqui media castra moturum
eum, cuius amore tenebatur, lacrymantem intuepsit.

Plutarch. in
Apoph. ad Traianum.

Durum est, inquit, miserescere simul et sapere.

In his Affa.
6. 10.

Continget saepius tibi: siquid imperabis, lacryma
bitur tuus homo: lacrymae quem non movent.
pugnabit tecum Amor; sed tu Agesilaus es,
ad rem si est quod est iniunctum et faciendum,
sapere simul et miserescere iam non possum.

2°

Dicas.
Eris affabilis, comis, humanus, et ubi opus est, si
corripis, corrigis, emendas, mones delinquentem; sed
non nimis emungendo.

3°

Si negas quantumvis oranti, quod utilitati et
perfectui parvi conferat; sed cum compassione, et quodam
quodam doloris sensu, paratus concedere, si expediret.

4°

Si ostendis te de gloria, Rei, officio legi famulatum,
et salutem, nihil aliud quicquam querere cupis.

5°

Si quod horum non prestatur, patienter in crastinum

Cap. 12. Exempla Optimi Samaritani. 9A.
expectas, ita tñ ut semper expectatio finem speiet,
et media applicet accuratè.

Si ita cu' Agno agis, ut tam confidenter ad Te, 6°
quam ad dulcem Matrem filius pijsimè currat,
confugiat, et quidvis à te, licet iniurè, tñ non acerbo
intuscipiat Animo. Ita sentit R. B. Claudius
Aqua Viva Industrijs suis mihi MS. c. 2.

~~Talia nolle favere, non est velle sanare,
est magis vulnerare.~~

Si non pateris contemni, et negligi monita 7°
tua, consilia, iurda, leges &c.

~~Talia nolle favere, est non velle sanare,
est magis vulnerare.~~

Cap. XII^{um}.

Ex Sanctis aliqui Optimi aliqui Sa,
maritani proferuntur à quibus huma,
ny, comis, affabilis esse, practice
discat.

CHRISTVS JESVS
Cum Anima peccatrice.

Humanitas, comitas, affabilitas, ille
ipse est, qui nobis omnis *Ver* Via, Veritas
et *Vita* est, Christus. *su* voluptas, humanus,

95. De Samaritana Anæ Medico. lib. 1.

comem, affabilem, cui miserimis quibusque
mortalibus, aio quasi presentem intueri.

Primum Israël exemplū sic: Tu fornicata
es ad Amatoribus multis, ai ad Israël, for-

anima peccatrice, tū reuere ad me, et ego
a. Jerem. 3. v. 1. suscipiam te. ^{a.} Iterum. Frons mulieris meretricis
facta est tibi, noluisse erubescere: Ergo saltem ama-
Voca me: Pater meus, Dux Virginitatis mee tu

Inter omnes totius Synagoga Medicos, nomine
misella mulier exorta est certiorum et suauiorum,
quam Christum. Scribae et Pharisaei durissimi omnes
eam coram sistunt, et superbe accusant: Suauissimus
Christus accusatae causam egregie agit. Tam insolentibus
ergo iudicibus ait; Qui sine peccato est
vestrum, primus in illa lapidem mittat. ^{a.}

a. Jo. 8. v. 7.

Iterum se inclinans scribit in terra. Excunt
deus confusi lecta scripturam; remanet solus Iesus
et sola muliere sola: cui admodum comiter: Mulier,
ubi sunt qui te accusabant? Nemo te con-
demnat. ^{b.} Nemo: respondet illa. Iesus Iesus;
humani et affabiliter: Neque ego te condemna-

Cap. 12. Exempla optimi Samaritanij. 96.

Vade, et iam amplius noli peccare. a. a. ibi v. 11.

um Magdalena. Luc. 7.

Simon arrogans Charyseus aduolentem pedibus
Christi conuiuatoris sui Magdalenam, mulierem
peccatricem, occulta cogitatione iniquius cerset
et arguit, minime ad suam eam admissum con-
dactum sanctulus homo. Denpateum hanc in
hospite suo Chris duritiam. Peccatricem tuerur,
conuersam laudat, singula que agit, extollit,
et ut nouam letam sanctissimi Amoris Ma-
gixram, imitabilem Charyseo commendat.
Remittit peccata, et in pace fide sua salua
facta uadere iubet.

um Samaritana ad fontem. Ioa. 4.

Deo bonus Iesus cum hac muliercula, que
Samaritana, que plena peccatis, que sexum
iam mali fuerat experta uirum, deo dulces
et longos misit sermones, ut ipsi fere super-
uenientes Apotoli plurimum mirarentur. In
toto hoc colloquio Comitas, suauitas, affabilitas,
humanitas, n' seus ac uirius coloribus expri-
muntur. Quicquid alius, ut leuicula muliercula,
ut uile florum spreuisset; indignam omnino, qua

97.

De Samaritano. Aic' Medicis. Lib. 1.

Vir aliquis bonus vel oculo aspiceret bono. Tu
 si oculus in fronte habes, utiq' uides quae te uolo
 uidere, quales te scilicet oporteat esse, quicumq' tibi
 sit leges, dummodò sit, qui tua opem imploret.

um filio prodigo. Luc. 15.

Filium prodigum, qui patrimonium suum cum famelicis
 semper meretriculis quotidianus bellus dissipauit
 qui ad ultimam redactus inopiam, malorum omnium
 artifex et scelus magister factus erat, qui ^{patrimonium}
 domum, qui stragem sua celestissimam uixit suspensum
 conspurcauit, rediuntem tandem, squallentis subula
 amiculo turpem, quem in carceres nigrit' adere,
 seculibus flagris emendare, et quibusuis alij
 supplicij' omnissimum multare debuisse, potuisse
 ecce, quam pie, quam benignè, quam comiter excipit
 tantum pelus. Adhuc longè est, uidet, accurrit,
 cadit super collum eius, osculatur eum, Profectus
 stola prima induitur, datur anulus in manu
 eius, et calcamenta, in pedes eius. Adducitur
 vitulus saginatus, occiditur, fœtus conuiuij' instauratur
 comeditur, bibitur. canitur. filius meus
 mortuus erat, et reuixit, perierat et inuenerat.
 Symphonia, chorus audire. Omnibus imperat
 ridere, letari, gratulari, tripudare.

a. Luc. 15. v. 27.

Cap. 12. Exempla optimi Samaritanj. 98.

Talis, cui ducis perditu, quam relictis nonaginta
nouem, multo labore reuertam, humeris suis impo:
ruit. ^{a. Luca 15.} Talis ad Iuda proditore. ^{b. Matth. 26.}

simq. ~~domini~~ ~~sacerdot~~ ~~Decidarum ducij~~
immanissime necis consilia uoluerit, suum
corpus, suamq. sanguinem in cibum, potumq.
sed et ad inuidiam Celi. Ante hunc in genua pro-

stridit, omnium primus, ut aliqui opinantur,
pedes lauat. In sanctissima Cena proximam
pateris suo et principe in loco habet. Ita sentiunt

Joannes Chrysostomus. Fuluius Vrsinus. Tho-
mas Aquinas in c. 26. Matth. Item ex iis Hieremi-
s. Drexelius in Maechonte. c. 16. de Detractione
fol. min. 350. et 351.

Verba Chrysostomi, homilia 69. in c. 13. ^{fl. 70.} Joannis
heosunt. Mihi uidetur primus cum Chrm. ^{17.}
proditoris lauasse pedes. Et. Credibile est,
proditorem impudenter ante Apostolorum Cenam

stern discubuisse. Drexelius hoc posterius loco
supra citato, ex Ath. mente S. Chorna. Lynatis,
molliendo homini a Salvatore studio ^{17.} fuerit
et dispersum fuisse scribit.

Talis cum Malcho ministro Pontificis nequa. ^{c. Joa. 18.}
Talis cum Militibus Crucifigentibus. ^{d. Luca 23.} Talis
in te ipsum quotidie, nulla non hora, cuius

a. Luca 15.
b. Matth. 26.

In Cena Dni
Iudas primo
loco ad lat. xpi
Piet. primo
et lauat. 7.

c. Joa. 18.
d. Luca 23.

99. De Samaritano Anic Medico. Lib. 1.
Iustitiam, et vindicem manus quotidiana procurrant,
et honoraria tua peccata.

Et Nathan Propheta. 2. Reg. 12.
Mendaturus hic adulterum Davidem, et
facturus, ut anime sue vulnus averteret,
nihil de hebrico malo perpetrato, sed de unica
ovicula pauperis cuiusdam, cuius, ab insolente
divite occisa pertravit, et sic tandem ut voluit
Regem suo ore damnavit, et sanavit.

S. Joannes Evangelista.

Juvenem mundi filium, qui remissione et negli-
gentia Episcopi cuiusdam, cui paulo ante beati-
mi Amoris suavissimus Doctor commendaverat
Christo Deo sanctissimi instituendus, commenda-
verunt, latronum princeps evasit, ad frugem
tibi reduxit modo. Insecutus eque fugientem;
Quid fili, me, clamat, tuum patrem inermem, et
cecitate confectum fugis? Miserere laboris mei, fili,
ne formides: adhuc tibi salutis spes reliqua est: Ego
Christi pro te reddam rationem, et si sit opus pro te
habens mortem appetam, sed Dominus pro omnibus nobis
pro tua Anima meam dabo, consistite, crede. Contristatus

Lacrimatur amare, et accurrentem con-
plectitur senem: Veniam hinc Joannes Amoris
Magister, et remissionem peccatorum precibus suis
se impetratum pollicetur; ad genna avidi, depi-
teram osculatur et ad Ecclesiam reducit.

Esobius in Ecclesia historia. lib. 3. c. 23. Lippeloo in
Vita Joannis Baptistae. fol. 79.

Benedictus Monachorum Oriens
in Occidente.

Totila Rex Gothorum, quem perfide mentis virum
S. Gregorius Magnus, rei quam natus scriptor, ap-
pellat; sanctissimus Patri Nostro, cui propheticum
in se spiritum creberrimam famam didicerat, illu-
dere voluit. Praemitte, qui nunciat Benedicto
adventum suum. Aulicus quidam, Siggv, Spatha-
rius fuit: hunc suam induere chlamydem et
personam iuber, iuber esse Totilam, et accedere
sanctum virum. Cingere huius latera hinc et inde
rei Regis ipsius, regii Satellites. Humanissime
hinc Benedictus ad Corniculam alienis plumis
superbientem: Pone inquit fili, pone hinc
quod portas, non est tuum. Vulpem alius
fraudentem, Invidiatorem salutaris, sed tam
male dicere non potuit Benedictus. Semitate
solu et tribus humanissimis verbis, Sabuit

101. De Samaritano Aue' Medico. lib. 1.
quem voluit, hominem, et ipsum postea Regem.
Gregor. Dialog. lib. 2. c. 15.

Ambrosius Episcopus, et S. R. E. Doctor.

Nulla alia via hic Doctor ex heresi eripuit
Augustinus, quam ea ipsa, quae de hoc agimus.
Cepi, inquit Augustinus de eodem, cepi amare.

a Aug. lib 5.
confut. in ultima
pagella.

~~hominem~~ ^{benignus} hominem beneuolentem in me. Sordidus, cui
Gerson lib. et loco infra citando, Augustinus
tunc pestiferis opinionibus inflato, Reede.

à me, peccator es, hereticus es, blasphemus
es. Gerson p. 2. Reparabis ad Christum
trahendis. Contidere 4.

S. Macarius Abbas.

Quantum valeat ad extrahendum et ego ipse quodam
modo ~~quo~~ hominem Regis imperio hominem,
ad conuertendos inquam, vel eos, de quibus omni
desperauimus, humanitas nata hominum
vengare corda; hoc liquet exemplo, quod Vita
Patrum commemorant, et ex his Ludouicus de
Ponte tom. 2. de Christiani hominis perfectione
tractat. 3. c. 2. fol. 229 refert. ~~et~~
Et ex hoc nos tibi, Te nostris, ut alia, verbis.

quando vna. Macarius, et ex innumeris, al;
quis discipulus. Hic Magistrum longius a tergo
relinquit, et obuium hominem gentilem lignorum sub
fasciculo anhelantem, habet; cui asperè ac ore soluto;
Unde uenis Diabole! dicit. Indignatus gentilis,
tam duram salutem duriore pugno et fuste satis
calide equat satis cequat, et ter firmitè detulit
Monachus erasum quadratus homo: Probe sic
et bene pulsatum dimittere, et ipse pergere uia,
quam paganus, ^{et} mox ecce! occurrit Macharis;
omni sam pugnam, siluestrem huminem
ta, extemporalem militem ~~qui~~ factus, penitus
ignorabat, peramanter ^{hominem} humaniter saluum
esse iubet: Saluet te Deus, inquit, bone Agricola.
Et hic: Quid in me uidisti, quem tam amica
salute impertis? Saneus huc vir adhuc familia-
rior: strenuum te, et labori, non otio turpi, quia
datum ~~et~~ naturamq; uideo. Merco captus homo
sifis est; ad tam bona et humana uerba, melior
et mollior, ligneus homo, factus, ad suauiter
loquens se pedes, se prorsus abicit, Christianorum
in numero esse cupit, Monachus tandem ipse
sanctitate illustrauit Eremum.

a. Germani.
Bistich wurd
nicht in Genes.

103

De Samaritans Nive Medico. Lib. I.
Ignatius Sciola Soc: Jesu Princeps.

2. Matth. 10
v. 27.

Primus hic, ultimus licet ordine, in virtute huma-
nitate esse potest. Est, ut scias, et ipse legat,
quod sancti huius huius aetate scilicet minimi
posteriorum R. P. Jacobus Kiderman, in B'n Christophi
meus quondam Professor memoria dignissimus, sententia
Ejus auctoritas verba haec sunt, Reliquis mihi si
alijs verbis proferre; ipsius auctoritas Non est
discipulus super Magistrum. Quis auctoritas
Magistri mei, ^{non} discipulus offero; haec sunt:
Siquos humanus error transversos egisset, aut
alius neglectus impedisset, quamprimum eos per
rudine duci, et factum corrigere velle sensit, ita
continuo omnem delicti memoria, sepelire, ut si
nunquam advertisset. Quis fiebat, ut suavissimi
affectibus socios sibi omnes delinatos, ad quorum
imperium, maximeque alacres haberet, atque ad per-
fectionis ardua promptos facilesque duceret.
Sed non ita se comem suis prebebat; quin ut
poscente, sevens esse inciperet. Artificio enim
mirabili, ad cuiusque indolem, suaviter modo se,
vehementiusque agebat: illud modestis, hoc contra-
maibus opportunis atque cum nervis tui non
amante. In b. Ignatij Virgilio. fol. 109. n. 1658

Cap. 12. Exempla Optimi Samaritani. 107.

Et num. 167. Jam humanitas ille teneat ea,
quæ plerisque hinc omnes, et vel hostes suos obstrin-
gebat, fractaq; illorum pernicitiam, quos quemq;
vellet, impellebat.

Naturales.

Qui minus adhuc uel uerba, uel Exempla que
posuimus, capi, Naturales saltem audiat, et se-
quatur; faciatq; id in corrigendis aliorum moribus,
animiq; sanandis, quod in nostris Phisici cor-
poribus. Sunt ægroti aliquando, qui nullam rati-
one adduci possunt, ut uel unquam pulvis seu leuam
medicam sument, nec uidere nec audire possunt
spragationes; tantum abesse, ut in stomachum
demittere uelint. Nemo tam facundus, qui
sibi ipsis persuadere; morbus tamen potens nullus
qui uigere inuictos possit. Morus ipsa alioqui
in uiuos omnes quidlibet quod audeat hoc potest,
hoc non potest, potius hanc quam periculam
Medici tantulam elegerint. Sed quid sic perili-
ci discreti Medici? Contra flumen nitantur?
Vident ideo respici medicinam quia uidetur,
horror est color; nassus odoratur, erispatur;
gauri orost odor; sentis sit lingua, irritatur
quisbus, ingratiu sapor est. Curatur cryo

105 De Samaritano hinc Medico. Lib. 1.

nec uideant, nec sentiant, odore, gustu, sed
Virtute sola.

Jusculum in culina parant preciosi, mali vni-
Coci, parant de pinguioris gallinae succo, gra-
uissimum, irritamentum singulare gulae irritamentum
immiscere aliquid medicamenti, sed quod neq[ue]
Modus sanandi colorem, neq[ue] saporem iusculi deprauet: offerit
suauiter. Agyro, dulcioribus uerbis prouocant gulam;

Nihil hinc subesse suspicatur, auidè comedere
aut bibere oblatum ius infirmus. In bona fide
offam fuisse puram, relinquitur, summus omnium
quicunq[ue] uisus pie sunt fraudis, silentium
indicitur; tandem ignarus quã viã eueniat, post
aliquot horis albeni corpus sentit, et mor-
bum eruptionem tentare.

Principes viros et sepe hinc sanant modo.
Portionibus medicis Agro bibendis, gallinam
Modus sanandi purgant, perinde ut homini ipsum. Infundunt
suauissimi. innocenti et valenti volucris, quicquid haurient
male valenti sciunt. Hanc deinde mactant,
bene, et ad gulam optime cogitatione exquisiti simi-
licant, et sumendam persuadent.

Ad eundem sanè modum cum infirmis Ani-
 mis agendum, ipse te docetibus vult.
 Regena medicina est, et cibus ponendus is
 qui non in desiderio est, qui facile sum capitur
 et retinetur, et sub hoc, ignaro proponandus,
 quod iuuare potest. Modus, hinc similem
 c. 11. ad finem habes. p.

Cap. Xij^{um}.

Duri et Insidiosi aliqui, horum
 mores et ingenia ad ^{odiam} ~~invidiam~~ proponunt,
 et quantum nocent contrarijs
 Exemplis demonstratur.

Plato diuinus Ethnicis, discipulis suis
 diosam salturus Ebrietatem, ebrijs facijs
 specula inspicerent, iussit; vultusq; suos bene
 contemplerentur. Euenturum dixit, ut uisa
 oris deformitate, vultu phraeneticos, supra
 Orcum omnes habituri sint odio temulentibus.

Monitum hoc diuinum Lacedaemonij
 prudenter secuti, seruos suos ex amposito ad
 os usq; inebriatos Tuderè, saltare, et quemlibet

107. De Samaritanis Ane' Medus. Lib. 1.

pro ridiculo immodici Bacchi instinctu
ineptire summa libertate curarunt. Spectatores
(ita voluerunt) adesse filij soli, et liberi quidq;
non ut caperent in re stultissima oblectamentum
sed ne discerent bibere uinum, cuius copia
hominem, et nobilissimum Dei plasma, similimum
fructo fieri, et ad omnia ineptissimi reddi, suis
oculis cernerent. Idem mihi hic propositum

est, facere. Spectandos prope duros et inhu-
manos Samaritanos, duram horum faciem,
odibiles omnino mores, ut quantum duritia et
inhumanitas odium apud omnes mereatur,
quid malorum parturiant, ueluti in speculo

hinc sincere rideas eo auerseris.

Mores inhumani Samaritanij

- 1° Absq; omni discretionem et iudicio rem iniungunt
grauem et importabilem.
- 2° Rem licet facilem et possibilem imperet, non
attendit tñ neq; curat, quod uiribus neq;
alger deservatur ad exequendum.
- 3° Imperiose nimis, et modo despotico agunt agit,
uerba sua curari uult propter se, non propter

Cap: 13um Duri Samaritanj nocend.

108.

utilitatem Aegroti. Asporioribus uerbis utitur,
ita ut facile appareat, quod affectu fiat.

Uiget executionem dum alter non est dispositus,
nec ut dissonat et parex se, cum modum con-
cedit tempus.

Leuia ut grauia eodem rigore exigii, leuiora
aliqn' maiori, quia sic humori proprio placet.
Sensaciones, raxiones, querelas Infrimi sui,
non benignè audit, et reycit inauditas, vel et
auditas.

Suspiciosum se reddit, ut putet Ager, se nil recte
facere posse.

Nescit infirmo compati, defectus exaggerat ei,
deprehendit, et Ager' sud perinde ut inane ali,
quod instrumentu, non tanqua' rationalem &
Volentem filium mouere uidetur.

Ita coequiuore imperat et prohibet, ut semper
aliquid habere uideatur, quod reprehendat.

Plerumq' negat, quod petitur, et nulla, habet
rationem petite rei.

Dubia et minima, rigide nimis et scrupulose
ut magna interpretatur.

Hec puncta ponit R B Claud. Aquaruiua in

109. De Samaritanis Aio' Medico lib. 1.
Indubie mihi M. S. c. 2. et ait his insuaue
imperium ex intolerabile fieri. quod ita sani
ne dubites, multi sed malo non raro hoc tempore
sunt experti. Tales dum sanant, vulnerant, et
occidunt. Verba uera, uerissima facta
contestentur.

^{iuu}
Dammum ⁱⁿ Comparatio Confessario infidelis lingue, per se
reuelanti arcana mentis audita, Sacramenti
sub sigillo premenda ⁱⁿ Infamam ⁱⁿ Cyrum.
In similem Samaritanum ita Petrus Biesensis
Ep'ta ccv. Susceptos ad penitentiæ remedium
post confessionem, publicè dehonestat. Nam licet
infirmities eorum uerbo non publice, quadam
N. tñ superciliosa et notabili despectione, opinionem
eorum ap' alios sinistra suspitione contaminat.
Sousisti, quam graui animaduersione plectatur
transgressio Sacerdotis peccata sibi confitentium
reuelantis? Nec multum interest, utrum uerba
vel signo, vel quodam uultuoso contemptu aut
aliàs nimia seueritate, satisfactionis secreti
conscientie alienæ uulgentur. Hæc ille.

Cap: 13. Duri Samaritanj nocent. 110
Veniunt miselli aliqui, gemitundi turreures,
vel fauciam pandunt Animam, remedium tene
et suave sperant, expectant oleum, sed acetum, sed
fel draconum tu ministras, tauri ferocientis
Vultum induis, frontem rugis exasperas, amarijs
loqueris: aut verso stylo, tudis es, fabula tibi
Agger, hunc agis ineptus Actor ^{quæ mihi faci} me; si
sunt alij, mox et his ^{quæ mihi faci} scind, ^{quæ mihi faci} facis. Sed semper
vultus idemq; tudis prodit, tuditur vultus scrupu-
latus, pusillanimitis unij, ^{quæ mihi faci} tuus Vultus Jerichon.
tinus producidur. Quis non est talibus signis,
qui te, qui Columba tua, solitariam Animam,
Anima plaga sam videt, videat quod in ima
latitat Anima! Non tam omnia in fulgidus
tibi Aurum conuerti, quæcunq; tangeret,
leucistimus Mydas à Dijs suis aureis et
Puris optauit, quæz ego hic auritos Samari.
tatis uelim, quam humanos, ^{et suaves.} e.
Taceant in numerus uenire eorum, ^{hæc et}
nomen inuidite perfidie, qui sibi Dnum
loru, fide summa cordis mei patefacta secreta
impietate et sacrilegè garrunt. Timeant Plesen.
Som, acutum calamus habet. e.

De Samaritano illic' Merico. lib. 1.

Damnum, 2^{dm}

In desperation, conyiciunt, et tanq
 ad laqueos adigunt.

Proditor Chri Judas Iscariotes quanta peccato
 Penitendine ductus ad Samaritanos illic' fore ad
 Sacerdotes abiit; confiteatur peccatum, Aurum
 sanguinis restituit sacri legum Mercator; Peccatis
 a. Mat. 27. vii, tradens sanguinem iustum. Angustias homi-

a. Mat. 27.
v. 7.

nis miserissimi, uiderunt Sacerdotes, uiderunt in
 quantis fluctibus iactaremur. Miseri debuerant
 consolari, et erigere iacentem; deiecerunt, strauerunt,
 grauius uulneraunt. Quid ad nos, inquirunt
 tu uideris. b. Tam duro ille responso totus deiecit

b. ibid. v. 7.

et proternitur; miser abiit, et desperans salutem
 finem tanti mali doloris in laqueos quasi huius
 infelicem sibi gulam frangit, nec ^{effugit} incidit

in dolores nunquam friendos, sempiternis torris
 intendit, nec ab ipsa deuorandis Aternitate.

c. Joan. 9. v. 28.

Odurget inhumana Sacerdotes! Cixissent saltem
 ut loco illi a natiuitate; ut discipulus illius
 es haerens, si tantus dolor est, nobis ^{nobis} uix una
 luce fuisse: Abeas, doleas, ~~uultu~~ hic dolor

Cap: 13. Duri Samaritanj nocend. 112.
ex voluptas. Mirius egissent, et ille per-
uersum animum, forte conuertisset.
Quid ad nos, tu uideris: illi semel hoc a Matth. 27,
v. 4.
dicit, et vni tui homini, si homo est, qui
negat à quo exi non sepius lego. Audiu-
i et audiui uerè, qui peccatoribus, qui tentatis,
qui animis infirmioribus, rediui Pharysai
sic idem sanè et longius et durius uerbum:
Quid ad me? dixi, iterum dixi: morui,
doci: contrasam manus: te tibi relinqua;
Quid ad me? si agere melius, et rexius si
vivere, si scrupulus, si subtilitas, hanc, si illa,
ineptiam mittere non vis, stultestas amplius,
pereas ei, per me band, licet: quid ad
me? tu uideris. Deus meus! tu lacrymas,
tu tristes aspice mentes, quae in tales incidunt
Pharysaos. Crivernata Columba tua, quia
uentus rapit, audant, nec inueniunt, ubi
pedem ponant. Miserere Deus, qui uros
pascis hiantes, ne perire Columbas uelis.
Quos non perdidit durior sic homo, homines,
uel à lapide certior quibus esse prererat salus!

De Samaritano Aie Medico. Lib. i.

Talis in Cremo Senes aliquis. Siluaris cultor, quum
 nem quendam, longius à se missi in anibus Mundi
 rebus Asceticâ se uiaâ Deo probaturum, despera
 facit, qui repetere seculum et ueteres mores, et in
 his mulieribus se uendere lubricâ nimis mul
 proponit. Iuanes Cassianus Collat. 2. c. xliij. gra
 cupiose rem, nos tibi narrabimus compendiose.

Exptm Iuue.
 nis desperâ
 tis, ad spem
 postea reuo:
 catj.

Graviore flaminâ Nouitium Ascetam aliquum
 ardentis turpiter Veneris, impurius Daemon combu
 serat. Astuare, turbari Iuuenis, et vix perpeti am
 plus forti animo tantum incendium. In propinqu
 Senes forte fuit, Veteranus Montium incola. Cr.
 didit hunc Patrem candidum, quia ^{ra crine, cinum.} ~~et ignis~~, si mer
 nequaquam aruum; propterea eum esse putauit, à
 quo nemo tristis abscederet. Bonâ ergo fide, et
 columbina simplicitate turpes in Animo ignes,
 huic exponere, narrare fluentibus lacrymis perent
 de Venere conjugationes, illicet ad spurca proelia prop
 et tantis malis sperare remedium, à consilio Senis
 et precibus piè fundendis. Incidit in lupum, immo
 Quicula; ab Accipitve quarit opem Columba. Hom
 Senes in hunc bonus Iuuenem continuis unum
 eum more bilem, crispare nasum, abynctum men
 Verius spueret, quâ loqui: Miserabilem, indign

Cap. 13. Duri Samaritani nocent. 114.

nee Monachi nomine censendum pronunciat,
qui tantā fœditate tentari et agi potuerit.

Ferrea verba! Bimus Iuuenis his grauitèrictus,
ab animo deseri, nulla iam ratione regi, ut
cymba pigro rector, vel dormiente, fortuna
relicta a fluctibus his et illis abripitur, pes,
sumq; tandem ad cœcis scopulis ceca ipse it, in
mille consilijs, insuetus tantis enatare fluctib;
ultimus illud rebus desperatis rapere à Marone
iam olim cantatq; Una salus, nullaq; spera,
resalutem. Capere non potuit mille alios in a. Aneid. 2.

Erems Monachos salus mihi pudoris pede sum.
ma animi fortitudine per aspera quæq; ad bea:
torum lauream elutari, uni sibi vaticinio
lenis, in coenoso cupidinis studio, ad uita sua
meta pede lubrico currendum, Superum mira:
bili decreto. Altius hæc in animus admisa
cogitatio peruenire totum: Inuitia reperere
Mundum, placet huius se legibus subdere, experiri
mulierem placet. Verè a latus Amor est, iam
volat, in via est: Ecce! in tempore occurrit Abbas
Apollo, alius, et alius omninò ab illo, Senex. Est
uultu confertim Nouitij morbum, animi tempestas

115. Desamaritano Aie Medis. Lib. i.
coniectat; mox rogat causam tanta ^{Eclipsis.}
stupidus ad questionem, et mutus tibi diu acti
post aliquot tandem preces collectas suavisime
Seni cor aperit infirmum, et in eo, quae accipiet
vulnera. Neum. Apollo merum, minus Caten,
nullum adhibere Acetum: solari blande, et racione
leniter eleuare. Et me, ait, petulans Caro
perungit, et vrit, nec ad unum mihi diem dat indu
as, tam terda uotis meis, est, tam imperuicias
clamoribus aures habet: Non fuga propterea
capienda est, non animus ponendus, nec mirum
tale bellum uideri debet, quod non tam labore et
studio, quam misericordia Dni et gratia fini
endum est. In Cellam iterum te recipe tuam, et
vel diarius esto Monachus, precor. Audij et
secutus est tam suauem Medicum tam male ualens
Iuuenis. Ad illum interim Senem, festinus hic
contendit Senex. Prope hunc ut uenia, in preces
Pedat, et cum lacrymis celeres in sublime mittit
Orat coelerte Numen, Iuuenis aegritudinem in
durivorem Senem insplendet sanum transferat, ut

Cap. 13. Duri Samaritanj nocent. 116.

uel in summis Annis compati, et miseris succurrere discat.

Facilem ad uota tam iusta ^{reperi} habuit Deum. Summa
Noctio pax est, et cor sereni spiritum. Igneis relis
à Styge petitus ardet iam, ante quo non frigidior
ante fuerat. Capularis ^{senec.} ~~homo~~. Veterany miles, in:
seruum calorem per senilia onda uagari non fert,
furit, insanit, rudi pede huc illuc ^{con} rapitur annosus
rapitur homo, uellet ignem quem ~~reliquit~~ ut ignem
~~extingueret~~ putat aquam, inimis oppidenis flam.
mbr, iam iamq, quia Iuuenis ille discesserat, inia
viam, Mundo daturus infelicem manum.
Fuctor et Orator huius rei. Sic Apollo, stare iubet
uagum erronem, et audire: Quem ubi satis, de
malis quas sibi, que Iuueni pepererat, doauisset,
doctrina tradita, purere promptum, tamq
oratione sua sanauit.

Dammum uero dium.
Confidentes, sacrilegos faciunt, et indurant.

Sui nri exempla.

Fuerunt, qui mortos et duros adm Conscia sue
Iudices sacros, nacti, ad plures annos grauissima
peccata siluerunt, interea ad diuina mensa
quotannis, et in Anno ^{populus} ~~floruit~~ sacrilegi acceperunt.

De Samaritana Aie' Medico. lib. i.

Souit Deus, qui undecim annis, qui pauion
 noxuit qui pluribus tales fuerunt. Causam
 rogatus quidam, *Alm*, respondit: Asperu, nimis
 Confessariu habui, durius allocutus est, uere,
 Eundus expaui inter confitendum, et, *Alm* p
 ueritus.

Dammum quartum.
 Faciunt pusillanimes.

Mercatorem scio, hominem conscio religioso: *habe*
 qualem aliquot' audiui ipse, sic loquentem offen
 dit, peccatis meis, fecit, ut cor meum quondam
 purgarem, promptus et paratus omnino qua saluti
 mee erant, discere, et facere. Speravi me salu
 doru' de numero unu' semper, hoi et ab ipso
 Anima mee post Deum Saluatore in terris
 et Medico Confessore audire uolui, nec credidi unqu
 Mercatores, ideo quia tales, exiitudo Celo, et recip
 ad Superos minimè posse. *Thudis*, et uerbum *filmi*
 instar animu' prostrauit, audis, mercari Cælum
 si uelim, mercari in terra desinam: tales enim a
 Deatonu' speranda consuetudine longius omnes est
 nec facile ad mansuras semper ^{celesti} pertinere sed

Cap: 13. Duri Samaritani nocent. 118.

peruenire. Horruit ad hoc uerbum magni timoris
Vir, ceterum corne, tristis, et discit. Ciryphum
et putauit, tam graue onus, quod audiit, cordi fuit.
Rem Viro graui, religioso, refert, (persuasit sic
timor) meliora discit et melius inde habuit semp.
Detulit superiori suo illum suus prior, Samarita.
In, et eum alio tpe in locu redijt, idem quod
prius pro Anima faceret. Illus, dixit, obijt
Confessor, et ab illo me vulneratus, suauissime
Sanauit. Tranquillus nunc sum et maneo.

Alij fuerunt inter tentatos et scrupulosos,
qui morbis expositi, ut stulti, ut pueri cum risu
et contemptu repudiari, quotidie penus eo aus
deinde valuerunt.

Dammum quintum.

Facient scrupulosas et angustas Conscias.

Viri qui uberrimis lacrymis non rari narrarunt:
humilem peccatorum suorum recensionem, de uerbo ad
uerbo, logico more disputantium, resumpta ab An:
me Samaritano, minima querit, ut mox a cen:
erere data. Inde factus, scio, ut quodcumq; uerbum vel
leuiter prolatu, quamlibet cogitationem malam
et mox inuisis incident, nullam reuera voluntate,
inter mortalia scelera crediderint. Anxij, sic

119.

De Samaritano Aie Medico. Lib. 1.

nimis et angusti redditi, ubiq̄ trepidare, timere,
lacrymari: Nec nisi magno labore, maiore patien-
tia restitui potuerunt et sanari.

Verum est illud Ovidij:

Curando, fieri quaedam maiora videmus
Vulnem, quae melius non terigi se, fuit.

a. De Ponto
lib. 3. Eleg. 7.

similes sunt

1° Tormentoribus imperitis, crassis, barbaris, qui temere
in caput, in barbam involvant, et cum capillis ipsam
abradunt cutem, et sanguinem eiecit.

2° Fudarcis sacerdotibus, qui dicunt: quid ad nos?

b. Mat. 27. v. 2.

tu uideris.

c. Jon. 20. v. 17.

3° Pharyseis stolidis et superbis. quorum uox illa
est: ^{ad male supposito.} Noli me tangere: et Demoni-
um habes: Samaritanus es.

d. Jon. 27. v. 20.
e. Jon. 8. v. 48.

4° Illis, qui arundinem quassata conterunt, et
linum fumigans extinguunt.

f. Mat. 2. v. 20.

5° Aesica Medico imperito, qui podagram curat,
mitigare, imo tollere cum uellet, morbum et dolorem
aucepit.

Speculator mi Samaritane bonus fuisti, et sapi-
si quod hic iudis, fugis.

CAP. XIV^{um}.Samaritanus ut Jucunde
sanet, sive Discretus.

Totus in aperto Mundus hoc habet, vnâ eademq[ue]
herbâ non oēs feliciter sanari morbos. Inter
Cœlices quidem, nulle fuisse conuati, quibus
vnica quadam ratione quælibet mala curare
à Cœlo concessum erat: Ita salutiferum signum
Auræ, et nigros spiritus corporibus humanis
expulerunt, sustulerunt morbos, ^{et} mira alia
innumera operati sunt. Alij huc omnia orati-
one solâ potuerunt; potuerunt alij virtute
aliâ. Inter Cœlycos seu Naturales unicus lego
Alij nri homin[um] qui panaceâ suâ (sic
uocat puluerem, quæ n' dubito ex uarijs radi-
cibus composita) omnes omnino morbos feliciter
se corrigere scribit. Cuius morbi tamen et Aegriti-
qualitate, pulueris ei sui quantitatem sub-
ministrat. Sed neq[ue] Sanctorum virtutem, neq[ue]
huius panaceam omnes habent. Varijs eni[m]
malis, uaria opponimus medicamenta; Et sicut
diuersi homines, diuersi horum morbi, morboru[m]

121. De Samaritano Aie Medic. Lib. 2.
iterum alia atq; alia malignitas, ita his
mini haec, nunc illis applicamus illa. De
pluis aut, aut minus quam propx, de oleo, de Aceto,
de vino, de quibusuis alijs medicinis Agroti tui
Vulnibus affundas, sed cauti de quolibet, quante,
cuilibet factis est, et hoc suo tpe, et modo, utiliter
Discretio docet. Haec autem ea omnia qm
prestat, ex titulis preclarissimis quos à Deo
Mag: et Mag: Dei Sanceri assecuta est, man
Sextum facio.

oculus primus discretionis.

Stomachus Anima.

Christus Altissimus hoc illi individui nomen, qm
Brigittam Suecica illud tenebrae lucidissimum
iubar docuit, in Anima hominis tot esse membra
quot sint in corpore nro.

In Revelationibus huius Saecl' lib: 4. c. 115. fol. 321
ita Sponsus ad Sponsam.

Corpus habet tria receptacula. Primum est Cor, sup
quod est vna membrana gracilis, defendens, ne aliq
immundum attingat ad Cor. Si enim macula ad
Cor attingeret, statim homo moreretur. Secundum
receptaculum est Stomachus. Tertium, sunt
Viscera, per que purgant' nocua. Sic et Anima

spiritualiter tria debet habere receptacula.

Primus, Est desiderium diuinum. tamquam
Cor, ut Anima nihil feruentius desideret, quam
se Deum suum, alioqui si aliquis prauus affectus,
quamuis minimus intrauerit, statim Animas
maculatur.

2us est Stomachus, idest Discreta dispositio
temporum et Operum. Sicut enim omnis cibus
liquescit et digeritur in Stomacho, sic omne
tempus, et cogitatus et opus, secundum diuinam
constitutionem disponatur ordinari, utiliter,
et sapienter.

3us receptaculum sunt viscera, idest diui-
na contritio per quam purgantur imunda,
et cibus diuina Sapientia melius sapit. Hactenus
Reuelat S. Brigitta.

Titulus 2us Discretionis
Moderatrix Virtutum.

Titulus 3us.
Auriga Virtutum.

Titulus 4us.
Ordinatrix affectuum.

Titulus 5us.
Morum doctrix.

His eam praedictis nominibus S. Bernardus

De Samaritano Aue' Merito. Lib. 1.

illustravit sermone 49 tra' T. super Cantica

a Cantica. 2.
v. 4.

Verba: Introduxit me Rex in Cellam vinariam.
Discretio ingit, non tam Virtus est, quam quaedam
Moderatrix et Auriga Virtutum, Ordinatrixq; affectu

um, et Morum doctrix.

Et paulo ante haec u'ba. Discretio omni Virtuti
ordinem ponit, ordo modum tribuit et decorem, et
perpetuitatem.

Titulus 6us Discretionis.
Generatrix seu mater Virtutum et

Titulus 7us
Custos Virtutum.

Titulus 8us

Lucerna sive oculus qui cuncta quae
sunt gerenda pervideat atq; perlustrat. Et

hos titulos meruit a Joanne Casiano Collato

c. 4. fol. 20v. Sexu'que mater Virtutum et a sermo dicitur.

Apparet ergo discretum esse, qui stomachi
modum in operibus suis tenet. Stomachus
recipit, et bñ digesta membris dividit, non aequali
omnibus, sed quantum cuilibet debet, et unum
quodq; utiliter est ferendo. Ad hunc modum
cum aegrotis agebis, aut Sempulosis, Animalis

Cap. 14. Samarit. sit discretus.

infirmis. Cuiuslibet opus suu' faciendum dispone,
quod non arduum, sed iam digestum, facile fecerit,
acceptabile sit et tolerabile, utile eò videatur
et certo proficiat. Ad rem est, et
tibi dictum puta quod in Regula nra Abbati
S. C. D. Benedictus commendat. In ipsis im-
perijs suis sit providus et consideratus; opera
que iniungit, discernat et temperet, cogitans
discretionem Sancti Jacob dicentis: Si greges
meos plus in ambulando fecerim laborare, mori-
entur cuncti una die. ^{a.} Nosti Dne ^{mi} quid parvulus, ^{a.} Genes. 33.
si habeam teneros, sequar paulatim ^{si} uideam ^{v. 13.}
parvulos meos posse. ait Jacob ad Esau, frater
ad fructum. Haec enj, subdit S. C. Benedictus, aliaq;
testimonia discretionis, Mater Virtutum
humens, sic omnia temperet, ut et fortes sint
qui cupiant, et infirmi n' refugiant. ^{c.} Hor
age ex Stomachi modus tene. Parvulos, dic,
teneros habes; sunt sane parvuli, quicumq;
animo sunt cetero pusillo, afflicto.
Sicut uideris posse, hos parvulos, sic currant
et laborent, cura: non à tuis metire uiribus
vires tuorum; quemlibet ~~pro~~ si suis

^{a.} Genes. 33.
^{v. 13.}

^{b.} ibid. v. 17

^{c.} S. P. N. Bened.
in Reg. c. 67

De Samaritano Arie Medico. Lib. 1.

2^{di} in discretus sis; Ordinem et modum seruo,
et Auriga moderamen.

Ordinem Romachus huius habet. In omnia
prius ipse coquit, calore suo, temperata, digerit.
Nutrimentum totum et primum hepatis tenui
^{hepar} ~~hepar~~ quadrifariam per quatuor deinde venas
partitur acceptum; et ab ^{his} ~~ab~~ in totum ^{deinde} corpus
cuilibet parti sua ministratur virtus.

Subtiliores spiritus primo sursum ad bilis receptaculum
mittit, unde Cholera prodit; ^{sempiternum} ~~crasius~~ siquid ex
crasius quod est, inferius esse uult, et Spleni
tribuit; et hoc fœx sanguinis est, Melancholica
nomen habet. Humidum ad Vesicam renes et Vesicam
descendere facit, et ex Urina. ~~Ab~~ sanguinem
postea omnem bene depurgatum, purissimum in
venas hinc inde diffundit. Ordo hic si rursus

si renes quod Spleni debetur, si quod renibus
Spleni recipit, morbi continuo nascuntur, afficitur
pestifera corpus. Par ratio in negotio nostro Arie.
Postulat Ordo, ut quodlibet in suo tempore, non
omnia simul fiant: Ut n' aliud pro alio, huius quod
illius, illi quod huius est, esse velim.

Modus, operum et medicorum, iuranda uariis deinde

3° Ve oculus omnia videas, et attendas sp. nas, hanc atq, qualitat, vires, inuoltem, naturam, studia, Artem, Statum, morbum; huius et medicine vires, effectus. Vide que accidere que non possint, que in omnem inuentum, vide, remedia in promptu habeat. Precipuum est, quod notes velim; obseruandum scilicet (e) ad quamnam supra alia, natura sua quemq, ferat; et iniungendum maxie illud, quod pre alijs libenter, facere, et potest, et solet, suo tñ modo et mensura. Florei sic: sentit Romance elegantie Princeps, in Bruto. Doctoris intelligentis est, inquit, videre, quid ferat natura sua quemq.

Cariis in exemplis loquor: Inter celestes anime medicinas innumeras, sunt u.g. orationes, iaculatorice preces, Meditationes, et crebra de certis seu vitijs seu virtutibus considerationes; Confessio frequens, et desiderium diuini panis, huius sumptio, tentationum fidelis et candida reuelatio, singularis et que in Virgini Matris et quotidiana pietas, afflictio corporis, ieiunium, aut aliqua à quibusdam salz delicijs, abrinentia; fuga specialis ad hoc et illud seculus occasionis, sensuum mortificatio. Habes Clycerum; sic,

127.

De Samaritano hie' Medicis. lib. 1.

quem scirpulus agitet et infestet: Est juvenis, ex religiosus, est de genere debili fragili debilis mulier. Incidit continuus tibi, Jejunio corporis afflictione alia sanari hominis posse, ergo iniuriis. Certe tu renibus quibus puriora, faciliora quibus debes, crassiora que spleni seruiunt, subministras. ^{hac} ~~hac~~ ^{Esau} ~~Esau~~ non Jacob es, non sanitati ^{hoc} ~~hoc~~ ^{Esau} ~~Esau~~ non cogitas. Indiscretus es.

a. Genes. 33 v. 13, et 14.

Es, quoties idem hie' et illa quia plausibilia, possibilia quia tibi, mihi iniungit, qui tuas neque neg possum habere facultates.

Ergo melius et feliciter ages, si exploras an' omnino ad que opera sancta frequentius incitetur, que perferre possit, que non; ad que animus aliquis, ad que nullus; hie' si necessaria, ratione uel morbi, uel crassius, si pius esse soleat in D. Viri uel in aliu' sanctoim' quendam, si deleat' lectorem librorum, si dicendis omnino, rosarijs Marianis, si consueuerit crebrius mundare Conscientiam, Queri aperiri potest. Et si illis ad que facilius est, ea tu dissuadere n' uelis, sed persuadere magis.

Cap: 14. Samarit. sit discretus.

128.

et ad eadem inuicem. Nisi forte quod scrupulosus,
et solenne, opus bonum ad quod afficiuntur tale sit,
in quo maxia, quaedam singularitas, uel subtilem
aliquam, tentationem suboleas, tunc et opus ipsum
ad operis motus corrigendus erit. Si, quae diffici-
lia ipsi uidentur, adhibenda, uindictis mali monuerit,
caus unus, tenper et semper obtrudas, sed huius
uariatione, illa his, et huc illis cum dexteritate,
commisceas. Si agnoscas per ea quae ipse amat
saluare remedia potes, pauca siue plura sint,
quae utrarumq; tandem, dummodo ualeant, propina
et optima erideris. Quem sanare possum ipsi
quibus ipse uult, credis, quid mea ego, quid alia
potiora disputabo, mihi quidem pluida, ipsi autem
insipida et acerbis!

Practicam Discretionem
Coetertis olim è Coelo Iuuenis S. Antonium in
Eremo pulcherrime docuit.

Sedit aliquando Coelo dignissimus senex; otiosus!
uereris dicere; tñ sedit: et ecce! agmina musiarum
solum caput circumuolare, uarice nimirum cogit oes
incautam obruere mentis; hanc confundere, per-
turbare, et ingens parere tedium: In hoc ille Anri:

De Samaritanæ Viæ Medicis. Lib: 1.

mi tumultuaria et improviso prelio Coeleste
 Numen propitium cupere, et inuolare: Dñe aui,
 volo saluus fieri, et non me permittent cogitationes
 mee, quid faciam in hac tribulatione? Quomodo
 saluus ero? Sic orat, et ex loco se mouet iuuenis
 ultra. Tanti sper dum pergit quia rapuit perturbabit
 en! ante oculos homo est. Ita scilicet uisus, dei
 Alitum unus celestium fuit, qui doceret Antiochum
 nium missus ex Alro Magister. Tunc enyo scri
 sedere uisus, et agere sedendo aliquid operis: mox
 surgere ab huius, et orationi se dare. Iterum ab huius
 ad sedendum se recipere, et tractare palmas: et ubi
 ei huius laboratum aliquandiu fuit, reperere orationem
 Vox tam audita: Si facis et saluus eris.
 In hoc exemplo, de Stomacho supra, de ordine
 modo, Oculo quæ dicta sunt, comprehensa uide
 Ad hunc omnino modum Prætor, tuum agrum
 spirantem Samaritanæ instituere uelis, hunc
 serues tu, hunc ille seruet. Neuter uel unguis
 ab eo discedat. Obseruatur Ager, si iniuncta opa
 scdm modum, tempus, mensuram, ut iussus est, exequatur
 si n' spud forte caput et arbitrii, securus oia munda
 Hoc si facis, infelix es, si n' spe bona sitis, ut eris.
 Spretata, Discretio, quæ operi, ^{tenebitur} salutem feret.

Cap: 15. Cur alij scrupulosi n' sanentur?

130

CAP. XV^{tuum}.

Cur scrupulosi, et alij a dō mali
satis miselli homines, post multa
reperi remedia non sanentur? cuius
culpa? que cause?

De ueteribus, qui horrentes siluas hyperbīs
Vr̄ibus potiores habuerunt Seniores Ascete
aliqui ad timendū illum Orco magnū Antonij
in miserunt, audiri de inquirenda summa Mo.
nachi perfectione. Quæsitū diuissimè fuit, que
nam Vixus Monachum ab Inueneratoris mille
trop Saru artificis Diaboli laqueis, que à frau,
i, repem dibus et insidijs custodire semper illasum posset;
saluū el corde, recto tramite, firmoq; gradu ad perfectio
is culmen euehere! Variè hūc disputatū; singuli
uid semirent, edicere. Fuerunt, qui ieiunandi,
igilandiq; stomachi studio, hoc posse, assererent;
ita enim mens extenuata, puritatem cordis et quā
secutam, Deo facilius uniri: Placuit alijs, esse
contemptum uniuersarū rerū, mens quibus nuda,
ta penitus ubi sit, nullis deinceps retinentibus
aqueis, ad Deū expeditior perueniat: Solitu,
inem alij et silentes siluarum nigerrimarū
recessus, ubi quæsitū posset inueniri, voluerūt.

De Samaritano auct. Medico. Lib. 1.

non enim alibi familiarius quam huc homini ad
 Deo agere, et hunc propius uenire, concedum, Murth
 officijs alij suspiciati proximorum qui deibus hie,
 Syggy imperium relis, et uelut recta petere,
 tenuiore; ut quibus huc ab ipso Chro specialius sit
 promissum apud Mattheum, his uerbis; Venite
 benedicti Patris mei, possidere parati uobis Regnum
 a constitutione Mundi. Esuriui enim, et dedisti
 a Matto. c. 25. mihi manducare.

Preses huius S. Antonius tam
 diuino disputatiu, dicta singulorum probare, et
 necessaria et utilia scientibus Deum, sed non
 ea esse, multorum casibus ex ^{ruina} ~~causa~~, qua gratiam,
 illam principalem conferrent, ad oculum demonstran
 narrare, qui ieiunijs, qui solitudine uix aui bus
 uisa, qui facultatu et ueris bonoru omnium
 priuatione, qui humanitate in alijs, admirabilis
 pre alijs omnibus; lanceissimi cepta subito decepi
 turpissimo et detestabili fine conducerint.

Quis ergo potissimum ad Deum ducat, manifeste
 uideri, si ruine tantorum uirorum causa dili
 gentius indagetur. Sed Sani aliam, qua mis

Cap. 15. Cur aliqui Sanguulofi n' sanentur!
 tam sic multo: in fine perdidit, non esse, nisi
 quod minus à Senioribus instituti, nequaquam
 Valuerint rationem Discretionis adipisci, que
 pretermittens utramq; nimietatem, uia regia
 Monachum semper doceat incedere; et nec delecta
 Virtutis, permittat extolli, id est feruoris excessu
 iusta cominentia modus inepta presumptione
 transgredere, nec oblectatu remissione deflectere
 ad uicia sinistra concedat; hoc est, sub preceptu
 gubernandi corporis contra in spūs tepore ten,
 tepore. Ita Joan. Cas. Coll. 2. c. 2. qui capitib.
 4. 5. 6. 7. et 8 pluribus Exemplis dicta confr.
 mat, que consuevit legere.

Queri ad prospicium meum et p't, quidna' sic illud
 quod Sanguulofum quemuis aut tentatu alio malo,
 ad perfectam et ueram Animi sanitatem dedu.
 cere, et in pristinam ponere serenitatem possit!
 Te, si audias, mi Lector, quid tu, quid alter sentiat;
 scio, assiduas tu mihi et calidissimas orationes,
 hic labores manuum, occupationes ingenij, Ieiun,
 nia, esuritiones alius, creberrima Confessione,
 quotidianam sacra Arce omnium; millia

De Samaritans Aia Medico. Lib. i.
 alij mille predicabunt, persuadebunt. Recie:
 omnibus his suus est fructus, et fieri nullum
 non omnino debet. Sed haec omnia qui implent,
 tñ ad optatum sepe non perveniunt portum,
 altior cymba fluctus absorbet, grauius ruunt,
 tantu, abest ut surgant et stent erepti. Quid
 igitur à scupulis et mali alijs Animum humanu
 perfecte liberet, faciatq; tranquillu, pariter
 intelligemus, si post diligentem indaginem senti-
 nantissimj morby ^{cur sit} ~~scupulis~~ reperiemus
 causas.

Uice pro dolor, clarius est, Scrupulosus plurim
 ex tentatis alijs. n' paucos itidem, irritis omni
 adhibitis remedijs incurabiles perire.

Tanti malj quatuor precipuas inuenio causas
 primam in Scrupulosis, et llyrotis ipsis, reliq;
 in Samaritans.

Causa prima. Scrupulosus institutionem
 à Samaritano acceptam ad unguem, religiose
 non obseruat; proprij capitis instinctum in
 quibusdam pertinaciter tenet, et indiscrete
 quædam, operu facit, ad omnia morbi his, uagus.

Cap. 15. Cui aliqui scrupulosi n' sanentur!

134.

Omnibus sane scrupulosis communia et quasi naturalia, haec sunt ad quod non raro sum expertus, haec sunt:

1° Si loqueris salutaria, audiunt patientissime et haud sine aliqua voluptate.

2° Si qua facienda praescribis, toto annuente vultu, et non rogati ad plura animum offerunt.

3° Exequi iniuncta se debent, nullia poltrici, nec unum agunt.

4° Afficiuntur ad sponte suscepta opera magis, quam ad imperata; illa his et mellea propinquant, semp et potiora habent, haec in postremis ut felle plena collocant.

5° Ex iniunctis siquid agunt, nec ordine, nec modum, nec mensuram, nec tempus desunt instructi, observant, propriam cerebri directionem et regulam sequuntur.

In exemplo rem monstramus. Si, cui in iungis fundendas praecet, has tu et n' alius; tempus ei, quadvant, scilicet mininas, quo persoluantur; seris manas, nec demat, nec addat. Vis ei, tentionem praecibus fuis subiungas, et hu qualem et quandiu duraturam definis. Ad omnia lubens et paratus est, spiritus quiduis se

135.

De Samaritano Aia Meas. Lib. 1.

facturum. Abi; tu hic tu dictu, factum iuras.
 Sed nihil minus, quam quod credit est. Verba
 fuerunt, uerba. Quandiu tecum est, est omnino,
 quem vis esse; si secum est solus, est qui fuit,
 est quem ~~non~~ vis esse vis nunquam. Experiri poterit
 Res et hora monet, ^{exequi} que iussisti; ~~non~~ ergo se ad opus
 accingi impetendū. Fit initium. Non succedit
 turbatur. urget negocium pium; iterum est, quod
 uexat; indignatur iam; fortis est, si hū pergat,
 pergit, sed tertio hostem uidet, ut quasi tandem
 atque se putat impediri: Vultum ignis et Cor habet,
 quasi si quis eum pugnet, proicitur manus,
 susurrat lingua: lacrymas cogit labor hic et
 impatientia. deserit miser opus prescriptum
 et contemnit. Sed preces quas sponte suscipit,
 cum quiete cum maiore recitat pace; longus in his
 et prolixus est, aliquid si aliud n' abstraheret, oratio
 diei noctem coniungeret si' omni modo; Ades
 in uoluntarijs subinde opibus dulcescere solum
 sentit, ades amare sperare in imperatis. Nihil
 eorum, quae tradita pro legibus sunt, non ordinem,
 n' tempus, n' modum, n' mensuram tenet monstrat.

Cap. is. Cur aliqui scrupulosi n̄ sanentur!
 Cum orandum, legit, orat, cū legendum; legit et orat
 qu' et quantum ipse, non quantum tu vis, vel proxt
 nihil, quod iussus, ea facit. Similis Olyrois illis
 est, qui in summo discrimine Medicū vocant possunt,
 remedia uel ab inuito auroset argenteis precibus
 extorquent. tū amara biberenda, comedenda se offerunt.
 Te ubi gustant, abiciunt; Medicū fallunt, se ipsos
 cruciant, et ^{scilicet} sibi ipsis quo placent, prescri-
 bunt; Verū omnia ad mortē magis quā ad
 Vitam. Multis hoc caput est, et adē durum,
 uariūq; cū amputando uix Tuberculem aliquē
 secundū inuenias. Sed neq; hō ipse ^{proprio} uoluntatis
 mel perpetuo dulce; uisam, ut sepe putant, non
 assequuntur Animi pacem. Redeunt ad Cor in-
 quierudines antiqua, et sibi ipsis falsi quā sint
 Medici, suo malo experiuntur. His enī fluctibz
 iactari, enatare quidem nituntur, sed minime
 possunt, miseri hauriunt, lugent, lacrymantur
 erumpunt in uocas desperationis plenas, Nihil
 est, exclamant, nihil agitur; centies ingeminat
 Numinem non habeo, qui me ut cū turbata
 freni aqua, mittat me in piscinā; Nemo
 qui me iuuat, nec si est, potest, percurdy est.

a. Joa. 5. v. 7

De Samaritans Aia' Medico. Lib: I.

Miser ut quid non morior! O surda Mort, tu
 nullas habes aures, inuitos rapis; et sequeris, te
 qui fugiunt; te sequor ego, te inuoco, quid me
 fugis; inuitus n' sum inuis, vel hae precor, hinc
 Numen benignus uclit, cor demetere meum infelicis
 pedis. Non est in Orbe toto mihi similis Orbe,
 miser, miserabilis unus ego sum. Ita funera
 semivivis, lessung, canunt, et Samaritani
 peritissimi quotidianos labores, Artemq; tam
 multo probata' suscipiunt, et in suo pereunt
 insanabiles morbo. Qui si sequerentur, clari
 illud uiderent uerum, quia homo homo
 non, homo sibi ipsi, Deus; et ad Misere
 onem, quam a se nulla, habent, per alios uenire
 et salui fierent. Lauare manus Samaritanis
 potest, ~~sua pfuncty officio~~, et Osee illud suo
 probe pfuncty officio si fuerit, pro se cantare:
 a. Osee. 13. Perdicio tua Israel: tua scrupulose perditio
 v. 9. ex te est. Noluisti ~~h' agere~~, ut intelligeret ~~h'~~
 b. psal. 35. ageret, comisso sensu, in Davide clamo. b.
 v. 4. Sed quod tua te febris non deserat, n' tua, meo
 Medici culpa esse potest. Ut uotus ager aliqui
 ora facit, non ite, Medicus: Ita subinde uidere

Cap: 15. Cur aliqui Scrupulosi n̄ sanent.
est in Samaritano, et oī culpā absolvendus 138.

Scrupulosus homo.
Tres enjō causas in Samaritano iūco.

Prima est Discretionis defectus. Si que capite it̄ dicitur
sunt, non obtemperat, nec sanando tali morbo
Sanctorū, consilia, experientias, et quorumvis
aliorū doctissimorū sequitur, sed huius ut uilia
et infirma habet, sua autē, sola, meliora. In
rem neq̄ cū libris neq̄ cū viris peritis conferre
uult, et h̄is aliqua, imō potissimam dare
fidem. Ita fit ut omnia indiscreti aggrediant̄
et in plus quā arte malū tentet.

Causa secunda.

Si indoctus et imperitus, nullius, uel modicæ,
saltem h̄ic, scientiæ. Vel, si peritus, ab egro
trō sua consilia negligi, perinde habet, et eum
h̄ic capiti quod supra depinxi, relinquit.

a. fol. 129. p. 10
Causa 3^a.

Infans si culterū tractat, et digitū uulnerat;
culpam inq̄m, Mater habet: h̄ic auferre de-
bit. Valet idem h̄ic dicere uerbum.

Causa 3^a.

Si quantū sperauit, non proficit, et post aliquot
labores, eundē uidet egroti statum; perclusus

139: De Samaritanis Vice Medico. lib. 1.
propterea, de necessaria industria remittit,
ut impatientia exasperat; cui mileni legimus
agit, et durius, et tandem omnino deserit, durus
impatient, inconstans, piger.
Super prohibere, ne factum sepius fiat. C.

CAP. XVI

Samaritanus sit patient.

Referunt Vice B.C. Joannis alicuius, Juvenis Eremitae
cola admirabile factum. Arboris inivilis aridus
truncum iussus erat diebus singulis ~~stare~~ ^{inebriare} frigida
et hanc perennare consuetudinem, donec in optulit
sicul se i flores iterum se indueret, et uberes ferre
fructus. Longior ad aqua petenda via fuit, integri
diei iter ad illa eundo faciendum, et redeundo; quod
quod ille quidem Sole occidente aggressus, oriente
consecit, et redijt. Totum tam insplius labor deus
rauit triennium. Nec frustra: Patientia
antiquus sermo est, colligit usas: hic fructus
hic et fructus tulit. Viruit, truncus, et iam
arbor non speratis fructibus tam fidelem et ben-

Cap. 16. Samaris. sic patiens. 170.
ficus sui ministrum, grata triennali seruitio,
abunde recreauit. Felix hoc Deus, non Apyris, sed
Virtuti, ut pleriq; alij, beni, Obedientia; deo et
et Patientia.

Non dissimilem laborem suscipere uidetur,
quisquis hominem ex Animi grauiore languore
et inmeterato morbo, qualis est Scrupulosus
aliquis, curatur in pristina, restituere felici-
tatem. Cum trunco agit, quisquis cunctali agit.

Consentit In Industrij suis Claudius Aquavina
c. 18. De Melancholia et Scrupulis circa fine;
ubi haec: Notandum enya Scrupulosi Medicis
Spiritualibus plus Patientia opus este, quam
medicamenti: Non credunt dicenti, et medicina
n' applicant, et si reprehendas patientissimi
sunt, minusq; apprehendunt consilia, quam
Musca uentilabra. Haec ille.

Semper affundas Aqua, quotidie doceas haec, de,
doceas illa, tu' illud tu semper in ore, crede mihi,
cum Boeta cunctabis uersabis,
um toties ead; dica, uix audior ulli. a. a. Diu. 3 lib.
de Ponto.

Audiunt, et nihil audiunt, et uidentes omnia

141. De Samaritano Aie Medico. Lib. 1.
nihil vident. Est tamen, ut aridum ille truncum,
quacunq; tandem spe, non desinat irrigare.
Est, inquam, ut tu pergas, sicut coepisti, tandem, donec
ab Alto videas aduenire manum. Fructum boni
et olentes nostras Patiendia commans feret.
Hanc te doceant

- 1° Samaritanus n^r Evangelicus.
- 2° Joannes h^uc notitius Siluarz, Procla.
- 3° Monica mater Augustini S. R. E. Doctoris.
- 4° Nurices Infanrum.
- 5° Medici corporis nostrorum.

Samaritanus Eglicus
certum est, ualuit arte, et manu. Nos parabolam
toto h^uc libello, ut historiam accipiamy. Jerichon
t^um Lyrum inter vita^m et mortem positum, quanti
curare incepit, rem difficilem, et multorum opinio
impossibilem conatus est. Pauca ad^m remedia tu
adhibita, duo scilicet, oleum, vinum. Multi
consumpti dies: Credibile ualde est, primis diebus
non confestim adfuisse signa, et spem secuturi meli
succed^us fecisse. Quid? cogita ead^m et ead^m toties
iterata remedia, vulnerum pertinacia^m spem &

Cap: 15. Samaritanus sic pateriens. 192

rem sepius delusam; mihi aliquid quibus emplastra,
impro iterum, ualuisse nihil, et peius habuisse misellus.
Numerā dies, hebdomadas, menses. Silent ad huc
littera sacra. Tamen percipit, et curam eius
egit; stabulario abiturq; alio, in reditum suū
commendauit. sine patientia huius nemo
fecerit: uind tales morbos Patientia sola
sanauerit. Primum hunc ergo, ut hactenus semp
unicum, tibi sicut Magistrum. sic secundus

Ioannes Asceca nouitius.

Dicere huius quorūdie potuit: Rem superis solis possi.
bilem mortalium ego minimus sane facio: et facio,
scio, facio frustra; tempus, quod digniora celo
lucrando operari liceat sō quantum dispendium!
perdo tempus et opera perdo. Affudero Oceanus, nihil
egero; erit truncus huius, ut est hodie, ita post
mille annos. Patientissimus homini alia lingua
est, est alius sensus. Faciam, cogitauit, quatenus
sciero, placere Deo, quod operor. Quod labor huius
meus non poterit, quia metas, poterit Deo:
pergam ergo, instans operi ardens; mihi satis
est, hunc labore meū Obedientie sacrum, Penamq;
esse; si perdo donec aliud Celus uelit; scio,

143 De Samaritano Aic' Medic. Lib. 1.
non agit, quod ostendit, si, quicumq; quod
vult obedientia facit.
Insimiliter tam ^{tantum} ~~annus~~ ^{quam} ~~truncus~~ ^{truncus} ~~mihi~~ ^{mihi}
res est rigans. Truncus meus, lignus meus,
aridus, inutile, scrupulosus homo meus est.
Miraculo opus est, Dei hinc manus manifesta
fiat. Nihil ego ago: ut heri, sic hodie est, et erit
dulci uiuet, infulsus, homo, non homo.
Patientia: perge ad Joanne, ex hinc truncus in
Arborem, cogita, crescere potest. Eadem est semper
Luminis manus, potent, benigna. Abeat trienni-
um hoc et alterum, ueniat tertium, tu semper videris
feras, inceptu urgeas patientia tua.
Durus hic sermo est, ais, et si res aut talibus
ita se habet, melius sit mihi, nunq; culpmi ^{liber}
agere. Mense uno et altero, Scrupulosus, aut
quilibet alius aliam animi calamitate deiectus,
si invidio homo sit, iuuari non possit! De Anno tu,
de biennio, ~~de~~ triennio, et decennio mihi loqueris,
Loquor uere, neq; tu durus sum. Si, quem annis
die sanes, erit alius quem nec in mense, nec Anno

Cap: 15. Samaritanus sit patiens. 144.

toto, nec salves biennio. Omnia tu feceris, non
fecerit leges, suum quod erat, esse tibi potest, ut
ambo nisi feceritis. quid cause? Deus noia.

Hic in rem inuiscandus et expectandus est, et loqui
soli patientia. tue tui tibi reseruat clymbz
lanabilem. Exemplo suo sic Magistra tertio loco

S. Monica S. Augustini bis facta Mater.

ignam nominare liceat Monica, hanc, tunc
mansuetam tam patientem femina fuit; nacta fuit
maritum, lupum sane, hominem ferocem facilli-
ma et subita bilis, ^{in manu crucis.} tunc prius bona mulier hu-

a. Philip. 3. v. 18

trix, quam, quae ipsa eras, fieret et maritus, man-
suetus scilicet et Christianus. Nihil non fecit,
quanto uixit tempore ad implendum hoc suum votum.

Nullas alia desperasset, ex lapidem coniugem rax
credidisset. Sola patientia, quem doctrina sancta,
exemplo vite integerrima quotidiano non potuit,

vixit, ex Christo uero Agno pro salute nra Iudaeo-
rum manibus in sublimi Crucis augustissimis dignis.

sime Ara immolato, Agnum et Christianum
fecit. Scriptor ex terris filius ipse sanctissimus
tam sanctae matris Augustini est. lib. 9. Confes.

De Samaritano Sic' Medico Lib. 1.

Et ne forte iudica lectioris quis pluribus eam
 Viris coniunctam fuisse puer, et paucos sic
 laboras De Annos in mansuefaciendo et conuer-
 tendo coniuge, tantamq; patientia laus maxima
 imminuatur, memoratus librum legere poterit,
 ubi hec verba: Fuera viri viri vper.
 et paulo ante: Virum suum, Patritius huius
 nomen erat, iam in extrema uita temporali eius
 lucrata est. Nec in eo iam fideli planxit, quod in
 nondum fideli tolerauerat. Ecce quam multis Anis
 sanctissima Mulier, unum suum maritum uenata est

curius in 20 May
 . Tit. omnino 50.
 et qn obijt, August.
 erat annos 33.
 ut in 6. 3. Confess.
 ipse scribit.
 filius tuz 33 Annos
 habuit. quos puer
 in matrimonio
 et quanta, cui
 marito patitur
 habuit.

nec nisi in ultima cepit etate. Numeri si p
 Annos, inuenies sane plurimos. Seculum uir
 ille et illa, tenuisset tamdiu laborem illa, et Pat
 entiam. Jam, et mirare; ride, si potes, si per
 Annus, per biennium si et amplius aliquando in
 tatibus hominum intermis fletus quassatus sub cura et
 mansueti Samaritani. Alia in Sanctorum
 Scholis docentur, alia tu in Mundo somnias.

Quamdiu non exercet Medicum leuissima aliq
 febris! tam ruid et miru, sic si hoc faciat ^{Aliqua} mori
 Nulla, tu, ut uides, Patientia creuit in hostis.

Cap: 16. Samaritanis sit patient. 146.

Nutricēs.

Et ad has ego te mitto. Cum pupis informandis, educandis quotidianis hinc est negotium. Et, quando sic mihi, ab infantibus impetrant, quod hodie quod hinc quod hodie centies inculcāunt? à te ipso argumentū cape, si genitrix, si nutrix, uno anno, si quinto et sexto quae formare coepit, perfecerit? Romptus hinc tu, ne rogatus quid, respondes; causa Infans sui. In eam non cadit aetatem, cape, quod faciendū. Infirmat, eripit aetatis accusas: si facilis tibi censor es! esto et alteri, esto scrupu- loso. Quod tibi aetas, hoc animi illi afflictio, ut in eo pessima aegritudo. Patientia sicā utrius uerius, quam instructione te hominem fecit. Fac in alio, quod ab alio factum est tibi.

Medici corporu nrory.

eris ab his te discere uolo. Sunt ex morbis aliqui uel non tam arte et medicina, quam diuturnā pati- tiā fatigare prudentissimè solent. Hinc illorū ocer: Commodū tempus expectandū; breuia nunc grata, Ver ad rem iucundius est, non quodlibet momentū felix et aptū ad sanandum: Si Luna plena, si Noua, si decrescit; si hoc ex illud sidus est, adūte; tum hoc ex illud, est, quod agat, in-

De Samaritano Aia Medico. Lib. I.
 terim patientia. Etiam sua febris libertas
 relinquenda est, non irritanda principio scatin
 medicinis; transeat unus et alter paropisimus;
 Videamus, inquirunt, mali vires. Et siquid
 purrigunt potionis, de pilulis siquid offerunt
 sumendum, ut seruentur aegritudinem, vel ut
 leniant, non faciunt, ut expellans. Perstinacissimi
 quoties exclamant: morbus est, sed multo tempore
 se collegit, donec inualuit; tempus ipsius, si nihil
 aliud, ~~enim~~ tardem excedet. Vicunt, aegri tamen
 propter ea occisi sunt; quiduis faciunt et adhibent,
 et non paucos sepe annos patientissimi in vno
 morbo laborant coercendo. Te ipsum mi Samaritano
 tunc familiariter sic posco. Est forte, qui male
 te habet morbus; a puero tecum crevit, quem contra
 nunquam non Medicus potestasti. Intelligis tandem
 ab eo liberari te non posse; es se, qui non nisi
 cum vita sit abiturus. Vides Medicum tergiversantem
 impotentes medicinas plusquam satis experiri,
 et iam pati febrem in marsupio, tota fieri
 scilicet inanes vides sumptus: Rem, quid amplius

Cap: 16. Samaritanę sit patienti
 dicam! actam audis. Non plane ero non credis,
 instas et rogas Medicum, sed non desit officio: Non
 parcam, ais, Auro meo, crumne quantum est mihi,
 effundam; Non mihi: impera, parebo; quiduis porrige,
 dulciora, amara, tantum ne despondeat, dum respondes
 ego, veniet forte dies, veniet hora beata, quo
 dabit una, quod tot mihi hactenus anni inexora-
 biles pernegarunt. Quis scit, si crastina sit, illa
 quam spero, Oed Monadies? Fortiter patiar, et
 viriliter feram. Tu tandem me propter constantem
 totidem labores, quot dolores ego perpessus, perge
 compati, quā minime speramus horā, fortuna
 venire potest. Et hoc, Amice homo! in ipso limine
 tristissimæ mortis, iamiam alterum ieiurus in
 mundum, agis, et spem tuam plus vltra mitas,
 rebus ab omnibus desperatis.

Sancē affirmaverim, mi Samaritane, si qualis es
 aegro tuo corpori, talis es homini scrupuloso, ad
 Inferni ianuam si sit, eripies et Cælo dignissi-
 mam prædam venaberis. Imitare Medicos
 bonos et fideles, omnia fac que muneris tui
 sunt, et si nihil efficit, nihil effectum nunquam

De Samaritano Aere Medico. Lib. I.

Credas, spera semper et urge quod inchoasti
confidens. Et si à nullo alio, à te ipso certe
vicinam capere debes et potes. Semper in ure sis,
sic in animo, Non parcam labori; *PLVS VLTAA*,
patiar, compatiar; annus putauero ^{vel} decennium
si consumsero. quis scit, si huius hominum salutem
ferat?

Prævidit cogitare: FELLIS hic forte, sed nescio
quando, ex inutili trunco, arborem faciet,
frondibus et folijs uirentibus plijs conuestiet,
fructibus copiosis amabilem et diuitem dabit;
dabit, sed post triennium. Ergo Joannes uisus
perere, et affundere penam. Non facio! Impedio
diuinam manum, et miraculum rarum: causa
sem, ut gloria Dei apud homines in tenebris
flebiliter contempta iaceat; premio mei me
laboris prius, et merita perdo.

Et huius: Fericus continus meus est Alger: super
uoluerunt, ut in hunc incidere. Samaritanus
sum; cura, illius agam. Non ago! Cælu' contra
me moues, quam inde habes Artem, que te,

Cap: 16. Samaritanus sic patiens. 150.

tenia, seruus auarus et piger terra infodio;
proximum occido, quem non uiuo: curam
illius agam.

Iterum hoc: Monica beata, quid putas,
maritum suum Infidelem, Christiani nominis
inimicum maximum, bile feruentem patientia
tantâ ultra triginta totos annos ad frugem?
non expectasset? Nonne Deus contra se prouocasset?
perdidisset Animam viri? suam in periculum
ob negatam constantem exempli boni, priuata
orationis opem, coniecisset? Monica ero; forte
Carritius, meus est Agreus; Non dabi hunc
michi Deus, nisi forte cui vitam illius repeti-
turus est. Orabo, docebo, patiar, ad monebo,
expectabo, perseuerabo; nondum triginta Annos
in labore hoc uidi, nondum unum, uix bene
mensem: Ero Monica, ero, dum uiuam, agam
ut uiuat et sanetur Agreus meus.

Recte cogitas, sic age, Impatientia tua
trahe, Agri tui Animam possidebis.

Desamaritano Aed. Medico. Lib. 1.

Cogitabis et hoc: Puerum me indocilem Nutrici,
quem genitrix chara habuit, si quoties moraj,
ut tenuisset uirga mihi domi fuisset dimenda!
carius bene uenissent in foro. Si pertulisset Mater
ingenium rude, nescium milles dicta capere,
tandem contempsisset, et à negotio tum futuri
piam manus retraxisset, abiecta de me omni
spe melioris disciplinae, non sane gauderet hodie
me filium esse suum: filius omnino laboris, patiens
ego sum. Quid ergo indignor scrupulos, quid
irascor, quem heri speravi, quem ⁱⁿformaui, ne
hodie, nec eras inuenio! Infans ut corpore quondam
egressus aio ille, puer est, pusillus est. Cur Mutrici
da Materis Deus cor pice, ^{ut} ⁱⁿspem imitabor, lambentem
catulum formabo; à me ^{ipsa} discam, Patientiam,
Nurmes qui nondum sunt, fieri.

Imò hoc et semper. Medicus sum, Samaritanus
sum. Ab Otio scio, Inferi, spes saepe et medicina
moriturum reuocat, uitamque indulget longiorem.
Medicus qui patientiam nescit, mædici nescit.
Quid si dicam, Artis medicae pars potissima;

Cap: 17. Sit liberalis et gratis oia faciat.
quid si? psarmacus in mala omnia potest,
etissimum, sola est patientia? Rem prosequor,
si quisqua alius dicit. sperabo igitur meliora, dum
meus spirabit aegrotus. Laudem meruerit, quae
talis adscripta volo, patientissimus si fuero.
Sancta uerba! est, opera nunc sequantur, et
sequetur sanitas aegrum, et gloria.

152.

Cap: XVII^{um}

Samaritanus, ut Medicus gratis opera
sua praestet aegrotis, et sit liberalis.

Prohibet denarius duos & Luc. 10.

Medici secundum potest homines sacros nomen et ho.
norem habent, iuxta Glossam in c. 38 Eccles:

Ratio 1^a. Quia uita nra, ut Sapientes uolunt, sit
conseruatores, et omnia arcana nra, nuda ipsis
sunt et in aperto.

Ratio 2^a. Propter maiorem aetate, quae profitemur
dignitatem et excellentiam. Medicina enim
libera est, et Deorum munus, vitam hominum
tuetur, et seruat.

At uero nullam Medici mercedem petisci, nec
exigere ab aegrotis possunt, quem sanarunt.

De Samaritano auct. Medico. Lib. 1.

Petrus Andreas Canonherius. Medicina aui
nobilitati detraheret, si Medicus premium pacifice
retur. At Medicus nulla mercedem paciscitur,
nec paciscatur, nec pacisci debet, cum à Medicorum
Principibus prosibeatur. Nulla enim diuitia
possunt cum sanitate equiparari. Quare si Medicus
premium datur, debet illud recipere; si uero non
datur, nihil debet petere, quia sanitas pecuniã
non estimatur. Et hoc quod accipiunt, non merces
sortum proprie, premium, honorarium donati
dicitur. Periores tñ ex principes artis huius
viri si audiuntur, non tñ non pacisci, sed
nec donum accipere pnt, ne nihil quidem.

Hippocrates Abderites gloriatur se nunquam pro
medicina usu accepisse mercedem, quid libera sit
ex deorum munus.

Similiter laudat Aulpius parentis sui Medicum
hædiphicho:

Obtuli opem cunctis poscentibus artis inempta;

Officiūq; meū cum pietate fuit.

Ita ferè uia hæc ex Maximilianj Sandej Westoyia

Cap: 17. Si liberatis et gratis via faci at. 154.
Juridica, Commento e 18. fol. 190. et 191.
Gratis olim Medici et frustra omnibus omnia
fecerunt. Testatur Queuarra Aur. Epist. p. 1.
fol. 204.

Quam sit hoc præclarum et pulchrum, in primis
Christi Dni, et Sanctorum sint Exempla.

Christus Medicorum Medicus, Art et Medicina,
quid tandem, queso, muneris unquam tulit?
Sumera Agrotos quos sanauit, recita itinera
et horum difficultates, diuersitates, uarietatem,
longitudinem; ~~et~~ recense labores quos nullo
non momento suscepit; non erit, ut micam propterea
aut legeris, aut uerè audieris acceptam.

Proximus est Samaritanus nobis.
Procul: hic duos denarios, et dedit Stabulario
dicens: Curam illius habe. et quodcumq; superero.
gaueris, ego cum redtem, redam tibi. Ecce! quia
liberalis! Omnia gratis. De suo dat, nihil
quod acciperit, lego. Non alij fuere, quicumq;
Sancti Medici fuerunt. Fuerunt autem omnes
Virtute Christi: Multi et arte humana et
institutione; et ex his S. Lucas, de quo Apostoly

155.

n. D. Glos. P.
7. v. 14.

De Samaritano Aie' Medico. Lib. 1.

ad Col. Salutate vos Lucas medicus charissimus.
S. Cosmas et Damianus. S. Pantaleon. S. Pring.
S. Damianus Palladium mulierem ex nomine
quandam perpetuo lecto afflicam sanavit, et mirum
nescis quomodo, restituta à se antea Maritus proci-
vixus, ne eam spernere videretur, accepit. Cosmas
frater ut hoc resciuit, ne eodem seculi tumultu tandem
precepit. Vique adeo indigna res visa est, sanare
et accipere. Sed Dominus Deus ea nocte apparuit
Cosmo, tradunt, et purgasse fratrem, non mercede
gratia aut Avaritia, sed reuerentia nominis
Rei factum docuisse. Porro ex Suris In festo
horum Sanctorum.

Tam putore et ab Auro alienae Artis, charissimus
nomen, primus inter antiquos cupiditate sua et
avaritia conspicua uix Aristotatus. Fuit hic cognatus
Aristotelis philosophi Ethnicorum Principis; Auxilium
Regem Agrum, cuius morbus Amor fuit, sanavit, et
b. Gueuar. Aur. tenus talenta tulit cum auro poculo. b. Cairny et
Epl. p. i. fol. 102. fuit, qui opera suam et Artem agrorum uendit, et
non nisi pro pecunia mederi uoluit. A. Gellius

Cap: 17. Sit liberalis, et gratis oia faciat. 15-6.
lib. 16. c. 3. fol. 219. Theatru, Poeticu, atq; historicu,
lib. 2. c. 21. fol. 527. Erasistratum vocant. Pygnus

ob hanc solum rem, quicumq; uocetur, quem non
calamo et uerbis, sed deniq; laniasens praesi,
quia primus morbum marsupij inuenit, cum
nunquam ante eum mali labuissent.

Habuit hinc coruus pullos sibi similes plurimos
postea; hincq; ab illis nepotes, nec ungue meliores
proparente, Mundus amens adorat.

Thaddeus Florentinus in singulos dies non
minus quinquaginta aureis opera sua locabat.
Sandey supra citat.

Uidem poscebat in stipendiu quotidianu Petrus
Apponius Medicus Bononiensis, quoties urbe
ad Agyrtu egredere. Quem ad Honorium Con:
tificem aliqu' uicatu 400 aureos in dies singulos
sibi statui pactu est pactus est. Porquies in festo
S. Cosma et Damiani.

Ceterus Medicus Ludouici Xj Galloru Regis,
spatio 5. mensiu 5400 aureos obtinuit. Praefer
ibid ex Omines. O aureos sed turpes homines!
Tanti penitere dixit ille; ego tanti bn ualere
non em. Quid n' ita uel Regu, alius dicat!

157.

De Samaritano Nicæ Medico. Lib. 1.

Certe non est, Animam qui corpore nō multies
prestantiorem nesciat. Quamvis porro vis rebus
æterna præstant, inferioribus his, superiora; Cælum
Terre; tantū illa pro hoc nemini nō ualere
debet. Torum Mundū, uniuersa cuius regna
Tentator Stygius Chri, que, homin; solū putaria
ut deciperet, ut Animam Saberet, uersipellis

2. Mats. 7.

respondit. O Anima, quā digna, quā preciosa
es!

6. Mats. 6.
v. 25.

Euangelista Matoh: Nonnī plus est
uixt, corpus quā, uerimentu;? Anima uel
mentū corpus est, hoc tegitur, non regitur.

Dignior Ars est nulla, quā, que Animaz tractat.
A Superis hæc est, tota est diuina: hanc qui tenent,
homines sunt sacri, sunt Samaritani mortali;
omniū dignissimi.

Maculam faciei, quā nulla delectie æternitas,
riquis auarior hūc audeat esse. Lesc à Cælo lata e

2. Mats. 10.
v. 8.

Infirmos curate, gratis accepistis, gratis date.
Imo et liberalem te esse oportet; Non tm̄ nihil
ab Agno accipere, sed insuper de tuo in eij curam
pendere debes. De cæsus impendit Samaritanus

Cap: 17. Sit liberalis, et gratis oia faciat. 158.
in rem saucij Viatoris, et tu de tuo in bonum Aegypti
tui. Es tuum, denarius tuus, est oratio tua,
jeiunium tuum, elemosyna tua, est tuum quotidianum
Missae sacrosanctae sacrificium, operum est bonorum
et meritorum tuorum pia communicatio. Proferendum
hic denarius est. Non satis est prescribere Aegypto
eddicere, fac hoc, fac illud. Consilij et alius
quilibet dives esse potest. Non hoc de aereus est,
est de alieno. Ita si iubes, suo se denario iuuet Aegyptum,
notus. Varijs hoc exemplis praeter Samaritanam
num et Scriptura docet.

Muscas et ranas, infestissima homini animalia,
malcula, in regiam Pharaonis, durissimum contra
superis caput quod extulit, immisit iratum Numen.
Penetrarum vindices bestiole ad usque Regis ipsius cubiculum,
ipsae ei lectum peruagari iusto fuerunt. Non
placere tam insolentes et noui Aulici. Ministrorum

artificem Moysen cum fratre Aaron ad se Regem uocauit;

Et Orate, clamat, Dominum, ut auferat ranas a me.

Moses: Iuxta uerbum tuum faciam, et recedent ranae a te.

Iterum. Orabo Dominum, et recedet musca a Pharaone. a. Exodi 8. v. 8
b. ibid. v. 11.
c. ibid. v. 29.
Coarctantes ranas et nunquam stabiles musca, scrupuli sunt. Pha:

De Samaritano Aie Medico, Lib. 1.

Charaonem si inueniunt, hominē, sed in malis
induratum, continuo adfuit, intima cordis occupans
iusto iudicio Dei. Fuit tu Moses es Samaritanus
Quae Dei, quae salutis sunt, si prospiciunt, mox audivit
et hoc dicentem te sibi: Orabo Dominum,
et recedet musca, serupulis hic à te.

Aerem huius Sanctis omnibus modus fuit, Orare
primis, pro Aegyptiis, postea sanare, nec ab oratione
inter sanandum, cessare. à Chrī sctis didicerunt,
qui finis sit huius Capiti ex libello.

Ad vitam laetam, reuertamur: sed audi: Jesus, ait
Euangelista, eleuatis super oculos, dixit: Pater,
grās ago tibi, quia audisti me. Oravit prius, deinde

z. Joan. 6. moruum resuscitauit. a.
v. 41. et 42.

Sanauit hircum, sed suspiciens in Caelum, prius
ingemuit. b.

b. Marc. 7.
v. 34.

Liberauit ab Orto puerum in sesum, Aeremq; dissi-
putor docuit: Hoc aut, gn's, dixit, non exiit

c. Mate. 17.
v. 20.

nisi per Orationem et Ieiunium. c. Serupulis
subinde perè tremoria aliqua dixeris. à Rype
enim duntaxat hoc malum mortalibus non van-
acuit. tu alia, quam tradidit Deus, arte non

Cap: 17. Sit liberalis, et gravis oia faciat. 160.

ualebis expellere: Ora, poteris, et ieiuna.
Principium, medium, finis, totius Aene
tuae, tua, tua sit Oratio. Nulla sit dies, et
vel Sacrum facias nuni Deo, nuni Dei Maxij,
aut ^{alii} Sanctoru, cuiusdam, quem adiurorem roges
sanando Infirmis tuis: Vel certe singulares alias
preces fundas. Diligenter hoc fiat et ardentem.
scrupulosus, ceget tuus semper in precibus huius
primus, et ultimus; et in plerisque solus sit.

Prudens ad hunc unum finem felicitis et certij
obtinendum addere ieiunia, applicare horas
canonicas, quotlibet alia opera bona, suscipere
in hoc opus charitatis et alios mxe pios,
et si quod a liud Feli et pietatis in proximum
genus est, Agno tus sancta intentione cora
Deo ex animo velle. Hoc nimirum est,
esse liberalem, et de suo cere proferre duos de,
navios. huius est supererogare, et optimi Samari:
tanj assequi nomen. Quem tu paucis a
me coloribz expressum depicium, que tua est hu,,
in similitud, que tua est humanitas, spem
receptum libenter audies.

Finis libri Niniij.

153

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text on the adjacent page, including words like 'L...', 'P...', 'C...', 'C...', 'L...', 'L...', 'L...', 'L...', 'L...', 'L...', 'L...']